

Tarihten çıkarılan güncel dersler

Hitler Almanyasına Karşı Yürütülen Büyük Anayurt Savaşı ve Başlıca Dersleri

Daha önce bildirdiğimiz gibi, 22 Haziran'da, Hitlerci Almanya'nın Sovyetler Birliği'ne saldırısının 40'inci yıldönümünde dergimizin Yazışleri Konseyi Hitlerci Almanya'nın SSCB'ne saldırısından çıkarılacak dersleri ve günümüzde savaşa karşı savaşımın ödevlerini gözden geçiren özel bir toplantı yaptı. Toplantıyı SBKP Merkez Komitesi aday üyesi ve derginin başredaktörü Konstantin Zarodov açtı. Daha sonra Yazışleri Kurulu ve Yazışleri Konseyi üyelerinden aşağıda adları yazılı yoldaşlar söz aldı: Pavel Auersperg (Çekoslovakya Komünist Partisi MK üyesi), Sergey Sukasov (SBKP), Georg Kwiatowski (AKP), Wieslaw Klimczak (PBIP), Robert Francis (Belçika Komünist Partisi), Farid Mugahet (Mısır Komünist Partisi MK üyesi), Raul Valdes Vivo (Küba Komünist Partisi MK üyesi), James West (ABD Komünist Partisi MK Politik Bürosu üyesi), Kemal Kervan (Türkiye Komünist Partisi) Jeronimo Carrera (Venezuela Komünist Partisi MK üyesi), Roland Bauer (Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK üyesi), Ib Nörlund (Danimarka Komünist Partisi Politik Bürosu ve Sekreterliği üyesi), Jose Lava (Filipinler Komünist Partisi MK Politik Bürosu üyesi), Ahmet Salim (Sudan Komünist Partisi), Raja Collure (Şrilanka Komünist Partisi MK üyesi), Agamemnon Stavrou (Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi MK aday üyesi), Clement Rohee (Guyana İlerici Halk Partisi MK üyesi), Ibrahim Malik (İsrail Komünist Partisi MK üyesi), Zaki Heyri (Irak Komünist Partisi MK üyesi), Peter Boychuck (Kanada Komünist Partisi Merkez Yürütme Kurulu aday üyesi).

Aşağıda, Yazışleri Konseyi'nin toplantısında yapılan ve konulara göre gruplaştırılmış olan konuşmaların özetini okuyacaksınız.

Günümüzün en önemli, en ivedi sorunu

K. Zarodov

Yazışları Konseyi'nin gündeminde, çağımızın en önemli ve en yakıcı sorunu olan savaş ve barış sorunu etrafında teorik, yaratıcı görüşmeler yer almaktadır.

İnsanlığın yaşamı bakımından bir kilit niteliğini taşıyan bu sorunu görülmek üzere acı anıların bir yıldönümünde toplanmış bulunuyoruz. Halkların belleğinden 2 Haziran 1941 tarihini silip atmamak olanaksızdır. Şimdi, aradan 40 yıl geçtikten sonra, Hitlerci sürülerin Sovyetler Birliği'ne saldırısı, sadece tarihin büyük yankı uyandıran bir olayı değil, aynı zamanda emperyalizmin saldırganlığının ve kahpeliğinin simgesi olarak algılanmaktadır. Bu saldırı insanların vicdanını isyana sevketmeye devam ediyor, kalplerini öfkeyle dolduruyor. Bu duygular insanların safdilliğe düşmemelerini, avutucu hayaller kurmamalarını ısrarla istiyor, yaşadıkları dünyanın, henüz, Hitler gibisini yaratan toplumsal-ekonomik sistemden kurtulamadığını bir an için olsun unutmamalarını gerektiriyor.

Sovyetler Birliği'nde o korkunç zamanların anısı bugün de toplumsal yaşamın tinsel-politik havasını etkileyen başlıca etken olarak kalmaktadır. Şimdi bunun hangi yönde olduğunu görelim.

Birincisi, halkın bilincinde, yığınsal psikolojide savaşa karşı nefret olağanüstü derin kökler salmıştır. SSCB'de, örneğin ABD'nde olduğu gibi, birdenbire militarist bir dalganın yükselmesi, savaş ve şovenizm ruhunun üstün gelmesi düşünülemez. Bizde, bilindiği gibi, savaş propagandası yasalarca, anayasaca yasaklanmıştır. Ve bu böyle bir yasadır ki, hukuksal biçim almamış olsaydı bile insanlar ona saygı gösterecekti.

İkincisi, Sovyet halkının toplumsal bilincinde emperyalizmin iyiniyetine hiç bir zaman güvenilemeyeceği gerçeği derin kökler salmıştır. Burjuvazinin yığınsal iletişim araçları her gün dünyaya Sovyet askeri gücü ile ilgili tüyler ürpertici yalan ve yorumlar yaymaktadırlar. Bütün bunlar, SSCB'nin savaşı başlatma tehdidini arttırdığına kanıt olarak gösterilmektedir. İşin aslı nedir? Geçen savaşın deneyimleri Sovyet halkına ardıcıl yananıklılığı ve her saldırgana hakettiği karşılığı vermesi için gerekli olan manidese ve tinsel hazırlığı değişmez bir kural sayma alışkanlığını vermiştir.

Üçüncüsü, halkımızın toplumsal bilincinde zorunlu ögeyi L. İ. Brejnev'in herkesten iyi belirttiği ders oluşturmaktadır. Her halde anımsayacaksınız, eskiden kalma «barış istersen savaşa hazırlan!» sözünün unutulmasını öneren Brejnev, «Zamanımız başka bir yaklaşım gerektiriyor ki, o da, barış istersen uğruna savaşım yürüt! (1) demiştir. Kısacası, Sovyetler Bir-

(1) Bak: L. İ. Brejnev, Lenin'in yolunda, c. 5, Moskova, 1976, s. 120.

liği'nde barış uğrunda ısrarlı, etkin, yaratıcı savaşım devlet politikasının temel çizgisini oluşturmaktadır.

Savaştan söz ederken, ulusal çerçeveleri aşan genellemeler yapmaya olanak sağlayan yığınla tarihsel materyali gözönünde bulunduruyoruz. Bunların arasında emperyalist devletlerin Hitlerci naziliği «besleyip» SSCB'ne saldırıya yönelmesi de yer almaktadır. Bunların arasında yeryüzündeki komünistlerin, emekçilerin İkinci Dünya Savaşının önlenmesi, savaşın başlamasından sonra ise, Almanya dahil, çeşitli ülkelerde direniş hareketleri örgütlemeleri; «yıldırım savaşı»nın plânlarının başarısızlığa uğraması ve peşinden Hitler Almanyasının çökmesinin nedenlerinin çözülmesi; Sovyet ordularının Avrupa'da kurtarıcı misyonu ve Hitlerciliğe karşı kazanılan utkunun uluslararası önemi; ve günümüzde doğal olarak dünya ölçüsündeki olayların gelişmesiyle ilgili birçok sorun yer almaktadır.

İnsan bütün bunları çözümlerken istemiyerek, bizim burada birçok kez yoldaşça sözkonusu ettiğimiz ve derginin sayfalarında ele aldığımız bir konuyu düşünmek zorunda kalıyor: Tarihten ders alıyor muyuz? Tarih bize bugünkü uygulamalarda yön gösterecek bilgiler veriyor mu?

Hiç kuşku yok ki, bugün savaş ve barış sorununun 30'lu yıllar sonunda ve 40'lı yıllar başındaki biçimde ele alınamayacağını kanıtlamak güç bir şey olmasa gerek. Eğer isterseniz o zamanki ve günümüzdeki silâhları karşılaştırmayla işe başlayalım. Bugün eldeki silâhlar kullanılacak olursa insanlık sadece geçen savaşa kıyasla kat kat daha fazla kurban vermek ve kayıplara uğramakla kalmayacak, yaşamın kendisi tehlikeye girecektir.

Günümüzde tüm uluslararası politik güçler arasındaki ilişkilerin başka bir görünümü var. Burada önemli olan bu ilişkilerdeki genel değişimdir ve bu değişim, emperyalizmden yana olmamıştır. Sovyetler Birliği artık yalnız değildir, uluslararası çapta sosyalist devletler topluluğu kurulmuştur. Emperyalizm, sömürge egemenliği ile sağladığı cephe gerisini kaybetmiştir. İşçi sınıfının ve onun Marksist-Leninist partilerinin kapitalist dünyada saygınlık ve etkisinin artması militarist eğilimlerin gelişmesini önemli ölçüde engellemektedir.

Bu konuda daha konuşabilir, ayrıntılara girebilir ve son on yılın yaşama daha önce görülmemiş birçok yenilikler getirdiğini ortaya serebiliriz. Elbette ki bu gerçekler karşısında göz yummak doğru olmaz. Burada gereken sonuçların çıkarılması sözkonusudur, ve bizim hareketimize katılan partiler böyle yapmaktadır.

Böyle olsa da, kanımca her tarihsel dönemin kendine özgü görünümünün ardında dönemler arası bağ denen şeyin görülmemesi çok yanlış olur. Bu bağı belirleyen nedir? Bunu her şeyden önce, yüzyıllık sürekli

süreçlerin içeriğinin özü, gerçeğin kendisi belirlemektedir. Ve eğer geride kalan savaşın deneyimlerinin bugünkü anlamına bu açıdan bakarsak bu deneyimlerde birçok güncel ve öğretici öğeler buluruz.

Örneğin, sosyalizmin demokrasi karşısındaki tutumu etrafındaki tartışmalar sona ermiyor. Savaş yıllarındaki olaylara bir göz atarsak şunu görürüz: Sovyetler Birliği'nin temsil ettiği sosyalizm o zaman onlarca Avrupa halkını faşist diktatörlükten kurtardı.

Sosyalizmin ülkelerin, halkların ulusal bağımsızlığına saygı duyup duymadığı tartışılıyor. Savaş yıllarındaki olaylara bir göz atarsak bu gibi kuşuklara yer kalmayacaktır. Kimi köleleştirilmiş uluslara özgürlüğü ve bağımsızlığı sağlayan, diğerlerine de Hitlerci barbarlara karşı savaşta çok büyük yardımlarda bulunan sosyalizmdir, Sovyetler Birliği'dir.

Devam edelim. Savaş şunu kesinlikle ortaya koymuştur: Dünya politikasının özünü, bu politikanın gelişmesini kesinlikle belirleyen alanı kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çatışma, başka bir deyişle uluslararası alana aktarılan sınıf savaşımı oluşturmaktadır. Hitler Almanyasının silâhli güçlerinin % 70'nden fazlasının sosyalist devletimize yöneltilmiş olduğunu anımsatmamız yeterlidir. Tüm dünya savaşının gidişindeki kesin değişme Sovyet-Alman cephesinde gerçekleşmiş, faşizmin ezilmesi yolu bu cephe-
de temizlenmiştir.

Bugün sık sık uluslararası yaşamın merkezinde bloklararası uzlaşmazlıkların, ya da «süper devletlerin» etki bölgeleri konusundaki yarışmaların, ya da soyut iyilik ve kötülük güçleri, «demokrasi» ile «totaliter sistem» arasındaki çatışmanın yer aldığı söyleniyor. Uluslararası sınıf savaşımının gerçeklerine uymayan bu gibi şemaları benimseyenlerin Hitler Almanyasının birçok manevralardan sonra savaş gücünün büyük kısmını niçin Sovyetler Birliği'ne yönelttiğini ve İngiltere, Fransa, ABD emperyalistlerinin o ana kadar Sovyetler Birliği'yle savaşın önlenmesine yol açabilecek bir anlaşmaya niçin yanaşmadıkları konusu üzerinde düşünceleri fena olmaz.

Bugünkü olgular ışığında aşağıda belirtilecek olanlar da olağanüstü bir önem kazanmaktadır. Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkusu üzerine dünyanın sınıfsal bakımdan ikiye bölünmesi, doğal olarak birbirine karşı toplumsal sistemler arasında sürekli anlaşmazlık yarattı. Ama bu, sözkonusu anlaşmazlığın sadece savaş yoluyla çözüme bağlanacağı anlamını mı taşıyor? Biz, emperyalist çevrelerde en çok yaygın olan doktrinlerin bu soruya olumlu yanıt verdiklerini biliyoruz. Sözkonusu çevreler böylelikle silâhlanma yarışını haklı göstermeye, onu «kuvvet konumundan hareket etme» politikasının temeli yapmaktadırlar. Gerçekte ise, sınıfsal bakımdan birbirine karşı olan sistemler arasındaki önüne geçilmez anlaşmazlık barış içinde yanyana yaşama çizgisinden ayrılmadan gelişebilir. Bu olanağı V. İ. Lenin teorik olarak kanıtlamıştır.

Bunun pratikte nasıl doğrulandığını ilk kez ne zaman gördük? Bu söylediğimizin ilk kez geçen savaş döneminde anti-Hitlerci koalisyonun kurulmasıyla gerçekleştiğini belirtmek yanlış olmasa gerek. Bu koalisyon, değişik toplumsal düzenlere bağlı devletler arasında savaşa son verilmesi, sürekli barış sağlanması gibi ortak bir amaç uğrunda işbirliğinin ne kadar verimli olduğunu göstermiştir.

Varsınlar bugün durumun bambaşka olduğunu, Hitler diye birinin bulunmadığını, dolayısıyla sosyalist ve burjuva devletlerinin işbirliğini gerektiren ortak bir düşmanla karşı karşıya kalınmadığını söyleyip dursunlar. Bu büsbütün doğru değildir. Bütün ülkelerin ve halkların karşısında ortak bir düşman vardır. Bu düşman roketler savaşdır, nükleer savaştır ve üstelik Hitlerden çok daha korkunçtur. Böyle bir tehlikenin varlığı sınıfsal bakımdan ayrı ayrı sistemler oluşturan devletler arasındaki barışçı ilişkilerin kurulması ve pekiştirilmesi uğrunda ardıcıl çabalar harcanmasını gerektiren en önemli ögedir.

Bütün bunların yanısıra Sovyet halkının Anayurt Savaşından, tüm dünya halklarının İkinci Dünya Savaşı'ndan edindiği çok basit ve açık bir ortak ders daha vardır ki, o da, insanlar için yeryüzünde kalıcı barıştan daha değerli bir şeyin olmadığıdır.

Halklara karşı kurulan faşist kumpas

SAVAŞIN YOLU: MÜNİH

P. Auersperg

Batı Avrupa burjuvazisi, Münih yolunu açan politikasıyla körü körüne sınıfsal bencillığe kapıldığını gösterdi, bu bencillliği adına Avrupa'da barışın çıkarlarını feda etti ve eninde sonunda ayrı ayrı devletlerin güvenliğini ve hatta varlığını tehlikeye soktu. Bu sınıfsal bencillığı inandırıcı bir biçimde açığa vuran Batı Avrupa ülkelerindeki komünistler, kendi burjuvazilerinin Hitler'i «yaşam alanı»nı Doğu'da aramaya çağıran ve nazi sürülerine Ukrayna yolunu gösteren, bu yolun Prag, Paris, Brüksel, Oslo, Kopenhag'tan geçtiği gerçeğini ihmal eden ihanetlerinin mantığını açıklıyorlardı.

Sözkonusu yolun ilk duraklarından birini, 1938 yılında Chamberlain, Daladier ve Mussolini'nin Münih'te Hitler'e anti-Sovyet «Drang nach Osten» açık poliçesini imzalamak isteğiyle peşkeş çektikleri Çekoslovakya oluşturdu.

Sovyetler Birliği'nin o dönemdeki tutumuna gelince, buna, otuz yıl sonra Batıda altüst edilen arşivler bile gölge düşüremez. Sovyetler Birliği

bir saldırı halinde Çekoslovakya'ya yardım etmeye hazır olduğunu ve Fransa'nın böyle bir yardıma yanaşmaması halinde bile Çekoslovak hükümetinin istekte bulunması koşuluyla harekete geçeceğini açıkça belirtiyordu. Ne var ki, burjuva Çekoslovak hükümeti Sovyetlerin bu yardımını kabul etmedi, nazilere teslim oldu, Batı ile sınıfsal bağlaşıklığı ulusun ve devletin çıkarlarından üstün tuttu. Böylelikle Hitlercilerin stratejik ve taktik plânlarının gerçekleştirilmesinde anahtar rolü oynayan Münih ruhu etkuya ulaşmış oldu.

Diğer tartışılmaz bir tarihsel gerçek de, Münih'in İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcını oluşturduğudur. Hitlercilerin yayılma politikası karşısında uzlaşmaya gitmenin bir meyvası olan Münih eninde sonunda karışmazlık politikasını uygulayanların aleyhine döndü. Bu öyle bir intihar politikasıydı ki, 22 Haziran 1941'den sonra anti-Hitlerist koalisyon görüşüyle değiştirildi. Bu ise, Sovyetler Birliği'nin yıllar yılı ileri sürdüğü kolektif güvenliğin mantıklı bir devamıydı.

Ne var ki, son zamanlarda burjuva dünyasında, bütün araçlardan yararlanılarak sözde varolan «Sovyet tehlikesini küçümseme»nin «Münih ruhu» ile ifade edilebileceği yolunda bir görüş propaganda edilmektedir. Pekin daha da ileri giderek, dünyada yumuşama sürecini «Münih dönemindeki teslimiyet işareti» diye yorumlamakta, gerginliğin artmasını, «soğuk savaş»a dönüşü ise, «kesin anti-Münih ruhu» saymaktadır.

Gelgelelim pratikte, tarihsel paralellikten yararlanarak Hitlercilerin yıldırma politikasının bir benzerini bugün ABD yönetimi tarafından hortlatılan «kuvvet konumundan hareket» doktrininde görmekteyiz. Kıyaslamayı sürdürürsek, teslimiyet görüşünü destekleyenleri de bulabiliriz: Bunlar birçok NATO ülkelerindeki yönetici çevrelerdir ve topraklarına orta menzilli yeni Amerikan roketlerinin konulması sorunu sözkonusu olunca Okyanus aşırı partnörlerine ödün verilmesinden yanadırlar. Bu politika Batı'daki gerçekçi politikaçıların deyimiyle, «nükleer rizikonun Avrupa-lılaştırılmasıdır.»

Dünyayı yok olma anlamına gelen bir savaşla tehdit eden bu tehlikeli politika karşısında biricik akılcı seçenek, sosyalizmin SBKP'nin 26. Kongresi'nin belgelerinde yer alan ve kardeş partilerle yeryüzündeki ilerici halklar tarafından desteklenen politik doktrindir.

«SOVYET TEHDİDİ İLE İLGİLİ BÜYÜK YALAN

G. Kwiatowski

Bugün Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki gençler, Almanların Hitler'i o kadar uzun zaman niçin desteklediklerini sık sık soruyorlar. Bununla ilgili nedenlerin çeşitli olduğunu söylemeliyiz. Fakat hepsinden

önemlisi milyonlarca Almanı anti-komünizm zehirinin etkilemesi, anti-sovyet propagandanın körleştirmesi ve bunların nazi katillerinin peşine takılıp felâkete kadar gitmeleridir. Sovyetler Birliği'ne karşı barbarca saldırıyı hazırlayan nazi propagandasının tümü «kızıl tehlike» «dünya komünizminin saldırganlığı» gibi yalanlara dayanıyordu. Göbels bu yalanları Alman halkına durmaksızın aşılıyordu.

Nazi propaganda bakanlığınca 24 Mart 1937'de yayımlanan «Anti-bolşevik Propaganda Direktifleri» başlıklı belgede Alman politikasının genel çizgisinin «dünya bolşevizmine» karşı savaşım yürütmek, «Alman halkına ölümcül düşmanının bolşevizm olduğunu göstermek»⁽²⁾ olduğu ilân ediliyordu. 30 Mart 1941'de nazi ordusu generallerini toplayan ve kendilerine «Barbarossa» plânını açıklayan Hitler şunları söyledi: «Bir yoketme savaşı sözkonusudur. Eğer biz bunu anlamazsak, düşmanı ezsek bile, 30 yıl sonra komünist düşman yine karşımıza dikilecektir. Biz düşmanı durdurmak için savaşmıyoruz.»⁽³⁾

Aradan 20–30 yıl geçtikten sonra, «kızıl tehlike» masalı bugün ABD yönetiminin meydan okuma politikasını gizlemek için yeniden kullanılıyor; bundan FAC'de politikacılar nutuklarında yararlanıyorlar; bunu gerici yığınsal iletişim araçları halk arasına yayıyorlar. Emperyalizm, propaganda savaşında, bütün silâhlarından yararlanarak Sovyetler Birliği'ne karşı ateş açmıştır. Sovyet «tehlikesi» ile ilgili yalanlar zamanımıza uydurulmakta, her şeyden önce Batı Avrupa'ya karşı savaş tehdidinden söz edilmektedir. Bu yalanla FAC topraklarına yeni Amerikan nükleer silâhlarının yerleştirilmesi ve ülkenin Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletlere nükleer darbeler vuracak roket alanı haline getirilmesi haklı gösterilmeye, yurttaşların bu kanlı plânlara karşı sürekli artan direnişinin önlenmesine çalışılmaktadır.

Sovyetler Birliği tıpkı 40 yıl önce olduğu gibi, bugün de halkımız için bir tehlike değildir. Bunu SBKP'nin 26. Kongresi bir kez daha doğruladı. Kongre kürsüsünden silâhsızlanmanın gerçekleştirilmesi, barış ve güvenliğin sağlanması için görüşmeler yapılması önerildi. Gerçek tehlike üzerinde duracaksa, bu tehlikeyi oluşturan FAC'nin topraklarına yerleştirilen her yeni Amerikan roketidir. Çünkü, ABD emperyalizminin amacı askersel üstünlük sağlamaktır.

Alman Komünist Partisi'nin 6. Kongresi'nin aldığı kararda, ulusumuzun yaşamsal çıkarlarının ve geçmişten edinilen derslerin Alman topraklarında hiçbir zaman savaşın başlatılmaması uğrunda her şeyin yapılması gerektiği belirtilmektedir.

(2) G. Kade, Die Bedrohungslüge. Zur Legende von der «Gefahr aus dem Osten», Köln, 1979, s. 106.

(3) F. Halder, Kriegstagebuch, Stuttgart, 1962, c. 2, s. 336–337.

ULUSLARARASI ALANDA İKİ STRATEJİ

S. Sukasov

Marksizm-Leninizm, savaşı, politikanın başka araçlarla, silâhla yürütülen bir devamı sayar. Her ne kadar burada günümüzdeki silâhlarla yapılacak yeni bir dünya savaşının insanlığın geleceği bakımından anlamsız bir şey olacağı haklı olarak belirtildiyse de, biz emperyalistlerin tehlikeli savaş hazırlıkları karşısında gerçekçi olmayı sürdürüyoruz. Bu nedenle V. İ. Lenin'in sözleri ile konuşursak «savaşın haklılığını gösteren safsataların»⁽⁴⁾ kesinlikle açıklanması gereklidir.

Bugün olduğu gibi, 30'lu yılların sonu ile 40'lı yılların başlarında da iki stratejik çizgi, yani barış politikası ile savaş politikası arasında global bir savaşım yürütülüyordu. Bu politikalardan birincisini, sürekli olarak barış çizgisi üzerinde yürüyen Sovyet devleti uyguluyor, Uluslar Birliği'nde kolektif güvenlik ilkesini savunuyor, saldırgana karşı ortak politik ve askersel direniş için somut önerilerde bulunuyor, Avrupa'da patlamak üzere olan yangını durdurmak için büyük askersel yükümlülükleri üstlenmeye hazır bulunuyordu.⁽⁵⁾ Bunun karşısı olan savaş stratejisi, sadece nazi Almanyasında ve «anti-komintern pakt» üyesi olan diğer ülkelerde değil, aynı zamanda faşizmi SSCB'ne karşı savaşa yönelten batı ülkelerinde de uygulanıyordu.

Bugün uluslararası alanda yine barış ve savaş stratejileri karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır. «Kuvvet konumundan hareket etme» politikasının bugünkü tellâları anti-sovyetik kampanya yürütürken, tıpkı naziler gibi «Sovyet savaş tehlikesi» uydurmasına dayanıyorlar. Tarihten sahtecilik amacıyla yararlanan bu gibi kimselerin propagandasında, birbirine bağlı üç temel yön gösterebiliriz.

Birincisi, İkinci Dünya Savaşı'nın Sovyetler Birliği'ne «yararlı olduğu», SSCB'nin savaştan devrimi ihraç etmek ve dünyada sosyalist çevreyi genişletmek için yararlandığıdır. Örneğin, Amerikan dergilerinden «Military Review»ün iddiasına göre, savaş tarihi SSCB'nin politik amaçlarını gerçekleştirmek için birçok şeyler feda etmeye, «kesin bir darbeyle komünizmi bütün dünyaya yaymaya» hazır olduğunu⁽⁶⁾ ortaya koymaktadır.

İkincisi, faşist saldırı Sovyetler Birliği'nin uydurma «saldırganlığı» ile haklı gösterilmekte ve bu «saldırganlık» sosyalizmin vazgeçilmez bir nite-

(4) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 45, s. 319.

(5) 1939 yılında bir İngiliz-Fransız-Sovyet askersel anlaşması imzalanmasını öneren Sovyetler Birliği, saldırgana karşı 136 tümen asker sağlamaya hazır olduğunu belirtiyordu.

(6) «Military Review», Ekim 1980, s. 25.

liği olarak gösterilmektedir. Bu nedenle SSCB «Hitler Almanyasından bile daha yayılıcı» (7) olarak gösteriliyordu.

Üçüncüsü, uluslararası gerginliğin artmasına komünist ideolojinin neden olduğu «teorisi» yayılmakta, ve olası yeni savaşların kaynağı olarak Büyük Anayurt Savaşında olduğu gibi, komünistlerin ideolojik uzlaşmaya yanaşmamaları gösterilmektedir.

Oysa, hem tarih, hem de günümüzdeki gelişmeler bunun tersini ortaya koyuyor: Sovyetler Birliği'nin barış stratejisi ardıcıl, kesin ve değişmezdir. SSCB emperyalizmin gitgide daha serüvenci bir biçim alan stratejisine kesinlikle karşı koymaktadır. Bunu SBKP'nin 26. Kongresindeki barış önerileri ortaya koymuştur ve uluslararası ilerici kamuoyu bunları haklı olarak 80'li yılların Barış Programı saymaktadır.

L. I. Brejnev bundan bir süre önce Kiyef'te, savaş kahramanları anıtının açılması töreninde şunları söyledi: «Bizim düşüncelerimiz tertemiz ve soycludur. Biz, çok büyük bir güce sahibiz, ama bunu hiç bir zaman halkların zararına kullanmayacağız. Bu güç, barış davasına hizmet etmektedir ve edecektir.» (8)

YAşAM ADINA BIRLIK

J. Carrera

Son dünya savaşının en büyük derslerinden biri, dünya barışının bölünmez olduğudur. Adis Abeba, Madrid ve Prag saldırganın kuduzca seferinde birer aşama idiler. Fakat aynı zamanda Paris ve Londra, ve onlarla birlikte Washington, kulislerde Hitler'i Moskova'ya doğru yöneltmeye çalışıyorlar ve korkularını Münih'te nazilerden aldıkları vaatlerle dağıtmaya çalışıyorlardı.

Diğer bir ders, şu gerçeği ortaya koymaktadır: Nazi Almanyası ile bağlaşıkları, anti-sovyetizmle zehirlenmiş olan ve iradesi sarsılan ülkelerin, bu zehirin faşizmin potansiyel kurbanlarının yeterli derecede sağlam bir ortak savunma cephesi kurmalarını engellediği dönemde ardarda saldışırlarda bulunuyorlardı.

Veriler ve olgular *Sovyetler Birliği'nin 30'lu yıllarda olduğu gibi, bugün de barışın başlıca dayanağı olduğunu ve olmaya devam ettiğini göstermektedir.* Sovyetler Birliği'nde yürütölen dış politika emperyalizmin her zaman halkları ve devletleri yeni bir savaşa sürökleme niyetlerini engelleme amacını gütmüştür. Bugün, o yıllardan kalma Sovyet belgelerini gözden geçirdiğimizde SSCB'nin öz savunmasıyla ilgili ödevleri de ihmal

(7) W. Rutherford, *Hitler's Propaganda Machine*. New York, 1973, s. 54.

(8) «Pravda», 1 Mayıs 1981.

etmediğini görüyoruz. Savaş, bunun ne kadar önemli ve zorunlu olduğunu kanıtlamıştır.

Ve günümüzde Sovyetler Birliği'ni «özel bir askersel blok» oluşturdu diye eleştirenler var. Böyleleri Varşova Antlaşması örgütüne, NATO ile kıyaslamalar yaparak, bu adı veriyorlar. Bu tür görüşler «Münih» tarzı düşüncenin ürünüdür. Bunların mantığına göre Sovyetler Birliği faşizmle yaptığı ölüm kalım savaşının deneyimlerini gözönünde bulundurmamalı, daha somut olarak konuşursak, saldırgan NATO Pakti kurulurken, buna yanıt olarak Varşova Antlaşmasını kurmamalıydı. Buna göre, günümüzde en tehlikeli şey, ABD'deki emperyalist çevrelerin Sovyetler Birliği'ne karşı askersel bir utku elde edebileceklerini düşünmeleridir. O zaman savaş gerçekten önüne geçilmez bir hal alacaktır. Ama bütün insanlığın şansına, SSCB yeterli ölçüde güçlüdür ve bunu emperyalizm çok iyi bilmektedir.

İkinci Dünya Savaşı sorunları ve «özellikle savaşın önlenip önlenemeyeceği sorunu» üzerinde duran burjuva araştırmacıları Hitlerci ilkel anlayıştan pek uzaklaşmıyorlar. Bunlar, savaşın kaçınılmaz olduğu kanısında birleşiyorlar. İleri sürdükleri savlara göre, insanlık bugüne kadar savaş denen felâketten kaçınmayı başaramamıştır. Diğer bazı burjuva «teorisyenleri»ne göre, savaşın ahlâk dışı bir yanı yoktur, çünkü «en iyilerin» yaşamda kalmasını sağlamaktadır. Bu görüşler sömürücü sınıfların alabildiğine geniş katmanlarının bilincinde derin kökler salmıştır.

Kapitalist ülkelerdeki halk yığınları İkinci Dünya Savaşı'nı kimin çıkaracağını çoğu kez bilmiyorlar. Büyük çoğunluğu, başlıca suçlunun tekeller ve onlara hizmet eden politikacılar olduğunu anlayamıyorlar. Bu nedenle barıştan yana olanların ve bütün ilerici insanların sadece nükleer bir çatışmanın engellenmesi yönünde ısrar etmeleri yeterli değildir. Onların ödevi, halk yığınlarını savaşların nedenleri konusunda aydınlatmak, emperyalist savaş kundakçılarını, bu arada her şeyden önce silâhlınma yarışını önlemek, genel ve tam silâhsızlanmaya geçilmesini sağlamak yönünde savaşım yürütmektir. Dünya ekonomisi kaynaklarının insanlığın yararına kullanılmasının, açlığın ve yoksulluğun, alfabetizliğin ve işsizliğin yokedilmesinin biricik yolu budur. Yeryüzünde gerçek barış sağlanması programının içeriği budur.

İlerlemeye yol açan utku

SALDIRGANLARA KESİN UYARI

R. Bauer

Alman faşizminin başlattığı İkinci Dünya Savaşı emperyalizmin saldırgan özünden çıkmıştı, onun ürünüydü. Anti-komünizmin en yoğun ve en acımasız kanıtı olan bu barbarca savaş insanlık tarihinin en büyük, en

kanlı savaşı halini aldı, emperyalizm ile sosyalizm gibi iki toplumsal sistem arasındaki çatışma sayısız kurbanlara mal oldu.

Alman emperyalizminin başlıca amacı Sovyet devletini tamamiyle ortadan kaldırmaktı. Ama, gerek Alman emperyalistleri, gerekse araç olarak kullandıkları faşistler ve askerler yanlış hesap yaptılar. SSCB sayısız kurbanlar verdiği, tarif edilemeyecek acılar çektiği ve zararlara uğradığı halde tarihin bu en ağır sınıf çatışmasını utkuyla sonuçlandırdı, politik, tinsel ve askersel bakımdan daha da güçlendi. Faşist Almanya'nın kayıtsız şartsız teslim olması, emperyalizmin çılgınca plânlarının suya düşmesi bugün silâhlanma alanında üstünlük sağlayarak, sosyalizmin gelişmesini engelleyebileceklerini ve hatta ortadan kaldıracabileceklerini sananlara bir uyarı olmalıdır.

Anti-Hitlerist koalisyonun temel gücü olan Sovyetler Birliği'nin faşizme karşı etkisi dünya çapında tarihsel bir anlam taşımaktadır. Bu etkunun etkisiyle, Alman toprakları dahil, dünyanın birçok yerlerinde önemli devrimci değişiklikler oldu.

Daha, Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin yönetimi altında Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin kurulmasından önce Doğu Almanya'da faşizmin ve militarizmin kökleri yok edildi, onun toplumsal-ekonomik temeli olan sömürücü düzen ve emperyalizm ortadan kaldırıldı.

Bugün Demokratik Almanya Cumhuriyeti Orta Avrupa'da barışı destekleyen güçlü ve istikrarlı sosyalist bir devlettir ve Sovyetler Birliği'ne kopmaz kardeşçe bağlarla bağlıdır. Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin 30'uncu yıldönümü nedeniyle L. İ. Brejnev şunları belirtmiştir: «Halklar, faşizme ve militarizme kesinlikle hayır dedikleri, anti-Hitlerist cepheye yer alanların umutlarını doğruladıkları için Almanya Sosyalist Birlik Partisi'ne, DAC hükümetine ve emekçilerine karşı şükran duyguları beslemektedirler.»⁽⁶⁾

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde, tam tersine, bugün de parlamentoda temsil edilen partilerin bazı temsilcileri, intikamcı örgütlerin ve nazi birliklerinin temsilcileri İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarının yeniden gözden geçirilmesi fikrini serbestçe yaymakta, ordu ise Wehrmacht'ın geleceğini sürdürmektedir. Bu ülkede birçok savaş suçluları, yığınsal cinayetlerin örgütçüsü olan ve herkesçe bilinen katiller cezasız kalmakta ve devletten emeklilik maaşı almaktadırlar. Anti-komünizm olduğu gibi, «Almanya 1937 sınırları içinde varlığını sürdürüyor» biçimindeki intikamcı tez de FAC'nde devlet doktrini olmaya devam ediyor. Bu nedenle barışçı güçler, Alman topraklarında hiç bir zaman yeni bir savaşın başlamaya çağı konusunda teminat veren Batı Almanya'lı politika adamlarının sözlerini eylemlerle doğrulamalarını haklı olarak istemektedirler.

⁽⁶⁾ «Pravda», 7 Ekim 1979.

NATO üyesi ülkelerin silâhlarının artırılmasından yana olanlar, Avrupa'daki askersel-stratejik güçler dengesinin yeni nükleer roketlerle bozmak, Federal Almanya Cumhuriyeti'ni yeni Amerikan roketleri için bir poligon haline getirmek isteyenler ve üstelik «bütün Almanlar» adına konuşma hakkına sahip olduklarını iddia edenler hem barış, hem de iki Alman devleti arasındaki ilişkilerin daha da normalleşmesi yolunda tehlikeli bir durum yaratmaktadırlar.

AVRUPA DİRENİŞİNİN GELENEKLERİ

R. Francis

Alman ve İtalyan faşistleri tarafından işgal edilmiş ülkelerdeki halk yığınlarının oluşturduğu anti-faşist direnişi daha önceki olayların gelişmeleri hazırlamıştı. Direniş hareketiyle komünistlerin ve tüm anti-faşist güçlerin, Hitler faşizmine karşı savaştan önce uzun süre sürdürdükleri savaşım arasında sıkı bağlar vardır. Şu kadarını belirtmeliyiz ki, gerilla yöneticilerinin çoğu İspanya'da faşizme karşı yürütülen savaşımında ve savaşta deneyimler edinmişlerdi. 1921–1922 yıllarında faşizme karşı yürütülen ilk savaşımında yer almış İtalyan anti-faşistleri, daha sonra gerilla çeteleri arasında görev almışlardır.

Direniş hareketinde halkın çeşitli katmanlarından kimseler yer almış olsa da, en büyük rolü işçi sınıfı oynamıştır. Bu alanda Çekoslovak işçilerinin 1940 başlarındaki grevlerini; Hitlercilerin ırkçı politikasını protesto için Amsterdam'da ve Hollanda'nın diğer kentlerinde 1943 Şubatında örgütlenen grevleri; Kuzey Fransa ve Belçika'daki madencilerin grevlerini anımsatabiliriz.

Direnişin değişmez amacı ulusal bağımsızlık ve özgürlük ideallerinin korunmasıydı ve bu, geniş bir yurtsever cephenin kurulmasını sağlıyordu. Öte yandan direniş hareketi dar bir ulusal çerçeve içinde kalmıyordu. Hareketin derin enternasyonalist niteliğini, direnişin faşistler tarafından işgal edilmiş çeşitli Avrupa ülkelerinde, aynı zamanda başgöstermiş olması kanıtlamaktadır. Bu nitelik kendini çeşitli biçimlerde gösteriyordu: ayrı ayrı uluslardan olan kimselerin ortak savaşımında yer almaları, iç direnişlerin Kızıl Ordu ve tüm anti-faşist koalisyonla bağlar kurmaları, nazi kamplarına atılan kimselerin dayanışma göstermeleri vb. Bu hareketin en etkili biçimi silâhlı savaşımды. Fransa ve Belçika'da silâhlı direnişin ilk örnekleri 1940 yılında görüldü ve ilk gerilla çeteleri o sıralarda kuruldu.

Direniş hareketinin daha geniş ölçüler almasına Hitler Almanya'sının Sovyetler Birliği'ne saldırması neden oldu ve savaştan önce bazı yurtseverler üzerinde büyük rolü olan anti-sovyet propagandanın etkisini or-

tadan kaldırdı. Doğal olarak, direniş hareketinin gelişmesinde birçok etken rol oynamışsa da, Doğu Cephesindeki olaylar daima hepsinden ağır basmıştır. Buna Moskova, Stalingrad ve Kursk Çemberi operasyonları örnek verilebilir.

Avrupa'daki anti-faşist direniş hareketinde birçok Sovyet vatandaşı etkin bir rol oynadılar. Hitlerci ölüm kamplarından kaçmayı başaran savaş tutsakları, genel olarak, vakit geçirmeden Avrupa halklarının işgalcilere karşı yürüttükleri direniş hareketine katılıyorlardı. Örneğin Belçika'da birçok silâhlı gerilla grupları Sovyet er ve subayları tarafından örgütlendi. Bunlardan en büyüğü Limburg kesiminde savaş yürüttü.

Kızıl Ordunun, faşistler tarafından işgal edilen ülkelere girmesi ve İkinci Cephe'nin açılmasıyla Avrupa'daki direniş hareketinin son aşaması başladı. Bu, anti-faşist savaşımın en yüksek noktasını oluşturan halk ayaklanması aşamasıydı. Komünistler, aralarında burjuva çevrelerinin bazı temsilcileri de bulunmak üzere, diğer anti-faşist partilerin de katıldıkları ayaklanmalarda başlıca politik ve örgütsel güç olarak yer aldılar.

Savaş sonu yıllarında direnişe katılmış olanlar, nazi sürülerinin barbarca yakıp yıktıkları ülkelerin kendilerini toparlaması çalışmalarında yer aldılar. Ama, onlar, aynı zamanda yeni bir savaşın hazırlanmakta olduğuna tanık oldular. Emperyalistlerin dünyayı tümüyle yokedecek nükleer silâhlar biriktirdiklerini gördüler. Bu silâhların kullanılmasına karşı yürütülmekte olan savaşım, direniş hareketinin en güzel geleneklerine uymaktadır. Direnişin ödevi, daima halkları gericiliğe karşı seferber etmek olmuştur. Ve bugün böyle bir savaşım her zamankinden daha zorunludur. Her ne kadar savaş kaçınılmaz bir şey değilse de, her an patlayabileceği de aynı derecede doğrudur. Yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı direniş tüm erkek ve kadınların, tüm gençliğin barış uğrunda savaşıma katılmalarını gerektirmektedir.

Anti-faşist direniş hareketi halkların bilincinde derin izler bıraktı, onların devrimci geleneklerini geliştirdi ve ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyal kurtuluş savaşımındaki deneyimlerini artırdı. Direnişe katılanların kahramanlıkları karşısında saygı duyan ve hareketten dersler çıkaran komünistler, yeni bir dünya savaşımının tehlikesine karşı çaba harcıyorlar. Böylelikle de peşlerinden geleceklerin tümüne güvenceler sağlamak için savaşım yürütmektedirler.

YÜCE KURTARICI GÖREV

W. Klimczak

Sovyetler Birliği faşist Almanya'ya karşı yürüttüğü Büyük Anayurt Savaşımının son aşamasında Bulgaristan, Polonya, Romanya, Macaristan, Yugoslavya ve Orta Avrupa ile Güney Avrupa'da daha birçok ülkelerin Hit-

ler despotizminden kurtulmalarını sağlamış oldu. Nefret ettikleri kölelik-ten kurtulmaya çalışan birçok ülkelerin ve bu arada Polonya'nın halk ordusu Kızıl Ordu birlikleriyle omuz omuza dövüştü. Bu savaşa, işgal altındaki partizan birlikleri de etkin olarak katıldı. Şu kadarını anımsatalım ki, daha savaşın ilk günlerinde oluşmaya başlayan Polonya direniş hareketinde bir milyondan fazla insan yer aldı. Yugoslavya'da partizan savaşı çok büyük ölçülere vardı. Çekoslovakya topraklarında, Orta ve Güney Doğu Avrupa ülkelerinde de direniş hareketi geniş ölçüler aldı. Bütün bunlar Sovyetlerin taaruzlarına katkıda bulundu.

Sovyetler Birliği'nin yüce kurtarıcı misyonunun sonuçları, Polonyalılar dahil, birçok ulusları yokolmaktan kurtardı. Ne var ki, kurtarıcı ulus için bunun bedeli çok yüksek oldu: Sadece Polonya topraklarında 600 bin evlâdını bıraktı.

Kızıl Ordu'nun Orta ve Güney Doğu Avrupa'ya girmesi ulusal kurtuluş uğrunda savaşımı canlandırdı, onun toplumsal yönünü keskinleştirdi. *Birçok ülkelerde bu savaşım sosyalizm güçlerinin utkusunu sağladı. Bu da, İkinci Dünya Savaşının en önemli sonuçlarından biri oldu.* Bu, emperyalistlerin uzlaşmaz, kötü niyetli tepkisine yol açtı. Bunların utkudan bir süre sonra dayattıkları «soğuk savaş» sıralarında, burjuva propagandası, Avrupa ülkelerine sosyalizmin Sovyet süngüleriyle getirildiği biçimindeki kışkırtıcı uydurmadan geniş ölçüde yararlandı.

Bu uydurmayı tamamiyle yalanlayan birçok kanıttan sadece biri üzerinde duralım: Sovyet ordusunun Avusturya, Norveç, Finlandiya ve daha bazı ülkelerin topraklarında bulunması, hiç te buralarda sosyalist devrimin gerçekleşmesine neden olmadı. Devrimler sadece, İkinci Dünya Savaşı sıralarında burjuvazinin sosyal-politik görüşlerinin faşizm karşısında iflas ettiği, temelsizliği büsbütün ortaya çıktığı ve halk yığınlarının kesin biçimde sol güçlerin yanında yer aldığı ülkelerde gerçekleşti. Komünist ve işçi partileri ulusal kurtuluş savaşının, direniş hareketinin başlıca örgütçüsü olarak rol oynadılar. Buna, partinin daha baştan itibaren yurtseverlik ve devrim amaçlarını başarıyla kaynaştırdığı Polonya'da da tanık olduk.

Bütün bunlar, sosyal devrim bakımından gerekli olan iç, önel önkoşulları sağlamış oldu. Bunların ilk aşaması aslında kurtuluştan çok daha önce hazırlanmıştı. Kızıl Ordu'nun utkularla dolu ilerleyişi sonucunda, ilerici sol güçler gerçek bir destek ve elverişli dış koşullar elde ettiler, ama hepsi bu kadarla kaldı. Onlar, ancak halkın büyük çoğunluğunun kesin desteği sayesinde erke gelebildiler. Bundan sonra erkin biçimlenmesi ve pekişmesi için gerekli sınıfsal savaşım gibi uzun süreli süreç başladı. Polonya'da bu savaşım sıralarında, 1948 yılına kadar, komünist ve bağlaşıklarından binlerce insan can verdi. Bizim ülkelerimizde sosyalizm, ulusal temele dayanarak ayakta kaldı ve güçlendi. Eğer Sovyetler Birliği'

nin çözümleyici yardımını sözkonusu ediyorsak, bu yardım, ekonomik ve politik destekten, çokyanlı deneyimlerin cömertçe paylaşılmasından oluşan enternasyonalist yardımdı.

Bugün burjuvazinin propagandacıları sosyalizmin Orta ve Güney-Doğu Avrupa'ya yabancı olduğu ve burada tutunamadığı masalına yeniden başvuruyorlar. Diyorlar ki, sosyalizm bu uluslara dışardan dayatılmıştır ve buna Polonya'da son bir sene içinde olup bitenler de tanıklık etmektedir. Ne var ki, gerçek bambaşkadır: Bizce çok büyük bir ulusal kazanım olan sosyalizm yine ulusal zeminde oluşan yanlışlıkların ve aşırılıkların ortadan kaldırılmasına yönelik bir dayanıklık sınavından geçmektedir. Ve ülkemize yeni toplumsal düzeni başkası getirmediği gibi, onu bu aşırılıklardan ve karşı-devrimci güçlerin eylemlerinden de Polonya'lılardan başkası kurtarılamayacaktır. Polonya Birleşik İşçi Partisi'nin, diğer kardeş partiler tarafından da benimsenen tutumu budur. Anti-komünistlerin karalayıcı uydurmalarına gelince, yazgıları açıktır: Bunlar köpük balonu gibi sönecektir. Polonya sosyalist ülkedir ve öyle de kalacaktır.

DEVRİMCİ SAVAŞIMIN GÜÇLÜ BİR ETKENİ

R. Valdes Vivo

Kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini açan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra dünya ölçüsünde en önemli olay, sosyalizm ülkesinin emperyalizm tarafından kundaklanan savaşta utku kazanması oldu. Uluslararası emperyalizmin amacı, dünyanın ilk emekçi devletini ortadan kaldırmaktı. Ama yeni düzen, yokolması bir yana, bir tek devletin sınırlarını aştı ve insanlığın tarihsel gelişmesinde baş etken haline gelen dünya çapındaki sosyalist sisteme dönüştü. Sosyalizm, uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi çağımızda devrimci sürecin üç temel kaynağıdır ve bunlar aralarında birliği güçlendirdikçe dünyanın tarihsel yazgısını çözüme bağlamada daha büyük olanak elde etmektedirler.

Faşist Almanya'ya ve militarist Japonya'ya karşı elde edilen utkudan sonra, 40'lı yılların ikinci yarısında Avrupa ve Asya'da birçok sosyalist devlet kuruldu. Aradan on yıl geçtikten sonra, Küba devriminin utkusıyla sosyalizm Batı Yarımküresine de atlamış oldu.

Emperyalist sömürgecilik sisteminin ortadan kalkması sonucunda Afrika'da onlarca yeni devlet kuruldu. Vietnam devriminin başarısı, Laos ve Kamboç'ta halk davasının utkuya ulaşması da faşizmin yere serilişiyle bağlıdır. Aynı şeyi Angola, Mozambik, Etyopya, Nikaragua ve Afganistan'daki devrim süreçleri için de söyleyebiliriz.

Birbirine karşı toplumsal sistemler arasındaki savaşım elbette ki sona

ermiş değildir. Karşı-devrimci hareketlerle çağdaş tarihin gidişini saptırma denemeleri sürüp gidiyor. Ne yazık ki, bu denemeler bazen geçici başarıya ulaşıyor. Böyle olsa da, eninde sonunda toplumsal gelişme yasalari üstün geliyor.

İkinci Dünya Savaşı gibi kanlı bir serüven emperyalizmin umutlarını gerçekleştirmedi, tam ters sonuçlar verdi. Komünistler Sovyetler Birliği'nin anti-faşist koalisyondaki bağlaşıklarının ve hattâ aralarından faşizmin doğuşunu hoşgörüle karşılayanların, Hitlerci saldırganlarla bunların yardımcılarının ezilmesine katkıda bulduklarını yadsımıyorlar. Ama, dünya halkları *faşizmi yaratanın emperyalizm olduğunu ve ezilmesinde başlıca rolü sosyalizmin oynadığını biliyor.*

Sosyalist topluluğun pekişmesi ve dünya ölçüsündeki devrimci sürecin temelini genişletilmesi sadece barış, ulusal ve sosyal kurtuluş uğrunda savaşım için yeni koşullar yaratmakla kalmadı, aynı zamanda uluslararası alanda güçler dengesinin değişmesine yol açtı. Bunun sonucu olarak bugün küçük ülkeler bile savaşımalarında utkuya ulaşabilmektedirler. Artık emperyalizmin saldırgan plânlarının önlenmesi ve İkinci Dünya Savaşının insanlık tarihinde son savaş olarak yer alması için koşullar ortaya çıktı.

BARIŞ İÇİNDE YANYANA YAŞAMA STATÜKOYU SÜRDÜRME DEĞİLDİR

R. Collure

Ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesi ve sömürgeci imparatorlukların çökmesi, İkinci Dünya Savaşında faşizme ve gericiliğe karşı elde edilen utkunun başlıca sonuçlarından biri oldu. Ulusal kurtuluş hareketi yeni bir güç kazanırken, savaşa karşı savaşım dünya barışının korunmasının ve pekişmesinin en önemli etkenlerinden biri haline geldi. Dünya çapındaki devrimci sürece katılan reel sosyalizm, işçi sınıfı ve tüm demokratik ve barışçı güçlerle birlikte, ulusal kurtuluş hareketi de emperyalizmin çatışmalar, gerginlik, saldırı ve savaş politikasına karşı, yeryüzünde kalıcı barışın yerleşmesi, insanlığın yaşaması için savaşım yürütmektedir.

Sovyetler Birliği ile sosyalist toplumun diğer ülkeleri tarafından ardıcıl olarak güdülen barış içinde yanyana yaşama politikası, bağlantısızlar hareketinin sağlamlaşmasına, ulusal kurtuluş savaşımının başarılar sağlmasına katkıda bulunmaktadır. Bu savaşımaya katılanlar bu politikanın emperyalizmin açıkça müdahalesine olanak vermediğini, ya da hiç olmazsa bu olanağı güçleştirdiğini, ulusal kaynakları üzerindeki denetimlerini kolaylaştırdığını, uluslarüstü korporasyonlardan kurtulmalarına yardım ettiğini; eşitsizliğe dayanan sözleşmelerin ortadan kaldırılmasına, bağımsız

gelişme yolunu seçmelerine katkıda bulunduğunu gitgide daha iyi anlamaktadırlar.

Barış içinde yanyana yaşama sürecini kabul etmek zorunda kalan emperyalizm şimdi onu kösteklemek, geri çevirmek çabaları harcamaktadır. ABD, dünyanın çeşitli bölgelerindeki askersel güçlerini artırmakta, Sovyetler Birliği ile diğer barışçı devletlerin güvenliğe, silâhsızlanmaya yardım edecek önlemlerin genişletilmesine yönelik girişimlerine karşı koymaktadır. Emperyalizm ulusal kurtuluş hareketinin savaşımını yolundan saptırmak, bölgesel çatışmalar çıkarmak için elinden gelen herşeyi yapmakta, bu eylemlerinde Pekinli hegemonyacıların desteğini sağlamaktadır.

Tek sözle söyleyecek olursak tarihsel gelişmelerin ilericiliğe düşman olanlara hiçbir şey öğretmediğini ileri sürebiliriz. Onlar tıpkı vaktiyle Hitlerlerin ve Japon militaristlerinin yaptıkları gibi dünyaya emretmek ve her şeyi olduğu gibi sürdürmek hevesine kapılıyorlar. Bu uğurdaki plânlarla ilgili olarak gerekli «teorik» temel de hazırlanmaktadır. Bu teorilere göre, barış içinde yanyana yaşama ancak bugünkü statükonun korunmasıyla olanaklıymış. Bundan daha yanlış bir şey olamaz! Çünkü tafihiin diyalektiği, barış uğrundaki savaşımın ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşımının başarısına yardım ettiğini, emperyalist bağımlılıktan kurtulanlar ailesinin genişlemesinin ise barış cephesini güçlendirdiğini göstermektedir.

Gerekli olan statükonun korunması değil, anti-emperyalist savaşın durmadan güçlendirilmesidir. Bugün devletlerin ve halkların özgür olmasını, barış içinde yaşamasını isteyen herkesin sloganı budur.

Gerginliğin sorumlusu emperyalizmdir

YINELENEN PROGRAM: TEREYAĞI YERİNE TOP

J. West

Faşizmin ezilmesinden sonra anti-sosyalizm ve anti-sovyetizm sloganını, dünya jandarması rolüne aday olan ABD devam ettirdi. Dolayısıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde gerici bir ekonomik politikanın uygulanmasına, ülkede olduğu kadar ülke dışında da ulusal ve demokratik hakların sık sık çiğnenmesine başlandı.

Amerikan emperyalizminin hem top yapabildiği, hem de halka tereyağı sağlayabildiği dönemler bir daha geri dönmek üzere gerilerde kalmıştır. Bugün yönetici çevreler silâhlanma yarışını sürdürebilmek ve tempolarını hızlandırabilmek için sosyal güvenlik programlarını gerçek-

leştirmekten vazgeçmek veya kısıtlamalara başvurmak zorundadırlar. Bunun yanısıra sendikalara ve işçi sınıfına, emekçilerin yaşamsal çıkarlarına karşı savaşım yürüten büyük sermayeyi çok yanlı desteklemektedirler. Özellikle dar gelirli yurttaş kategorilerinin vergileri yükseltilirken, işsizlik ve enflasyon artarken, tekellerin kârları eşi görülmemiş ölçülerde fazlaşmakta, varlıklı kimselerin vergileri indirilmekte ve silâhlanma yolunda astronomik paralar harcanmaktadır.

Reagan yönetimi, «Sovyet tehdidi» efsanesini devlet politikasının ana ilkesi haline getirdi ve bu büyük yalanla «tereyağı ve iş yerine top ve büyük kâr» programını haklı göstermeye çalışmaktadır. Hitler, Almanya halkına, dünyaya egemen olduktan sonra yeryüzü cennetini vaadediyordu. ABD hükümeti de halkın genliğini dünya ölçüsündeki devrimci sürece karşı savaşım plânlarına bağlama denemeleri yapmakta, emekçilerin elde ettikleri kazanımları feda etmelerini istemektedir.

Reagan, ABD'nin endüstriyel üretim alanındaki konumlarının zayıfladığı ve anahtar durumundaki bazı işkollarında bunalımın başgösterdiği bir zamanda saldırgan, militarist bir politika yürütmeye kalkışmaktadır. Washington'daki yönetici çevreler tereyağı yerine top politikasını diğer ülkelere de ihraç etmekle bütün bu güçlükleri yenebileceklerine güveniyorlar. Bu nedenle Batı ülkelerine bağımsız kararlar almak olanaklarını kısıtlamak amacıyla baskı yapmakta ve sınıfsal çıkarlarla sosyalizm düşmanlığının ulusal çıkarlardan üstün tutulacağına bel bağlamaktadır. Nitekim bu ülkelerden «terörizme» karşı savaşım bahanesiyle demokratik hakları kısıtlamaları, McCarthy'ci bir politika yürütmeleri, silâhlanma yarışının gitgide ağırlaşan yükünü emekçilerin sırtına yükletmeleri istenmektedir. Amerika Birleşik Devletleri, Batı Avrupa ile Japonya'yı nükleer bir savaş halinde yokedebilecek deney fareleri haline getirmektedir.

ABD emperyalizmi halklara hâlâ zarar verecek ve ıstırap çekmelerine neden olacak durumdadır. Dolayısıyla bugünkü yönetimin güttüğü politika küçümsenmemelidir. Uluslararası gerginlik koşulları içinde bir rasantının veya akılsızlığın insanlık için bir felâkete yol açmayacağı konusunda hiç bir güvence yoktur.

Ne var ki, 80'li yıllar koşulları içinde, militarist ve anti-demokratik politika, ABD dahil, dünyanın her yerinde yığınsal biçimde protesto edilmektedir. Barış ve silâhsızlanma uğrunda eylemler, işsizliğin önlenmesi ve istikrarlı bir ekonomik durumun sağlanması yönündeki savaşımın birleşmektedir. Bu nedenle de eskisine kıyasla daha da güçlenmekte, işçi sınıfı ve baskı altındaki azınlık katmanları arasında kök salmaktadır.

Tanrının ABD emperyalizmine dünyanın yazgısını çizme hakkını verdiği biçimindeki akılsızca bir düşünceye dayanan politika tüm ülkelerdeki halkların umut ve istekleriyle çatışma halindedir. Ama, ABD artık büyük

bir güç haline gelen sosyalist devletleri korkutamaz, ulusal kurtuluş hareketini, dünya ölçüsündeki devrim sürecini geriye döndüremez.

Günümüzde barış savaşımı, yeryüzünde yaşamın korunması, insanların yaşam koşullarının iyileştirilmesi, top yerine tereyağı sağlanması, tüm ülkelerde ulusal demokratik çıkarların, bağımsızlığın ve egemenliğin savunulması için savaşım demektir. Başarısı ise, halkların eylem birliğine bağlıdır.

KAMUOYUNU YONLENDİRME ÇABALARI

P. Boychuck

Emperyalizmin savaşa hazırlanmasında kamuoyunun yönlendirilmesi çabaları önemli bir rol oynamaktadır. Bunun amacı halkların çoğunluğunun desteğini kazanmak, bunların, saldırı eylemlerine göz yummalarını sağlamaktır.

Hitler, Alman halkını Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaşın zorunlu olduğuna inandırabilmek için, utkunun olasılığını kanıtlamak gereksinimini duymuştu. Halka, Sovyetler Birliği'ndeki doğal zenginliklerin Alman ırkına dünyaya bin yıl egemen olma olanağını sağlayacağını söyleyen Hitler, «yıldırım savaşı»nın, amaca ulaşmada en az riziko ve masraf gerektiren bir yöntem olduğunu ileri sürüyordu.

Aslında «yıldırım savaşı» Sovyetler Birliği'yle savaşta utkuyu sağlayacak bir strateji olmaktan fazla, faşizme karşı koyanları ürkütmeye, Alman toplumunun Avrupa'daki kapitalist ülkelere karşı elde edilen kolay utkular karşısında başı dönen katmanlarını iç sorunların yabancı topraklara elkonmasıyla çözüme bağlanabileceği konusunda aldatmaya yönelik bir stratejiydi.

Bugün de ABD saldırgan emperyalist çevreleri Amerikan halkını Sovyetler Birliği'ne karşı yapılacak bir nükleer savaşta utku olasılığına inandırmaya çalışmaktadırlar. Tıpkı Hitler faşizmi döneminde olduğu gibi, «Sovyet tehlikesi» uydurmaları yayılmakta, «kızıl olmaksızın ölmek daha iyidir» sloganı ileri sürülmektedir. Ve bütün bunlar, kendi saldırı plânlarını haklı göstermek için yapılmaktadır.

Böyle bir savaşta utku elde edilebileceği fikri, Amerikan halkını «ilk darbe» stratejisine inandırmak için girilen kampanyanın temelinde yatmaktadır. Bu nedenle Washington, İsrail uçaklarının Irak'taki atom santraline saldırısını haklı göstermeye boş yere kalkışmamıştır. Yani, bu olayı, sözkonusu edilen stratejinin bir örneği saymıştır. ABD'nin Batı Avrupa devletlerine, topraklarında «ilk darbe» hareketinde kullanılacak orta menzilli roketlerin yerleştirilmesine razı olmaları için baskıda bulunması

da bir rastlantı değildir. Washington böyle hareket etmekle kamuoyunu bir nükleer savaşta utku elde edilebileceğine inandırmaya çalışmaktadır.

Her ne kadar barış uğrunda savaşım yürütenlerin sayısı artmakta ise de, Pentagon ile NATO silâhlarını arttırmayı sürdürüyorlar. Emperyalist gericiğin eylemlerini uluslararası çapta uyumlaştırdığı bir zamanda, komünistlerle, emperyalizme karşı savaşım yürüten tüm insanların uluslararası bir dayanışma göstermeleri özel bir önem kazanmaktadır. Barış uğrundaki savaşım ulusal çerçeveler içinde kaldığı sürece emperyalizmin plânlarını boşa çıkarmanın olanağı yoktur.

UĞURSUZ PLANLAR ENGELLENMELİ

F. Mugahed

Faşizme karşı elde edilen tarihsel utkudan bu yana yeryüzündeki barışçı insanlar yeni bir dünya savaşının patlamasını engellemek için çok büyük çabalar harcadılar. Buna karşılık emperyalizm başka bir politika göttü, her yerde gerginliği artırma, saldırıya girişme, yayılma planlarını gerçekleştirme politikasını izledi.

Örnek olarak, on yıldan fazla bir süredir savaşın patlamasına elverişli bir duruma tanık olduğumuz Yakın-Doğu'yu alalım. Camp David'te tezgâhlanan oyun, durumu daha da çetinleştirdi. Mısır, Amerikan emperyalizme bağımlı bir duruma geldi geleli, sadece bölgesel değil, koskoca kıtaların halklarını tehdit eden daha büyük savaş plânlarına sürüklendi. Daha şimdiden bunun önkoşullarını Sedat'a Amerikalı efendilerinin ülkemiz topraklarından emperyalist amaçları uğrunda serbestçe yararlanma konusunda yaptıkları öneriler oluşturmaktadır. ABD her şeyden önce Mısır'da nükleer silâhlar dahil, büyük silâh depoları kurmak; Amerikan askerlerinin Mısır topraklarında, daha doğrusu, Basra Körfezi bölgesi gibi coğrafya ve iklim koşulları olan çöl kesimlerinde yetiştirilmesi olanağını sağlamak; Mısır'ı dünyanın çeşitli bölgelerinde silâhlı müdahale için hazırlanmış Amerikan «çevik kuvvetler» için trampelen haline getirilmek; bir milyon Mısır'lı askerini, cumhurbaşkanı Sedat'ın değişiyile, bölgede sürüp giden «kaos»a son verilmesi için «bağlaşıklarının» yardımına koşmak üzere, saldırı plânlarına katılmasını sağlamak istemektedir.

Bunlar, ülkemizdeki Amerikan askersel varlığının birçok görüntüsünden sadece birkaçıdır. Bugüne dek potansiyel «düşmanlara karşı» birçok ortak manevralar yapılmıştır. Şimdi iki taraf arasında nükleer silâhlar yüklü ABD savaş gemilerinin Süveyş Kanalı'ndan serbestçe geçebilmeleri konusunda görüşmeler yapılmaktadır.

Dünyanın Asya-Afrika bölgesi üzerindeki tehlike büyüktür ve bu tehli-

keye karşı, Amerikan emperyalistleri ile onların yerli ortaklarının saldırı plânlarını daha geniş ölçüde açıklamak yoluyla, ortak savaşım yürütmemiz gereklidir.

ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK BİR BİRİNDEN AYRILAMAZ

A. Salim

Emperyalist devletlerin Asya, Afrika ve Latin Amerika'da devrimleri durdurmak, ulusal kurtuluş hareketlerini ezmek için yararlandıkları araçlar arasında açık askersel müdahaleler ve bölgesel savaşlar da yer almaktadır.

«Çevik kuvvetler» birlikleri kurulması, yabancı topraklarda askersel üsler meydana getirilmesi, saldırgan askersel bloklar tezgâhlanması, kukla devletlere silâh yardımı yapılması Amerikan emperyalizminin yeni-sömürgecilik stratejisinin öğelerinden sadece birkaçıdır.

Emperyalist devletler, başta Umman, Mısır, Kenya ve Somali olmak üzere, bölgemizde askersel üsler şebekesi meydana getirerek, devrimci, özgürlükçü ruhun Etyopya'dan ve Güney Yemen'den başka ülkelere sıçramasına engel olmaya çalışmaktadırlar. Camp David anlaşmasının imzalanmasından ve «El Riad-Kahire-Hartum» ekseninin oluşturulmasından sonra Sudan, emperyalistler ile gerici Arap rejimlerinin uslu bir aracı haline geldi. Bundan birkaç yıl önce, bu ülkenin yöneticileri Kızıldeniz'i «Arap dünyasının barış gölü» haline getirmek, «süper devletleri» buraya yanaştırmamak niyetlerini ortaya atanların korosunda yer alıyorlardı. Oysa, aradan bir süre geçtikten sonra «süper devletler»den aynı uzaklıkta kalma konumu terkedildi, ve geriye sadece sözümona Sovyet tehlikesi kaldı.

Bu uydurma teranede, bölge için gerçek tehlikenin Kızıldeniz, Bahreyn ve Hint Okyanusu'nda askersel güçler bulundurmaya sürdüren ABD ile diğer emperyalist devletlerin oluşturduğu konusunda tek söze rastlanmıyor. Ayrıca, ABD'nin, sosyalist topluluğa yönelik global saldırı plânlarında bu önemli su yolundan yararlanmayı gözönünde bulundurduğu konusunda da hiçbir şey söylenmiyor. Sudan yöneticilerinin Amerika Birleşik Devletleri'ne ülke topraklarında üs kurma ve diğer ayrıcalıklar elde etme hakkını tanıma hazırlıkları ülke politikasının yabancı çıkarlarının emrine verildiği anlamına gelmektedir.

Diğer genç ülkeler gibi, bağımsız Sudan da, sömürgecilere karşı yürütülen savaşımın belirli bir aşamasında ortaya çıktı. Sudan halkı bağımsızlığına, faşizmin Sovyetler Birliği'nin çözümleyici rol oynadığını İkinci Dünya Savaşında ezilmesinden sonra kavuşabilirdi. Devletimizin çıkarları,

Sudan'ın emperyalistlerin elinde oyuncak olmaktan vazgeçmesini, ulusal bağımsızlık ve egemenlik ilkelerinin temeline dayanan, politik ve ekonomik başınabuyrukluğun pekiştirilmesini gerektiren bir politika uygulanmasını istemektedir.

ANTI-SOVYETİZM KİME YARIYOR?

J. Malik

Yakın-Doğu bölgesi, dünya emperyalizminin strateji plânlarında, Sovyetler Birliği sınırlarına yakın bulunması, çeşitli Arap ülkelerinin sosyalist gelişme yoluna koyulması ve büyük petrol kaynaklarına sahip olması nedeniyle, özel bir yer almaktadır. Son yıllarda ABD'ndeki emperyalist çevreler ülkelerimizi bölgesel savaşlar ve silâhlı çatışmalar, süregelen gerginlikler ocağı haline getirmeyi başarmışlardır. Bölgedeki tehlikeli durum, ABD'nin, o dillere destan «Sovyet tehdidi»ni önleme bahanesine sığınarak dünyanın bu kesimindeki devletleri global saldırı plânlarından yana çekmeye çalışması, askersel bloklar meydana getirme denemelerini sürdürmesi dolayısıyla daha da artmaktadır. Azgınca bir anti-sovyetizm ve anti-komünizm kampanyası yürütmek, emperyalizmin Yakın-Doğu'daki eylemlerinin önemli bir ögesi haline gelmiştir.

Bununla güdülen amaçlar nelerdir?

Politik alanda: Bölgede yürütülen savaşımın gerçek nedenlerini gizlemek; dikkatleri baş sorun olan Filistin sorunundan, Yakın-Doğuda halk yığınlarının en azgın düşmanı olan emperyalizm ile siyonizme karşı direnişten uzaklaştırmak; ülkelerimizdeki halkları doğal bağlaşıkları ve sadık dostları olan Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerden yalıtılmak ve kendilerine bağımlı hale getirmek; Arap ulusal kurtuluş hareketinin ve ilerici güçlerinin uzun süreli ve çetin savaşlardan sonra elde ettikleri kazanımları ortadan kaldırmak.

Askersel alanda: Amerikan askersel üsleri şebekesinin genişlemesindeki gerçek amaçları ve nedenleri gizlemek; bölgede emperyalizmin etkisi altında bulunan ülkelerle askersel bloklar tezgâhlamak, başta petrol olmak üzere doğal kaynakların yağmalanmasını sürdürmek için bölgede tam askersel egemenlik kurmak; Sovyetler Birliği'nin güney sınırları yakınlarında gerginliği arttırmak.

İdeolojik alanda: Yakın-Doğu emekçilerinin ülkelerinin toplumsal ve politik gelişmelerinin perspektiflerini görmelerini engellemek.

Bölgemizdeki Arap halklarının ve diğer halkların artan direnişine karşı emperyalizm, geçici de olsa, belirli başarılar elde edebilmiştir. Böyle olsa da, hiç değişmeyen iki gerçek vardır. Birincisi, Sovyetler Birliği ol-

madan Yakın-Doğu bunalımının uzun süreli ve dayanıklı bir temele oturtularak başka bir çözüme bağlanması düşünülemez. İkincisi, olayların gelişmesinden görüldüğü gibi, Filistin sorununun adalete uygun olarak çözüme bağlanması Yakın-Doğu'da tam ve kalıcı bir barışın vazgeçilmez koşulunu oluşturmaktadır.

Halklarımız kırk yıl boyunca elde ettikleri deneyimlerden, Sovyetler Birliği'nin faşizm üzerindeki utkusunun ulusal kurtuluşlarının, sömürge köleliğine son vermelerinin hızlanmasına ve kolaylaşmasına büyük katkılarda bulunduğu inancına varmışlardır. Peşin yargısı olmayan herkes için Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletleri'nin dünyanın bu bölgesindeki tehlikeli duruma son verme yolları arayışındaki farkı görmek zor değildir.

Anti-Sovyet ve anti-komünist kampanyanın içyüzünün açıklanması ve buna karşı konması, ülkelerimiz halklarının çıkarlarını savunmalarını, Yakın-Doğu'da ve bütün dünyada barış davasını desteklemelerini kolaylaştırır.

ŞOVENİZME VE HEGEMONİZME KARŞI

J. Lava

Emperyalizm, daha İkinci Dünya Savaşı yıllarında sosyalizme, ulusal kurtuluşa ve ilericiliğe karşı saldırgan bloklar tezgâhlamaya başladı. Şimdi Çin kozunu oynamaya özel bir önem vermektedir. Washington, Mao'cuların hegemonizminden devrimci süreci geriye çevirmek için geniş ölçüde yararlanabileceğine çoktan inanmıştır. Mao'nun sağlığında olduğu gibi, onun ölümünden sonra da Pekin uluslararası ilişkilerde emperyalizmden yana, anti-sovyetik ve anti-komünist bir politika izlemiş ve bu politikanın son yıllardaki biricik yasal sonucu, Amerikan-Çin saldırı ve yayılma plânlarının uyumlaştırılması olmuştur.

Çin yöneticilerinin biçimlenmekte olan uğursuz bağlaşıklığın son derece etkin yandaşları olmaları dikkat çekicidir. Özgür halklara, yumuşamaya ve barışa karşı yöneltilen en kötü niyetli girişimlerin ardında çoğu kez Mao'cular yer almaktadır. Kampuçea'da Pol Pot'un yönetimindeki barbar rejimin baş mimarı olan Pekin, bu rejimi, Vietnam sınırlarına saldırmaya teşvik etmiş ve peşinden kendisi de Güney Doğu Asya'da ilk sosyalist devlete karşı saldırıya girişmiştir. Bugün Pekin, bölgedeki ülkeler üzerinde, Vietnam, Laos ve Kampuçya'nın ASEAN üyesi devletlerle karşılıklı işbirliğine ve barış içinde yan yana yaşama ilkesine dayanan ilişkiler kurma önerilerini kabul etmemeleri için baskıda bulunmaktadır. Çin yöneticilerinin isteği Tayland ile Vietnam arasında bir savaş çıkartmak ve peşinden bu savaşa diğer komşu ülkeleri de karıştırmaktır. Mao'cuların

amacı, yayılma plânları karşısında biricik engel olan sosyalist Vietnam'ı zayıflatmak ve daha sonra da ortadan kaldırmaktır. Güney Asya'da Pekin'in manevraları her şeyden önce Hindistan ve Afganistan gibi barışçı devletlere yöneliktir. Çin, ABD ile birlikte Pakistan'daki gerici rejimin saldırganlığını teşvik etmektedir.

Çin yöneticileri öylesine savaştan yana bir tutum içindedirler ki, batı kapitalist ülkelerindeki gerçekçi çevreleri, Sovyetlerle barışçı ilişkiler kurma politikalarından dolayı suçlamaktadırlar. Çin yönetimi çatışmaya susamış durumdadır ve Washington'u bu yöne doğru itmekte, ABD ise, Pekin'i anti-Sovyet saldırı plânlarına gitgide daha fazla ortak etmekle Mao'cuların hegemonist eğilimlerini her çareye başvurarak kıskırtmaktadır.

Bu durumda, günümüz koşullarında büyük devlet şovenizmi yolunda emperyalizmle sıkı işbirliği yapan Pekin yönetiminin yayılcı ve hegemonist isteklerine kesinlikle karşı konulması olağanüstü büyük bir önem taşımaktadır. Çin'in izlediği politika barış için büyük bir tehlike oluşturmaktadır ve her ne kadar insanlık, şimdilik, kimsenin dışında kalamıyacağı yokedici bir savaştan kaçınıbiliyorsa da, böyle bir savaşın plânlarını hazırlama işi sürdürüldüğü için bu durum hepimizin fazlasıyla uyanık davranmamızı gerektirmektedir.

Yumuşama sürdürülmeli ve pekiştirilmelidir

SOSYALİZMİN BELİRLEYİCİ ROLÜ

J. Nörlund

İşçi sınıfının, tüm emekçilerin çıkarları uğrunda, emperyalist devletler karargâhındaki tüm çelişkilerden yararlanmanın zorunlu olduğunu belirten Leninci görüşü hepimiz biliriz. Bu görüş, emperyalizmin sosyalist ülkelere ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı savaş hazırlığı yaptığı bir dönemde özel bir önem taşımaktadır.

Saldırgan bloklar kurma, çeşitli gruplar ve bağlaşıklıklar oluşturma politikası emperyalizmin bugünkü stratejisinin karakteristik çizgisini oluşturmaktadır. Bu bağlaşıklıklarda sözü geçenler, ekonomik ve askersel bakımdan daha güçlü olan kapitalist devletlerdir ve bunlar daha küçük ve daha zayıf partnörlerinden, bencil çıkarları için yararlanmaktadırlar. Bunun sonucu olarak çeşitli emperyalist bloklar ve bunların bölgesel grupları arasında çelişkiler ortaya çıkmakta ve keskinleşmektedir. Bazıları diğerlerini soymaya, bir emperyalist grup diğerini dize getirmeye çalışmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri kestaneyi ateşten NATO blokundaki partnörlerine çıkarttırma denemeleri yapmaktadır. Bu taktik, özellikle,

NATO üyesi Batı Avrupa ülkelerinin, kendi topraklarına Amerika'nın orta menzilli roketlerini yerleştirmeye zorlamasında görülmektedir. Oysa sözü edilen ülkeler gerçek bir nükleer savaş tehlikesiyle karşı karşıya kaldıkları için aralarından bir kısmı Washington'un isteklerini kayıtsız şartsız yerine getirmeye yanaşmıyorlar. Bunun yanısıra birçok Batı Avrupa devletleri hükümetleri, kamuoyunun bu gibi plânlar karşısında gitgide artmakta olan baskısıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu nedenle roketler sorusunda çeşitli batı ülkelerinin kararları hiç te açık ve kesin değildir ve bu kendisine tamamiyle boyun eğilmesine alışmış olan ABD'nin canını sıkılmaktadır.

Bütün bunlar, doğal olarak, emperyalist cephede ve özellikle ABD ile NATO'daki bağlaşıklıkları arasında belirli sürtüşmelere yol açmaktadır. Bu konuda Londra'da çıkan burjuva dergilerinden «Economist» şunu kabul etmek zorunda kalmıştır: «Batı Avrupa ile Kuzey Amerika arasındaki ilişkiler, tüm NATO'daki ilişkiler yaşam için tehlikeli bir hastalığın başlangıç safhasındadır. Bu bağlaşıklık birçok kez çetin günler yaşamıştır, fakat şimdiye kadar hiçbir zaman bu derece ağır duruma düşmemiştir.»⁽¹⁰⁾

Nükleer bir felâket tehlikesi işçi sınıfıyla bağlaşıklıklarının barış, demokrasi, ulusal ve toplumsal kurtuluş için, emperyalizmin bloklar stratejisine karşı birleşmelerini ve onun iç çelişkilerinden ustaca yararlanmalarını gerektirmektedir.

Halkların güvenliğinden, savaş güçlerinin yalıtılmasından ve bunlara karşı olan güçlerin eylem birliğinden söz ederken Sovyetler Birliği'nin faşizmin bozguna uğramasında, barışın korunması ve pekişmesinde oynadığı çözümleyici rolü tekrar tekrar anımsamalıyız. Barışsever halklar, emperyalizmin saldırgan plânlarına ancak SSCB ve sosyalist topluluğun diğer ülkeleriyle birlikte engel olabilirler. «Yeni» enternasyonalizm, sosyalist dünya olmadıkça, gerçek enternasyonalizm sayılamaz. Sürekli ve kalıcı bir barış uğrunda savaşımında geniş bir birlik, ancak bir nükleer savaşın hazırlanmasında ideolojik rol oynayan anti-sovyetizmin yerle edilmesinden sonra sağlanabilir.

HERKESİ İLGİLENDİREN ŞEY

C. Rohee

Barışın korunması, özellikle emperyalizmin halkları saldırı niyetleriyle terörize ettiği, yeryüzünün çeşitli bölgelerinde gerginlik ocakları yarattığı ve silâhli çatışmaları tezgâhladığı bir dönemde hiç te kolay değildir. Ne

(10) «Economist», 6–12 Haziran 1981, s. 13.

varı ki, son 36 yıl içinde nükleer bir felâketten kurtulabilmemiz, eşi görülmemiş bir kazanımın elde edildiğine tanıklık etmektedir. Bu olanaklı olmuştur, çünkü Guayana İlerici Halk Partisi'nin programında belirtildiği gibi, «emperyalizme, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, ulusal kurtuluş hareketi, işçi sınıfı, kapitalist devletlerdeki dahil, yeryüzündeki barışçı güçler gibi büyük bir güç karşı koymaktadır. ⁽¹⁾ Bu güçlü bağlaşıklık, emperyalistleri durdurmakta ve üçüncü dünya savaşının patlamasına engel olmaktadır.

Karayipler bölgesindeki halklar, İkinci Dünya Savaşının yıkıcı sonuçlarını görmemişlerdir. Bölgemizin İngilizce konuşulan ülkelerindeki gençler, bu savaşı yalnız okuduklarından, ya da Büyük Britanya birliklerinde çarpışmış olan yaşlılardan öğrenebilmektedirler. Bu yaşlı askerler ise, çoğu kez olayları tersyüz edilmiş, ya da tek yanlı olarak öğrenmiş kimselerdir. Bu nedenle bizde, faşizme karşı elde edilen utkuda Kızıl Ordu'nun oynadığı çözümleyici rolü herkes bilmez.

Ne kadar paradoksal görünse de, Karayipler bölgesi ülkelerinde hâlâ üçüncü dünya savaşı patladığı takdirde, savaşla ilgili haberleri koltuklarına yan gelerek radyodan dinliyeceklerini, veya uzaklardaki çarpışmaları televizyondan izliyeceklerini sanan insanlara rastlanmaktadır. Bu gibileri, Washington'un bugünkü akılsızca militarist politikası dolayısıyla nükleer silâhların yeryüzünün bütün stratejik bölgelerine yerleştirilmesi sonucunda savaşın kimseyi affetmeyeceğini anlayamıyorlar.

Şimdiki durum, bölgedeki ilerici, demokratik ve barışçı güçlerin kamuoyunu savaş tehlikesine karşı seferber edebilmeleri için çok büyük çabalar harcamaları gerektiğini göstermektedir. Guayana İlerici Halk Partisi, halkın bilincinde savaş ve barış sorunları karşısında kayıtsız kalınamayacağı görüşünün yer etmesi için eğitim çalışmaları yürütmektedir. *Dünyada barışı koruma savaşımı, yaşama hakkını koruma savaşımı gibi herkesi ilgilendirmektedir.*

Emperyalist propagandanın bütün çabalarına karşın düşüncelerde bazı değişikliklerin başgösterdiği şimdiden ortadadır. Karayipler bölgesindeki İngilizce konuşulan ülkelerin bir çoğunda ulusal çapta barış komiteleri kurulması, barış içinde yaşama arzusunun dikkati çeker kanıtlardır. Partimiz ve diğer işçi, devrimci, demokratik partiler ve gruplar emperyalizmin bölgemizde savaş gemileri bulundurmasına karşı ortak protesto eylemleri düzenlemişlerdir. Bu olumlu değişiklikler ve Küba, Nikaragua ve Grenada'nın durmadan artan etki ve saygınlıkları, Karayipler bölgesinde İngilizce konuşulan ülkeler halklarının barış ve uluslararası güvenlik savaşımına etkin olarak katılmaları koşullarının olgunlaştığına tanıklık etmektedir.

(1) «Guyana's Road Socialism», Georgetown, 1979, s. 64.

AKDENİZ İŞBİRLİĞİ BÖLGESİ OLMALIDIR

A. Stavrou

Gerici propaganda İkinci Dünya Savaşı'nın derslerini çarpıtarak kurulduğu günden beri barış, barış içinde yanyana yaşama ve silâhsızlanma ideallerine bağlı olan Sovyetler Birliği'nin barışçı dış politikasının niteliğini tersyüz etmeye çalışmaktadır. Bu politikanın gerçek amaçlarını SSCB'nin birçok barışçı girişimleri ortaya koymaktadır. SBKP'nin 26. Kongresi genel barışın pekiştirilmesi, silâhlanma yarışının kısıtlanması, yeni barış bölgeleri meydana getirilmesi, uluslararası gerginliğin azaltılması temelinde kökten değiştirilmesi önerilerini doğrulamakla kalmadı, ayrıca son zamanlarda durumun bozulmasını gözönünde bulundurarak yeni öneriler ortaya attı. *Bu öneriler, aralarında Kıbrıs da olmak üzere, birçok ülkelerde haklı olarak 80'li yılların Barış Programı diye adlandırıldı.*

Burada sözkonusu olan, Avrupa'da, olabilir Uzak Doğu'da ve diğer bölgelerde karşılıklı güven verici önlemler alanını genişletmektir. Bundan sonra her türlü silâhlanmanın kısıtlanması görüşmeleri dahil, elde edilmiş olan tüm olumlu sonuçların korunması koşuluyla, Sovyet-Amerikan görüşmelerinin sürdürülmesi gözönünde bulundurulmaktadır. Bunun yanı sıra NATO ülkeleri ile Sovyetler Birliği'nin, Avrupa topraklarına yeni orta menzilli roketlerin yerleştirilmesi konusunda bir moratoryum anlaşması imzalamaları önerilmektedir.

Kıbrıs'taki barışçı güçler için L. İ. Brejnev'in, Akdeniz'in çatışmalar bölgesi halinden barış ve işbirliği bölgesi haline gelmesiyle ilgili önerileri, seferber edici, büyük bir anlam taşımaktadır. Bu, anlaşılır bir şeydir, çünkü, Doğu Akdeniz'deki nükleer ve klasik silâhlar yığınağı ve Yakın-Doğu'daki savaş eylemleri büyük bir tedirginlik uyandırmaktadır. Biz, emperyalizmin Kıbrıs'a, Amerika'nın «çevik güçleri» için sıçrama tahtası rolünü verme plânları karşısında da endişe duymaktayız.

Halkımız Akdeniz'in barış bölgesi haline, nükleer silâhlardan ve yabancı üsterden arınmış bir bölge haline gelmesinin, Kıbrıslıların olduğu kadar yeryüzündeki bütün halkların ulusal çıkarlarına tamamiyle yanıt verdiği kanısındadır.

BARIŞÇI GELECEĞİN DAYANAĞI

Z. Heyri

Hitlerci sürülerini ve Japon militaristlerini ezerek Sovyetler Birliği yeryüzünde barışın dayanağı oldu. Bu rol, dünya ölçüsündeki sosyalist siste-

min ortaya çıkması ve emperyalizmin etkisinin ve egemenliğinin daha da kısıtlanması sonucunda, daha da arttı.

Sovyet halkının faşizme karşı yürüttüğü ağır savaşta gösterdiği bütün kahramanlıklar, barışçı gelecek özlemiyle doluydu. Ve bu özlem, bu yüce umut SSCB'nin savaş tehlikesine karşı yürütülen savaşımında öncü rolünü oynamasıyla bugün de varlığını korumaktadır. Bize kalırsa, geçen savaş döneminde sosyalist yurdunu ve tüm insanlığı kurtarmak için sayısız kurbanlar veren bu halka karşı sadece saygı borcunu yerine getirmek yeterli değildir. Bizim tinsel görevimiz, özellikle emperyalizmin, Hitler'cilerin tüyler ürpertici eylemleri ile Japon işgalinin acılarını tatmamış olan kuşakların gözünde Sovyetlerin kahramanlığını küçültme denemlerinde bulunduğu günümüzde, insanlara bu kahramanlığa karşı derin bir saygı açılmaktır.

Biz, gerçekçi esnaf değil, gerçekçi devrimcileriz. Günümüzdeki olayları sınıfsal açıdan ele alıyoruz. Günümüzün gerçekliği ise şöyledir: Sovyetler Birliği bundan 40 yıl önce olduğu gibi bugün de barışın baş etkeni, ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerinin çözümleyici desteğidir. Bu devlet şimdi de savaş tehlikesine karşı, halkların güvenliğinin pekişmesi için yürütülen savaşımın büyük ağırlığını yüklenmiş durumdadır. *Eğer Sovyetler Birliği'nin gücü ve onun Leninci barış içinde yanyana yaşama politikası olmasaydı global bir silâhli çatışma güç önlenebilirdi.*

Şunu da belirtmek gereklidir: barışçı bir geleceğin korunması, Sovyet insanlarından ve onların diğer sosyalist ülkelerdeki kardeşlerinden sosyalist topluluğun savunma gücünün artırılması için emek alanında büyük çabalar harcamalarını istemektedir. Onların daha fazla ter dökmeleri, daha gergin çalışmaları; daha fazla geniş tüketim malları üretilmesine, konutlar, hastahaneler, okullar kurulmasına harcanması gereken enerjilerini, maddesel kaynakları, yaratıcı yeteneklerini seferber etmeleri gereklidir. SSCB bütün bu özverilerde bulunurken Sovyet halkının bu kutsal görevini küçümseyen bazı «bağımsızlık» çığırkanlarının ortaya çıktığı görülüyor ki, buna şaşmamak elde değildir. Tekelci kapitalizmin saldırgan savaş makinesine karşı savunma potansiyelini – savaş kışkırtıcılarının gemlenmesine, halkların ulusal ve sosyal kurtuluş davasına hizmet eden potansiyeli – yaratan Sovyetler Birliği değil midir?

ULUSLARARASI DAYANIŞMANIN GÜCÜ

K. Kervan

Bugünkü dünyamız İkinci Dünya Savaşından öncesine kıyasla çok farklı. Yeryüzünde sadece bir tek sosyalist devletin bulunduğu dönemde sos-

yalizm ve kapitalizm güçleri arasındaki denge, savaşın önlenmesini ve toplum yaşamından uzaklaştırılmasını sağlayacak durumda değildi. Bugün Sovyetler Birliği ile sosyalist topluluğun diğer ülkeleri dünya devrim sürecinin en güçlü ve etkili gücünü, barışın en sağlam dayanağını oluşturmaktadırlar.

Günümüzde savaş ile barış arasında bir seçim yapma sorunu, sadece hükümetlerin ve devletlerin görev ve yetkisi olmaktan çıkmıştır. Bu seçime geniş kamuoyu, onun örgütleri ve politik partiler katılmaktadır. Son on yılın olayları emperyalist ülkelerdeki yönetici güçlerin kamuoyuna, toplumsal eylemlere önem vermek zorunda kaldıklarını inandırıcı bir biçimde göstermektedir. Askersel harcamaların arttırılmasına ve silâhlanma yarışının hızlandırılmasına karşı yapılan yığınsal protesto gösterileri, NATO'nun roketlerle ilgili kararının değiştirilmesi isteğini ortaya süren dilekçelere imza toplanması, Batı Avrupa devletlerinin yaşamında karakteristik çizgilerdir. Savaşa karşı olan eski örgütler canlanıp geniş ölçüde etkili olurken, durmadan yenileri kurulmaktadır.

Barış ve silâhsızlanma idelerinin yaygınlaştırılmasında, ilerici kamuoyunun emperyalizmin tehlikeli plânlarına karşı savaşıma seferber edilmesi çalışmalarında komünistler büyük bir rol oynamaktadırlar. Komünistler, 70'li yıllarda yumuşamayı ve Avrupa'da güvenliğin ve işbirliğinin pekişmesini sağlayan politik girişimlere büyük katkıda bulunmuşlardır. Komünistlerin uluslararası alandaki etkinliklerinin temelinde barış davasına bağlılık, yani kardeş partilerin arsız arasız izledikleri ve izlemeyi sürdürdükleri barış politikası ile Marksist-Leninist dünya görüşünün, tüm olarak komünist ahlâkın hümanizmi yer almaktadır. Komünistler kendi çevreleri içine kapanıp kalmamakta, kendi girişimlerini barışçı güçlerin önerilerine karşı koymamakta, tam tersine Avrupa komünistlerinin Paris Toplantısında kabul edilen çağrıda belirtildiği gibi, barış ve silâhsızlanmayla ilgili savaşım sözkonusu olunca her türlü diyaloga, her türlü tartışmaya, her türlü ortak eyleme hazır olduklarını ilân etmektedirler.

Savaşa karşı koyan güçlerin dayanışmasının güçlendiğine, bu yılın Haziran ayında Stokholm'da toplanan silâhlanma yarış ve Avrupa'nın silâhsızlanması ile ilgili uluslararası konferans güzel bir örnek olmuştur. Bu toplantıya 30 ülkeden 80 örgütün yaklaşık 200 temsilcisi katılmıştır ki, bunların arasında toplumsal ve politik alanda tanınmış birçok şahsiyetlerle birlikte, ulusal barış komitelerinin ve pasifist örgütlerin, Avrupa ile Amerika'daki kilise çevrelerinin temsilcileri hazır bulunmuşlardır. Bu konferansta kabul edilen kararlar arasında Türkiye'deki barış güçleriyle dayanışma kararı da yer almıştır. Bu belgede Türkiye Barış Komitesi'nin yasaklanması, ülkemizdeki barış savaşçılarının kovuşturulması ve tutuklanması olayları karşısında duyulan tedirginlik dile getirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nın dersleri, insanlara birçok şeyler öğretti. Bu

arada, savaş tehlikesinin nerden geldiğini, *barış hareketinde birbirine kısı olanların değil, sadece partnörlerin yer aldığını*, barış güçlerinin çeşitli müfrezeleri arasında her konuda görüş birliğinin zorunlu olmadığını anlamalarına yardımcı bulundu. Asıl önemli olan, insanların, barışın ortak çabalarla korunabileceğini kavramalarıdır.

★

Görüş değiş-tokuşunun sonunda dergimiz başredaktörü *Konstantin Zardov* yapılan konuşmaların ele alınmış olan sorunun olağanüstü önemini bir kez daha ortaya koyduğunu belirttikten sonra şöyle devam etti: Görüşmelerde tarihin derslerinin daha iyi değerlendirilmesine olanak sağlayan ilginç, ve içerik bakımından zengin *fikirler* ileri sürüldü. Dolayısıyla savaş ve barış sorununun bugünkü durumu bunların ışığı altında daha iyi aydınlatılabilir.

Bu sorun çok karmaşıktır ve ne yazık ki, anti-emperyalist harekette bile bazen yeterince anlaşılmamakta, özü ve çapı konusunda birbirine *karşıt görüşler* ileri sürülmektedir. Oysa emperyalizmin gerginliği artırdığı koşullarda bu alanda teorik yanılgılara düşülmesi bile çok pahalıya malolabilir.

Söz alanların çok güzel belirttikleri gibi, dünya politik durumunun karmaşık bir hal almasının ardında sadece emperyalist çevrelerin akılcılıktan uzak, gerçekçilikten yoksun öznel tutumları değil, aynı zamanda sermayenin tekelci devlet kapitalizmi aşamasındaki nesnel özü de yer almaktadır. ABD ile NATO ülkelerinin ve bunların dünyanın çeşitli bölgelerindeki bağlaşıklıklarının izlemeye başladıkları uluslararası politika, eninde sonunda, uzunca bir zamandır dünya kapitalizmini sarsmakta olan genel bunalımın sonucudur.

Bir zamanlar Almanya'daki büyük sermaye başka ülkelerdeki tekellerin dolaylı veya dolaysız yardımıyla Hitler'i bunalımı militarizm yoluyla, savaş yoluyla ortadan kaldırmaya çalışmakla görevlendirdi. Bugün yeni, sürekli ve 30'lu yılların başlarındaki bunalıma kıyasla bile daha geniş boyutlara ulaşan bunalım koşullarında kapitalist dünyadaki, her şeyden önce ABD ve İngiltere'deki egemen sınıfların önde gelenleri toplumdaki ekonomik ve toplumsal dertlerden, uluslararası durumu karmaşık hale getirme, silâhlanma yarışını arttırma, anti-sovyetizmi ve anti-komünizmi yaygınlaştırma yoluyla kurtulmaya kalkışmaktadırlar.

Burada dolaysız benzetişlere başvurmanın yeri değilse de, bugünkü durumun tarihten alınan derslerle karşılaştırılması birçok şeyleri düşünmemize yol açıyor.

Ortaya şöyle bir soru çıkıyor: Mademki savaş tehlikesi kapitalist dün-

yadaki egemen çevrelerin öznel iradesine bağlı değil, mademki, bütün sorun emperyalizmin özünden ileri geliyor, öyleyse barış uğrunda savaşımın perspektifleri ne olabilir? Bu savaşım başarıya ulaşabilir mi?

Bu konuda bizi, yirminci yüzyılın en büyük Marksisti V. İ. Lenin, genel barışın korunmasıyla ilgili en açık, en perspektifli, en etkin savaşım programıyla sifâhlandırıyor. Bu program, onun ayrı ayrı toplumsal düzenlere bağlı devletlerin barış içinde yanyana yaşama teorisinin derinlemesine ve bilimsel biçimde incelenmesi temeline dayanmaktadır.

İnsanlığın 36 yıldan beri bir dünya savaşından korunabilmiş olmasında başlıca rolü Sovyetler Birliği ile sosyalist topluluk ülkelerinin oynadığını anlayabilmek için insanın komünist olması gerekmez. Bu basit gerçeği anlamak için olayları yakından izlemek, akılcı yoldan yürümek yeterlidir. Bu nedenle, bugün barışı pekiştirme savaşımı aynı zamanda sosyalizmi pekiştirme savaşımıdır. Bu ise, sosyalizmin kazanımlarına karşı yöneltilen karalamalara ve yapılan saldırılara kesinlikle karşı koymayı gerektirmektedir. Bunun yanı sıra da sosyalizmin herhangi bir iç veya dış neden dolayısıyla tehlikeye düştüğü, «zayıf halka» haline geldiği ve sosyalist gelişme yolunda yürüyen halkların savaşımının emperyalizm tarafından yürütülen karşı-devrimle çatıştığı yerlerde sosyalist düzene her türlü yardım yapılmasını gerektirmektedir.

Tıpkı sınıf savaşımı gibi, barış savaşımı da birçok karmaşık değişiklikler ve beklenmedik zikzaklar karşısında bulunmaktadır. Bu nedenle yerel çıkarlara ve görüşlere bir an için olsun kapılanları acımasızca cezalandırabilir ve cezalandırmaktadır. Bu nedenle savaşımın çözümleyici tarihsel koşullarının hiçbir zaman unutulmaması, bu savaşımın birçok şeyleri bir araya getirdiğinin her zaman gözönünde bulundurulması son derece önemlidir. Bu savaşım, insanlığın varılması için, yani, ancak sosyalizmin çokyanlı sağlamlaşmasıyla erişilebilecek olan kalıcı dünya barışının gerçekleşmesi için yürütülmektedir.

Barış sadece «yukardan» gelmez, onun yapısı «tabanda» halk hareketi içinde yükseltilir. Birçok şey, bu hareketin yığınsal birleşmiş, enerjik olmasına bağlıdır. Hareketin özü, yön verici merkezi tüm olmalıdır? Görüşmeler sırasında bu soruya verilen yanıt açıktır: İşçi sınıfının yönetici politik gücü olmaları dolayısıyla bu büyük ve önemli rolü komünistler oynayabilir ve oynamalıdır.

Yoldaşlarımız, barışın üzerine titreyen, burjuvazinin «savaş partisinden» yana olmayan herkes için, bugün ortak bir dil bulmaktan, emperyalizm ile Pekin'deki hegemonyacıların kışkırtıkları savaş tehlikesine karşı kesin direnişte birleşmekten daha kutsal bir ödev olmadığını belirttiler. Gerekli olan «ortak dil»in temelini SBKP'nin 26. Kongresi'nde dile getirilen ge-

nel barışın ve güvenliğin pekiştirilmesi savaşıyla ilgili temel görüşler oluşturabilir.

Komünistler, Sovyet insanların 22 Haziran 1941 gününden sonra yaşadıklarını hiç bir halkın hiç bir zaman yaşamaması, insanlığı yokedecek düğmeye hiç kimsenin parmağının uzanmaması için savaşmayı kutsal bir ödev saymaktadırlar.

Biz, birer savaşım eriyiz ve dolayısıyla iyimseriz. Barışın savaşı, yaşamın ölümü yenmesi gereklidir. Başka yol yoktur.

TÜSTAV

Sosyalizme geçiş stratejisi

Keyson Fomvihan

Laos Devrimci Halk Partisi
MK Genel Sekreteri ve Laos Demokratik
Halk Cumhuriyeti Başkanı

Sosyalizme geçiş, ülkemizdeki devrimci sürecin yasal devamı ve gelişmesidir. Marksist-Leninist ilkelere, kardeş ülkelerin deneyimlerine dayanan partimiz, 1975'te Laos'ta ulusal-demokratik devrimin utkuya ulaşması üzerine toplumun sosyalizm yolunda değiştirilmesine yönelik bir politik doğrultu uygulamaya başladı. Bu doğrultu, Laos Devrimci Halk Partisi (LDHP)'nin politik programında yer almakta ve «kapitalist gelişme aşamasını atlayarak, doğrudan doğruya sosyalizme geçmek için gerekli tüm koşulların sağlanmasına» yönelik bir amaca hizmet etmektedir. LDHP'nin 1972 yılında yapılan II. Kongresi böyle bir amaca ulaşmayı kararlaştırdıktan sonra, parti geçiş döneminin politik, ekonomik ve sosyal ödevleriyle ilgili stratejisini hazırlama ve yetkinleştirme çalışmalarına başladı.

Biz, sosyalizme yönelik yolda Marksizm-Leninizm'in sosyalist devrimle ilgili genel yasalarından ardıcıl olarak yararlanmaktayız. Ve bunları Laos'un özgül koşullarını gözönünde bulundurarak, yaratıcı biçimde uygulamaya çalışmaktayız. Geçiş döneminin stratejisini hazırlarken, Lenin'in «somut durumun somut olarak çözümlenmesi gerekir» (!) sözleriyle belirttiği ilkeyi kılavuz edinmekteyiz.

Bugün Laos'taki durumun bellibaşlı nitelikleri nelerdir?

Herşeyden önce şunu belirtmeliyiz ki, *ülkemiz Güney-Doğu Asya'da sosyalizmin ileri karakoludur, bu bölgede sosyalist ve kapitalist sistemler arasındaki savaşında ön sıralarda yer almaktadır. Onyıllar boyunca sömürgecilik baskısına ve emperyalist saldırılara hedef olan Laos, bugün de gerici güçlerin kanlı saldırıları ve gizli entrikalarıyla karşı karşıyadır. Feodal gericilik, eski sömürgeciler, Amerikan emperyalistleri Tayland ile ASEAN üyesi diğer ülkelerin Laos'a düşman olan yönetici çevreleri, emperyalistlerle ve diğer gericilerle uzlaşan Pekin'deki yayılma ve hegemonya heveslileri vb. bizim her gün ve her saat savaşmak zorunda kaldığımız güçleri oluşturmaktadır. Laos devriminin düşmanları uyumlu eylem yürütüyorlar. Onlar kiraladıkları baltalayıcı ve korsan gruplarını silâhlandırmakta ve ülkemize göndermekte, bize karşı psikolojik savaş yürütmekte, ekonomik sabotajlar örgütlemekte, halk yönetiminin temellerini*

(!) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 41, s. 136.

sarsmak ve toplumsal değişimler sürecini geri çevirmek amacıyla kargaşalıklar yaratmaya çalışmaktadırlar.

Bizim bütün bu sayılanlardan çıkardığımız sonuçlar nelerdir?

Birincisi, partimiz Laos'taki barışçı kuruculuğun, silâhli kuvvetlerin güçlenmesi, ülkenin bağımsızlığının ve halkın kazanımlarının savunulması için gerekli hazırlıklarla kaynaştırılmasının gereğine inanmaktadır. Tarihsel deneyim kendilerini savunmayan devrimlerin başarısızlığa mahkûm olduğunu yadsınmayacak biçimde ortaya koymaktadır.

İkincisi, savaşımın her aşamasında, baş düşmanın saptanması ve gösterilmesi, tüm çabaların düşmanın yokedilmesine yöneltilmesi gerekir. Bizim düşmanlar karşısındaki tutumumuz ilkeseldir; onların kanlı niyetlerine gereken yanıtı vermekte ve devrimin kazanımlarını savunmaktayız. Bu doğrultumuz, bizim gibi küçük ve ekonomik bakımdan olduğu kadar savunma potansiyeli bakımından da önemli güçlerden yoksun bir ülke için büyük önem taşıyan esnek bir taktikle kaynaştırılmıştır. Partimiz, ilkesel sorunlarda ödünlere yanaşmama konumlarında yer almakta, ama aynı zamanda dış politika alanında bunalmaların ortaya çıkmamasına önem vermektedir.

Laos'un, Tayland ve ASEAN üyesi diğer ülkelerle, ABD ve öteki Batı devletleriyle ilişkileri yukarıda belirtilen ilkesellik ve esneklik temeline dayanmaktadır. Dış politikamızın amacı, sosyalizmin kurulmasını kolaylaştıracak barışçı uluslararası koşulları sağlamaktır. Bu politika, her şeyden önce, tüm Güney-Doğu Asya ülkeleri arasında bölgede barışın, istikrarın ve gelişmenin sağlanması adına karşılıklı saygı, bağımsızlık ve barış içinde yanyana yaşama ilkeleri temeline dayanan işbirliğinin geliştirilmesine yöneliktir.

Üçüncüsü, ülkemizde sosyalist değişimlerin gerçekleşmesiyle ilgil ulusal ve uluslararası ödevler arasında sıkı bağlar kurulması sözkonusudur. LHDP'ye göre, Laos, sosyalist topluluğun kopmaz bir parçasıdır. Biz, Vietnam ile, Pol Pot ve Yeng Sari'nin jenosid rejiminden kurtulan Kampuçya ile devrimci dayanışma bağlarını sürekli güçlendirmekteyiz. Sovyetler Birliği ve diğer kardeş ülkelerle işbirliğinin geliştirilmesi bizim için olağanüstü bir önem taşımaktadır. Her ne kadar, her şeyden önce kendi güçlerimize, kendi araç ve olanaklarımıza güvensek de, aynı zamanda sosyalist toplumun yardımına da bel bağlıyoruz. Bu yardım, devrimin kazanımlarının savunulması ve sosyalizmin kurulması alanlarında başarı kazanmanın en önemli etkenidir ve öyle kalmaktadır.

Geçiş döneminin stratejisini hazırlarken ve yetkinleştirirken gözönünde bulundurduğumuz nesnel bir özellik de ülkenin sosyal-ekonomik gelişmesindeki düşük düzeydir. Laos'ta büyük endüstri diye bir şey yoktur. Devrimden önce ülkede genellikle hafif ve yiyecek endüstrisi ile ilgili birkaç

yüz küçük işletme vardı ve bunların çoğunda çalışanların sayısı yirmiyi aşmıyordu. Bir aralık, ABD'nin yardımıyla dışardan getirilen hammaddelerden yararlanan ve Amerikalılar ile yerli adamları için üretimde bulunan, böylelikle de komprador burjuvazinin doğmasına katkıda bulunan bazı işletmeler meydana getirildi. Devrimden sonra bunların tümü millileştirildi.

Bundan kısa bir süre öncesine kadar feodalizmin ve sömürgeciliğin kısılcığında bulunan Laos ekonomisi bugün ayrı ayrı üretim yapan küçük çiftçilerden oluşan basit tarım üretimine dayanmaktadır. Bazı bölgelerde genel olarak aile çerçevesini aşmayan el zanaatları işletmeleri bulunmaktadır. Tarım üretim bakımından zayıftır, ve şimdilik nüfusu besleyecek durumda değildir. Ülkenin birçok yerlerinde hâlâ ilkel tarım yöntemleri uygulanmaktadır, iş bölümü hâlâ köy çerçevesini, hattâ aile çerçevesini aşmamaktadır. Mal değişimi sadece ovalık bölgelerde ve kentlerde uygulanmaktadır. Ülke ticaretinin gelişmesini denize çıkış olanağının ve ulaşım şebekesinin yokluğu da engellemektedir.

Günümüzde Laos'taki toplum düzenininin başlıca özelliğini çok yapılilik, çok sektörlülük oluşturmaktadır. Ülkedeki ekonomik sektörlerin sayısı beşi bulunmaktadır: Devlet sektörü (endüstri ve tarım alanında kamulaştırılmış işletmeler); köylülerin (pirinç yetiştirilen bölgelerde % 40 oranında) ve zanaatçıların büyük bir kısmını kapsayan kooperatif sektörü; karma özel devlet sektörü, ya da devlet kapitalizmi sektörü; özel kapitalist sektör; ve hepsinden yaygın olan ve ataerkil, boy-aşiret ilişkileri öğeleri taşıyan küçük üreticiler sektörü. Ülke nüfusunun büyük bir kısmı bugün de gelişmemiş feodalizm koşulları içinde yaşamaktadır. Bu ise, bizim sosyalizmi, sadece kapitalist aşamayı değil, aynı zamanda gelişmiş, ya da merkezileştirilmiş feodalizm aşamasını da atlayarak kurmamız gerektiğine işarettir. Bu durum, parti stratejisi bakımından ne anlam taşımaktadır?

Laos'ta, her şeyden önce, *sosyalizme geçişi yavaş yavaş, aşama aşama gerçekleştirme doğrultusu uygulanmalıdır*. Bugünkü koşullarda gelişmiş feodalizmin ve kapitalizmin atlanması olanağı vardır, ama yeni toplumun kurulması için nesnel zorunlu aşamaların sosyalizm davasının temellerini sarsmadan atlanması düşünülemez. Bundan dolayı parti, önkoşulları henüz olgunlaşmamış değişimlere yanaşmamaktadır. Nitekim ortadaki nesnel koşullara karşın, herşeyin bir an önce kamulaştırılması, kolektifleştirilmesi deneyimlerini ve doğrudan doğruya yönetim organının kararıyla «sosyalizm kurulması» girişimlerini reddetmiştir. V. İ. Lenin, bu gibi girişimlerin sosyalizm kuruculuğuna engel olduğunu defalarca belirtmiştir.

Parti, elindeki araçları ve olanakları gerçeki bir görüşle değerlendirilmektedir. LDHP Merkez Komitesi'nin 1979 yılındaki VII. Plenumu'nda ülkenin geçiş döneminin başlangıcında bulunduğu belirtildi. Bizim görüşümüze göre, sosyalizme geçiş birkaç aşamada gerçekleştirilecek ve 20-25

yıl, ve belki daha fazla bir zaman gerektirecektir. Bu, her şeyden önce olayların gelişmesine bağlı olacaktır. Plenum, yeni toplum düzenine geçiş sürecinde toplumsal-ekonomik değişimlerin ve sosyalizm kuruculuğunun aynı zamanda ve birbirine sınıksız bağlı olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Şu var ki, bu süreçte baş rolü sosyalizm kuruculuğunun oynaması gereklidir. Bunun nedeni de şudur: Laos'ta doğrudan doğruya değiştirilmesi gereken alan veya şey hemen hemen kalmamıştır. Bundan sonraki değişiklikler ancak yeni üretim güçlerinin ve yeni üretim ilişkilerinin meydana getirilmesi temelinde yapılabilir.

Devrimin bugünkü aşaması için çözümleyici nitelik taşıyan bütün değişiklikler yapılmıştır. Eski devlet aygıtı yokedilmiş ve emekçilerin egemenliği kurulmuştur. Hazine ve kent toprakları, doğal zenginlikler, komprador burjuvazinin, büyük feodallerin ve diğer gericilerin iyelikleri kamulaştırılmıştır. Ekonomide 500'den fazla işletmeyi kapsamına alan devlet sektörünün temelleri atılmış, özel çalışanların etkinliklerinin denetlenmesi için etkili bir devlet denetimi kurulmuştur. Yukarıda belirtilenlerin derinliğine ve önemine eşit yeni değişimler aşamasına geçebilmek için gerekli olan maddesel ve sosyal önkoşulların yaratılması, üretim güçlerinin geliştirilmesi, yeni üretim ilişkilerinin ortaya çıkmasına elverişli koşulların sağlanması, halk yığınlarının yaşam düzeyinin yükseltilmesi, vb. gereklidir. Apaçıktır ki, *bu ödevler ancak gerekli maddesel-technik temelin sağlanması sonucunda çözüme bağlanabilir. Bu ise, özel kapitalist sektör de dahil, bugün varolan tüm sektörlerin bu işe aktif katılımını gerektirmektedir.*

Bütün bunlar, bizim daha sonraki gelişmelerle ilgili bir moratoryum ilân ettiğimiz anlamına gelir mi? Elbette hayır. Burada söz konusu olan toplumsal değişimlerin nesnel istemler ve gerçek olanaklar temelinde dayanılarak bilimsel biçimde gerçekleştirilmesidir.

Bizim devrimimiz, Lenin'in deyimiyle, halkının büyük çoğunluğunu «kapitalist işletme ve fabrikalar okulundan geçmiş işçilerin değil, ortaçağ ezgisi altında kalmış ve sömürülmüş köylü yığınlarının tipik temsilcilerinin»⁽²⁾ oluşturduğu bir ülkede geçiş döneminin ödevlerini çözüme bağlamak zorundadır. Bizdeki işçi sınıfı 50 bin kişiyi aşmamaktadır. Eğer bunlara devlet aygıtında ve orduda hizmet edenleri de katarsak nüfusun $\frac{0}{10}$, 3'ünü aşmadıklarını görürüz. Geriye kalan büyük yığını köylüler ve bunların arasında sayıları oldukça büyük olan esnaf ve zanaatçılar oluşturmaktadır. Ulusal burjuvaziye gelince, o her zaman çok zayıftı ve şimdiki temsilcileri de parmakla sayılacak kadar azdır. Böyle bir ülkede sosyalizme geçiş olanağı var mıdır?

Bizim deneyimlerimiz ve bizden önce de Moğolistan ve Vietnam'ın deneyimleri buna olumlu yanıt veriyor: *Evet, olanak vardır, yeter ki yeni*

(2) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar ,c. 39, s. 329.

düzen uğrındaki savaşımı işçi sınıfının konumlarında yer alan ve Marksist-Leninist ideolojiyle silâhlanmış olan bir parti yönetsin. Bizim koşullarımızda önemli olan parti üyesi işçilerin sayısı değil, onların sınıfsal çıkarlara ve proletaryanın amaçlarına bağlılıkları, Lenin'in yığınların yönetilmesi ve parti kuruculuğunun gerçekleştirilmesi ilkelerini ardıcıl olarak uygulamalarıdır. LDHP bu temele dayanarak kuruldu ve parti içindeki ulusal kurtuluş hareketi Marksizm-Leninizm'le kaynaştı. Bu nedenle de parti, devrimde yönetici rolünü başarıyla yerine getirerek, utkuya ulaştı. Bu utkuda çözümleyici etkeni partinin işçi sınıfı ile köylüler arasında kurduğu sağlam bağlaşıklık oluşturdu ki, bu etken sosyalizme geçiş aşamasında da çözümleyici rolünü sürdürmektedir. Ülkemize özgü koşullar içinde devrimci kazanımların korunmasında, sosyalizm kuruculuğunda, küçük üreticiler yığınının yeniden eğitilmesinde ve onların kolektif üretim yoluna yönltilmesinde başlıca silâh olan proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesi her şeyden önce bu etkene bağlıdır.

Partinin geçiş dönemiyle ilgili stratejisinin hazırlanmasında daima gözönünde bulundurduğumuz olağanüstü önemli bir özellik de, ülkemizin çokulusluluğudur. Laos'ta çoğunluk oluşturacak bir halk yoktur. Ülkede ayrı ayrı halklardan ve etnik gruplardan oluşan ve sosyal-ekonomik ve kültürel gelişmenin çeşitli aşamalarında bulunan 70 kadar topluluk yaşamaktadır. Laos devriminin ve ülkede sosyalizm kuruculuğunun temel sorunlarından biri, ulusal sorundur. Parti bu sorunu, toplumun sosyalist yönde değişimi ödevlerine bağlı olarak ele almakta, tüm halkları ve etnik grupları, bunlardan her birinin özelliklerini gözönüne alarak, daha iyi bir gelecek uğrındaki savaşımın ortak çıkarları uğrunda birleştirmeye çalışmaktadır.

Laos'ta sosyalizme geçiş yolunun önemli engellerinden biri de, ülkenin kültürel gelişme bakımından geri kalışıdır. Eski bir kültüre sahip olan halkımızın gelişmesi, sömürgecilik tarafından durdurulmuştur. Devrimden önce ülke nüfusunun % 97'si okur-yazar değildi. Son yıllar içinde bu alanda yürütülen başarılı savaşım sonucunda halkın % 80'inden fazlası okuma-yazma öğrendi. Böyle olsa da sorun çetinliğini korumaktadır ve okuma-yazma öğretme alanındaki başarılar, yapılması gereken kültür devriminin sadece ilk adımlarını oluşturmaktadır.

Laos'ta geçiş döneminin en önemli özellikleri, geniş çizgileriyle bunlardır. Parti, bunları sadece sosyalizme geçiş aşamasının stratejisinin şu veya bu yönlerini saptarken değil, geçişin pratikte gerçekleştirilmesiyle ilgili biçimleri, mekanizmayı hazırlarken de gözönünde bulundurmaktadır.

Merkez Komitesi'nin 1977 yılındaki IV. Plenumunda sosyalizme geçiş süreci içinde üç devrimin aynı zamanda gerçekleştirilmesini gözönünde bulunduran bir program kabul edilmiştir. Bunlar, üretim ilişkilerinde, bilim ve teknik alanında ve ideoloji ve kültür alanında yapılacak devrim-

lerdir. Bunlardan birincisine yönetici rol düşmekte ikincisi anahtar rolünü oynamakta, ideoloji ve kültür alanındaki devrim ise, diğer ikisini bir adım aşmak zorundadır.

Bu üç devrim tek süreçte birbirine sınıksız bağlanmıştır ve karşılıklı olarak aktif etkilerde bulunmaktadır. Bunların amaçları yeni toplulu, yeni üretim güçleri ve üretim ilişkileri, yeni insan yaratmak biçiminde özetlenebilir, ve bu amaçlara ancak her üçünün de aynı zamanda gerçekleştirilmesiyle varılabilir. Böyle olsa da, her biri toplumsal gelişme sürecinde kendine özgü bir yer almakta, bir birinin kendine özgü bir işlevi vardır ve sosyalizm kuruculuğu gereksinimlerinin koşullandırdığı kendine özgü ödevleri yerine getirmektedir.

Sosyalizme geçişin ilk aşamasında üretim ilişkileri alanındaki devrimin amaçları nelerdir? Her şeyden önce, iyelik sisteminin tamamıyla değiştirilmesi yani, özel girişime bağlı kapitalist ekonominin ortadan kaldırılması ve genel halk ve kollektif iyelik gibi sosyalist iyelik iki biçimine dayanan düzenin kurulmasıdır. Daha sonraki ödev, halk ekonomisinde sosyalist üretim ilişkilerinin yönetici rolünün pekiştirilmesi, emekçilere ülke ekonomisinin kollektif yöneticisi olma hakkının gerçekleşmesinin güvence altına alınmasıdır. Ve en sonunda küçük, ayrı ayrı üretim yapan birimlerin büyük sosyalist işletmeler haline getirilmesi yolunun açılmasıdır. Laos için son derece önemli bir koşul, kapalı ekonomi tipinden meta üretimine geçişin sağlanmasıdır. Üretim ilişkileri alanındaki devrim, kapalı ekonomi tipi üretimin tamamıyla ortadan kaldırılmasına kaktıda bulunmaktadır. Bu ise, Laos'un ayak basılması en güç olan, en ücra kesimleri dahil, ülkenin bütün bölgelerinde bu sürecin etkisini göstermesi demektir. Böyle olmazsa, ayak basılması güç olan yerler, bu en ücra bölgeler, (örneğin Tayland'da, modern kentlerin yanısıra ortaçağ köylerinin bulunması gibi), eski durumlarını koruyacaklardır. Basit üretim biçiminin ortadan kaldırılması köylülerin psikolojisinde, yaşam biçiminde ve emek alışkanlıklarında köklü değişikliklerin başgöstermesi için temel etkidir. Bugünkü durumda köylüler zamanımızın gereklerine uygun olarak çalışmayı ve yaşamayı bilmiyorlar, çünkü yüzyıllar boyunca kapalı, patriyarkal cemaatler halinde yaşamışlar ve sadece karınlarını doyuracak kadar çalışmışlardır.

Kapitalist ekonomi tipi üretimin değiştirilmesinin diğer bir önemli yanı da, Laos'un EYK'nin ticaret, finans vb. alanlardaki etkinliklerine katılmasının, bu örgütün eşit haklı üyesi olabilmesini ancak meta üretimini ve değişimini yeterli ölçüde geliştirmesine bağlı olmasıdır.

Her ne kadar üretim ilişkilerindeki devrim her türlü değişimin temelini oluştursa da, büyük sosyalist üretimin yaratılmasını tek başına sağlayamaz ve Laos'ta yaratacağı yeni üretim ilişkilerinin gelişmesini güvence altına alamaz. Sosyalizme geçişin en çetin sorunlarından biri, yeni üretim

güçlerinin nasıl geliştirileceği ve emek verimliliğinin nasıl yükseltileceğidir. Bu sorunu bilimsel-teknik ilerlemenin çerçeveleri dışında çözüme bağlama olanağı yoktur. Bu nedenle partimiz üç devrimin bir arada gelişmesi sürecinde bilimsel-teknik devrimin çok önemli bir rol, anahtar rolü oynayacağı kanısındadır. Bu devrimin ödevleri neler olacaktır? Her şeyden önce ülkenin özelliklerine uygun olarak, bilim ve tekniğin kazanımlarının endüstride, tarımda ve ekonominin yönetiminde uygulanmasıdır. Bunun yanı sıra başka ülkelerin üretim öncülerinin deneyimlerinden yararlanmak, sosyalist ülkelerin bilimsel-teknik alandaki yardımlarına başvurmak gereklidir. Bizim aynı zamanda el zanaatları olanaklarından sonuna kadar yararlanmamız ve zamanla bu alanda makineleşmiş üretimi uygulamamız gereklidir. Geri kalmış bir ülke koşullarında bilimsel-teknik devrim, yoklukların ve gerikalılığın ortadan kaldırılmasında en önemli araçlardan biridir. Bunun uygulanması, sosyalizmin utkuya ulaşması yolunda ilk adımı oluşturacaktır.

Sosyalizme geçiş aşamasında gerekli ve son derece önemli bir etken de, ideolojide ve kültürde devrim yapmaktır. Bu devrim, yığınların bilincinin, yaşam biçiminin değiştirilmesine, yüksek devrimci morale ve ilerici kültüre sahip insanları yetiştirilmesine, halk ekonomisini ve toplumu yönetecek uzmanlaşmış kadrolar hazırlanmasına yöneliktir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, sömürgecilerin ve feodallerin yüzyıllar boyu uyguladıkları köleleştirici politika sonucunda Laos halkının büyük bir çoğunluğu yakın zamanlara kadar okuma-yazma bilmez durumdaydı. Bu nedenle, ideoloji ve kültür alanındaki devrimin diğerlerini aşması gereklidir. Parti, gençliğin eğitim ve öğretimine büyük bir önem vermektedir. Bu arada, genel doğrultu gereğince, sosyalizm kuruculuğunun artan gereksinimlerini yerine getirmek üzere basın, radyonun, sinemanın, sanat ve edebiyatın geniş ölçüde gelişmesi sağlanacaktır. Parti ayrıca feodalizm ve sömürgecilik ideolojisinin kalıntılarına, zamanını yaşamış, eski toplumdaki alışkanlık ve adetlere karşı savaşım yürütmektedir; yeni, sosyalist kültürün bütünlenmesi, yeni insanın yetiştirilmesi gibi süreçler son derece önemli ve özendirici öğelerdir, ve bunlar üretim ilişkilerinde, bilim ve teknik alanlarında devrimin gerçekleşmesine yardım edecektir.

Partimiz geçiş döneminde yenilmesi gereken büyük güçlükleri kavramış durumdadır. Böyle olsa da, ülkemizin ve halkımızın olanaklarını da yakından bilmektedir. Elbette ki üretim, toplumsal-ekonomik ilişkiler ve kültür açısından son derece düşük düzeyden işe başladığımızı biliyoruz. Ama yine de Laos'ta sosyalizmin temelleri boşluğa oturtulmamıştır. Üç yıllık plân (1978-1980) döneminde halk ekonomisinin kalkındırılması ve geliştirilmesi döneminde elde edilen başarılar emekçilerin partinin yönetiminde büyük ekonomik sorunları çözebileceklerine tanıklık etmektedir. Bu üç yıl içinde onlarca işletme kurulmuş, elektrik enerjisinin önemli ölçüde artmasına yardım eden Nam Ngum hidro-elektrik santalinin

ikinci kısmının donatımı tamamlanmış, beş bin kilometre uzunluğunda yol yapılmış, ya da onarılmış, devlet hava ve karayolları şirketleri kurulmuştur.

Laos, doğal zenginlikler bakımından oldukça iyi durumdadır. Memleketimizde ormancılığın, tarım ve hayvancılığın gelişmesi için elverişli koşullar vardır. Biz, enerji kaynakları, demir, kömür, renkli metaller, çimento endüstrisi için elverişli hammaddeler vb. bakımından büyük olanaklara sahibiz. LDHP Merkez Komitesi'nin VIII. Plenumunda (1980) ülkenin 1981–1985 dönemindeki ekonomik ve sosyal gelişmesiyle ilgili olarak kabul edilen ve ilk beşyillik plânın temelini oluşturan programda bütün bu olanaklardan en geniş ölçüde yararlanılması öngörülmektedir.

Ekonomik gelişmenin ölçütlerini artırmak, ekonomideki devlet ve kooperatif sektörlerini genişletmek, halkın yaşam düzeyini yükseltmek, cumhuriyetin savunma gücünü pekiştirmek, bilimsel-teknik ve kültürel ilerlemenin tempolarını hızlandırmak beşyılığımızın önünde duran başlıca amaçlardır. Önümüzdeki beş yıl içinde ulusal üretim % 65–68 oranında, tarım ürünlerinin hacmi % 23–24 oranında artacak, endüstri üretimi iki kattan fazla yükselecektir. 1983 yılının sonlarına doğru gençler arasında okumayazma bilmeyenler kalmaması tasarlanmaktadır. Beşyillik plânın gerçekleştirilmesi, toplumun yapısında önemli değişikliklere neden olacaktır. Beşyillik plânın tamamlanmasından sonra özellikle işçi sınıfının ve devlet kurumlarındaki işçilerin sayısının % 40–45 oranında artması öngörülmektedir. Beşyillik plânın yerine getirilmesi, Laos'un sosyalizme doğru ilerlemesinin ilk aşamasında çözümleyici bir adım olacaktır.

Ekonomik gelişme alanında önümüzde duran başlıca sorunlar nelerdir?

Bu, her şeyden önce strüktür sorunudur. Bu sorunun çözüme bağlanması, endüstrinin, tarımın ve ormancılığın, tüm ülke çapında tarımsal-endüstriyel birlik haline getirilmesini öngörmektedir. Burada tarım ve orman işletmeleri, endüstrinin büyümesinde temel rolü oynayacak, endüstri ise, bu iki kolun daha büyük hızla gelişmesini etkileyecektir. Sosyalizme geçişin ilk aşamasında Laos'ta hızla endüstrileşme koşulları yoktur. Ülke şimdilik kuruculuğa ve endüstriye gerekli donatımlar sağlanmamasıyla ilgili sorunları çözecek durumda değildir. Aynı zamanda uzmanlaşmış emek gücüne ve yönetici kadrolara da sahip değildir. Bu nedenle ülkemizde sosyalist ekonominin biçimlenmesine tarım ve orman işletmelerinin geliştirilmesiyle başlanmaktadır. Bunların halkın, ulusal savunmanın gereksinimlerini karşılamaları, endüstriye hammadde sağlamaları ve karışılığında makine ve endüstriyel donatım alabileceğimiz dışsattım malları üretmeleri gereklidir. Önümüzdeki birkaç yıl içinde tarımın birinci ödevi, yiyecek malları sağlanmasındaki güçlükleri yenmek ve böylelikle bu maddelerin dışardan satın alınmasına son verilmesini sağlamaktır.

Parti köylülerin kooperatiflerde birleşmelerini, tarım ve ormancılığın

endüstrinin gelişmesinin temelleri haline dönüştürülmesi için gerekli bir koşul saymaktadır. Bunun yanı sıra devlet tarım ve orman işletmelerinin temelleri de atılmaktadır. Parti, bu ödevleri yerine getirirken eldeki toprakları, doğal kaynakları ülkenin tüm bölgelerindeki emekçilerin ekonomik deneyim ve geleneklerini gözönünde bulundurmaktadır. Bu da üretimin rasyonel olarak örgütlenmesi, doğal kaynakların olduğu gibi emek gücünün de tek devlet plânı çerçevesi içinde doğru bir biçimde bölüş-türülmesi çalışmalarına yardımcı bulunmaktadır.

Parti, strüktür sorununun başka bir yanına da büyük bir önem vermektedir ki, bu da, ekonominin yerel ve merkezsel organlarca yönetilmesinin doğru olarak örgütlenmesidir. Burada sözkonusu olan şey, halk ekonomisinde demokratik santralizm ilkesinin en başarılı biçimde uygulanmasıdır. Bundan birkaç yıl önce ve özellikle 1976—1977 döneminde ekonomimizde emek verimliliği bu alanda aşırı santralizme girilmesi nedeniyle bir hayli sarsıldı. Şimdi biz, bu alanda düzeltmeler yaparken ölçsüz santralizme kaçılmamasına önem vermekteyiz. Partiye göre, sosyalizm kuruluşunun ilk adımlarında (ki bu dönemde tarımdan ve ormanlıktan endüstrinin gelişmesinde temel olarak yararlanılmaktadır) işe yerel ekonomiyi kaldırmakla girişmek gerekir. Biz, çabalarımızı ve elimizdeki araçları bu alana yönelterek merkeze bağlı olacak ekonominin sağlam temellerini atmak amacını güdüyoruz. Bunu yaparken iş bölümü sisteminin yeniden düzenlenmesi, başlangıçta ayrı ayrı bölgeler çerçevesinde daha sonra da devlet çapında merkezleşme, uzmanlaşma ve üretimi kooperatifleştirme sürecinin hızlandırılması zorunludur. Laos'taki somut koşullar nedeniyle bu yol hepsinden elverişlidir, çünkü, küçük üretimden büyük sosyalist üretime doğru gelişmede geçiş döneminin nesnel gereksinimlerine yanıt vermektedir.

Ülkemizdeki ve diğer sosyalist devletlerdeki ekonomik kuruluşun uygulaması, halk ekonomisinin geliştirilmesi için değer yasasından, mal ilişkilerinden, işletmenin kendi harcamalarını kendinin karşılaması, kredi, fiyatlar, kâr gibi ekonomik kaldıraçlardan yararlanılması gerektiğini göstermektedir. Bütün bunlar, üretim ile tüketim, birikim ile tüketim arasında doğru ilişkiler kurulmasına yardımcı bulunmaktadır. Böyle bir yaklaşım, mal değiş-tokuşu ve dağıtım gibi sorunları ön plâna çıkarmaktadır. Biz, bir süre bunun önemini küçümsedikse de LDHP Merkez Komitesi'nin VII. Plenumu bu duruma son vererek, doğru biçimde örgütlenen değiş-tokuş ve dağıtımın, akılcı fiyat politikasının, iyi örgütlenmiş alım ve satımın, para dolaşımının teşvik edilmesi ve endüstrinin gereksinimlerinin zamanında karşılanması amacıyla değiş-tokuşun önündeki engellerin azaltılmasının önemini belirtti. Halk ekonomisinin gelişmesi, yeniden üretimin genişletilmesi sürecinin teşviki, halkın maddesel gereksinimlerinin daha tam olarak karşılanması ve toplumsal birikimin artması ancak bu temel

üzerinde güvence altına alınabilir. Geçiş döneminde ekonomide üretim ile halkın tüketim olanakları ekonomik gelişmenin hızlandırılmasını amaçlayan birikim ile tüketimin artması, yığınların maddesel durumunun iyileşmesi arasındaki çelişkiler ancak bu koşullar içinde reel olarak çözüme bağlanabilir.

Biz, böylesine karmaşık olan bu sorunları çözmede, başta Sovyetler Birliği olmak üzere kardeş sosyalist ülkelerdeki sosyalizme geçiş döneminin deneyimlerinden geniş ölçüde yararlanmaktayız. Bizim için yeni ekonomi politikasının uygulanması, V. İ. Lenin'in bu konuyu aydınlatan «Sovyet Egemenliğinin Önündeki Ödevler», «Yiyecek malları Vergisi» gibi yapıtları büyük bir önem taşımaktadır. Bu yapıtlarda geliştirilen fikirler, LDHP Merkez Komitesi'nin VI. Plenumu tarafından hazırlanan stratejik doğrultunun temelinde yer almıştır. Bu program, aslında Lenin'in NEP ile ilgili genel ilkelerinin Laos gerçeğine uygulanmasıdır. Ticaretin dağıtım alanında tek kanalı oluşturduğu Laos koşullarında geçiş döneminin bu aşamasında önde gelen sloganlardan biri, Lenin'in tarihsel olaylar zincirinde bir «halka» saydığı «biz, proleter devlet yönetimi olarak, yönetici komünist partisi olarak bu halkoya bütün gücümüzle sarılmalıyız» (*) dediği ticaretle ilgili tezidir.

Biz, önümüzdeki beş yıllık dönemde yaklaşık iki kat artacak olan ülke içi mal alış verişini çokyanlı olarak teşvik ediyor ve dış ticaretin gelişmesine etkin olarak yardımda bulunuyoruz. Dış ticaretin gelişmesi de, plânlarımızda önemli yer almaktadır. Bunun yanı sıra, belirli ölçülerde olsa da, devlet yönetimi altında bulunan özel ticaret de özendirilmektedir. Hükümet kentlerle köyler arasındaki ticaret bağlarını pekiştirmektedir. Ve buna ulaşım olanaklarının gelişmesi önemli ölçüde yardım etmektedir. Önümüzdeki beş yıllık dönemde ülke içi mal taşımacılığında % 85 ölçüsünde artış beklenmektedir. Bizde tarım üretiminin artmasına, tüm ülkede istikrarlı ve değişmez yiyecek malları vergisinin uygulanması katkıda bulunmaktadır. Bu önlem, verimliliğin artmasına, kooperatiflerde birleşme hareketinin güçlenmesine, satın alınan mallar hacminin fazlalaşmasına, halka daha fazla yiyecek maddesi sağlanmasına olanak vermekte, tarım üretimini teşvik etmektedir. Tarımla uğraşanların ikinci rekolte elde etmeleri teşvik edilmektedir: örneğin, bir köylü aynı tarlayı yağmursuz mevsimde de ekerse elde ettiği üründen vergi alınmamaktadır. Kooperatiflerde gelir vergisi önemli ölçüde indirilmiştir; tarım işlerinin çok zor yürütüldüğü dağlık bölgelerde üreticiden vergi alınmamakta, devlet tarımda ilerici yöntemlerin uygulanmasını teşvik etmektedir. Sulanan tarlalarda pirinç yetiştirmeye başlayanlar üç yıl vergi ödememektedirler.

Bütün bu önlemler eski üretim ilişkilerinin değişmesine, yenilerinin bi-

(*) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 44, s. 225.

çimlenmesine, iş bölümünün yapısında değişiklikler meydana getirilmesine, sosyalizme dolaysız geçiş için zorunlu olan maddesel-teknik temelin kurulmasına yardım etmektedir.

Tarih partimize, devrimin yazgısı ve Laos halkının geleceği adına büyük sorumluluklar yüklemiştir. Bu sorumluluğun gerektirdiği düzeyde olabilmek için üç birliği, yani halkın birliğini, partinin birliğini ve Laos'un kardeş sosyalist ülkelerle birliğini durmadan güçlendirmeliyiz.

Sosyalizme geçiş döneminde halkın birliği, kent ve köy emekçileri, halkçı aydınlar, gönüllü olarak yeniden eğitime razı olan ve dürüst birer emekçi olmayı isteyen eski yönetici çevrelerdeki dahil, nüfusun tüm katmanları arasında sıkı bir bağlaşıklık kurulması demektir. Bu yüce birliğin özünü işçi sınıfı ile kooperatifçi köylüler arasındaki sağlam bağlaşıklık oluşturmaktadır. Partimiz üç devrim süreci içinde işçi sınıfının eğitimini ve örgütlülüğünü yetkinleştirmeye ve onun toplumdaki yönetici rolünü sağlamlaştırmaya çalışmaktadır. Biz, köylüler arasında da etkin olarak eğitim çalışmaları yapıyoruz ve onları sosyalist kollektifleşme süreci içinde birleştiriyoruz. Geçiş dönemi görevlerinin yerine getirilmesinde ülkemiz aydınlarına önemli bir rol düşmektedir. Bu nedenle parti onların Marksizm-Leninizm ruhunda yetişmelerine, işçi ve köylülerle birlik olmalarına özen göstermektedir. Biz, ulusal burjuvazinin ve din çevrelerinin yurtsever, ilerici konumlarda yer alan ve devletin politikasıyla dayanışma halinde olan temsilcilerini çok yanlı destekliyoruz.

Halkın birliğini pekiştirme savaşımı ulusal sorunun çözüme bağlanmasına sıkı sıkıya bağlıdır. Parti, çeşitli halklar arasında eğitim çalışmalarını durmadan genişletmekte, ulusal azınlıkların yaşadığı bölgelerde öğretim, kültür ve sağlık hizmetleri alanlarında çabalar harcamakta, çeşitli etnik gruplar arasından sosyalizm kuruculuğu için gerekli kadrolar yetiştirilmesine büyük önem vermektedir. Yiğınların tek ulusal cephede ve sendikalar, gençlik ve kadın örgütleri vb. gibi toplumsal örgütlerde birleşmeleri sorununa da aynı özeni göstermektedir.

Partimiz için, kendi iç birliğini pekiştirme sorunu yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Parti, halkın yönetici gücüdür, sosyalizm kuruculuğunun kurmaydır. Onun bölünmez olması, tek ideolojiye, tek iradeye bağlı bulunması gereklidir. Öncü güç, emekçileri, tüm halkı sosyalizme geçiş savaşımında ancak böylelikle peşinden yürütebilir. Biz, partide birliğin güçlendirilmesi için savaşım yürütürken LDHP'nin özgül koşullara sahip bir ülkede, geri kalmış bir toplumda kurulduğunu unutmuyoruz. Bu durumun kadroları ve parti üyelerini etkilemesi doğaldır. Bu nedenle biz, küçük burjuva görüşlerine, ataerkil köy psikolojisine, feodal-burjuva ve emperyalist ideolojinin etkilerine karşı savaşımı zayıflatmadan sürdürüyoruz. Bunun yanısıra her

türlü oportünizm belirtilerine karşı koyuyor, küçük burjuva hayal ve eğilimlerine göz yummuyoruz.

Partinin ideolojik çalışmalarında başlıca amaçlarından biri, üyelerini ve tüm halkı enternasyonalist ruhta eğitmektir. Bu, LDHP'nin kardeş sosyalist ülkeler topluluğuyla, uluslararası komünist ve işçi hareketiyle birliği güçlendirme uğrunda stratejik doğrultusunun sonucudur. Partimizin enternasyonalizmi devrimci geleneklerinden, benimsediği ideolojiden ve politik doğrultudan kaynaklanmaktadır. Reel sosyalizm ülkelerinin, dünyadaki diğer ilerici güçlerin bizimle dayanışması, sömürgecilerle emperyalist saldırganları yenmemize yardım etti. Bugün onlar Laos halkına sosyalizm kuruculuğu yolunda güvenle yürümesi için yardımda bulunmaktadırlar.

Toplumsal yaşamın diyalektiği

Pyotr Fedoseev

Akademisyen, SSCB Bilimler Akademisi

Başkan Yardımcısı

Günümüzde materyalist diyalektiğin dünya görüşü ve bilimsel çözümleme açısından anlamı, elle tutulur bir önem kazanmaktadır. Reel sosyalizmin olgunluk bakımından yeni bir aşamaya yükselmesi ve böylelikle komünizme geçiş yolunda daha geniş çevrenler açılması, dünyanın devrimci değişiminin gelişmesi ve derinleşmesi, bilimsel-teknik ilerlemenin tempolarının hızlanması ve global sorunların çözüme bağlanması ayrı ayrı toplumsal düzenlere bağlı devletlerin barış içinde yan yana yaşamasının zorunlu hale gelmesi ve iki toplumsal sistem arasındaki savaşımın sürüp gitmesi gibi karmaşık, birbirini etkileyen ve aynı zamanda birbirine uymayan süreçler, bu sorunların çözümlenmesinde materyalist diyalektiğin kullanılması sosyal pratiğini nesnel olarak koşullandırmaktadır. Bilindiği gibi toplumsal gelişmenin çokyanlı süreçlerinin bilimsel bakımdan algılanması için gerekli tek teorik temeli sağlayan ve toplumsal yaşamın bütün biçimlerinin tarihsel bakımdan geçici niteliğini, bunların değiştirilmesi veya yenilenmesi gereksinimini ortaya koyan diyalektik felsefedir. Ve buna dayanarak ilerlemenin, tarihsel gelişmenin yasal bir sonucu olarak gerekli olduğu kanısına dayanan iyimser dünya görüşü biçimlenmektedir.

Toplumsal gelişmenin diyalektik-materyalist açıdan kavranmasındaki potansiyel algılama, özellikle çağımızın karakterinin, itici güçlerinin ve nesnel yasallıklarının bilimsel çözümlenmesinde tümüyle ortaya çıkmaktadır. Doğal olarak çağımızın sosyal görünümünün öğrenilmesinde göze çarpan ilk şey, olgu ve süreçlerin çeşitlerinin ve birbirine örülmesinin artış halinde olmasıdır. Toplumsal, politik ve ekonomik çelişkiler ve karşıtlıkları bakımından, toplumsal sarsıntılar ve değişiklikler bakımından, ilerlemenin meydana gelmesinde ve çeşitli biçimler almasındaki hız bakımından çağımızın bir benzeri yoktur. L. İ. Brejnev'in belirttiği gibi: «Yirminci yüzyıl dünyaya, daha önceki yüzyılların hiçbirisiyle kıyaslamamayacak kadar çok değişiklikler getirmiştir.»⁽¹⁾

Çağımızdaki toplumsal süreçlerin karmaşıklığını ve çok yönlülüğünü en küçük ölçüde basitleştirmeden, bunların hangi noktada kesiştiğini bulmak ve bunun nesnel-tarihsel özelliğini (çelişkileri ve gelişme eğilimleriyle birlikte) karakterize eden ana halkayı ayırmak olanağı var mıdır? Dünya görüşü ve metodolojik temeli diyalektik materyalizm olan Marksist-Leninst teori bu sorunun bilimsel yanıtını vermiştir.

(1) SBKP'nin 26. Kongre materyalleri, Moskova, 1981, s. 79.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi ile başlayan şimdiki çağ, kapitalizmin global egemenliğinden sosyalizmin tamamıyla ve bütün dünyada utkusuna geçiş çağıdır. Günümüzde toplumsal gelişmenin anlamı, içeriği ve temel yönü budur.

Bu çağın diyalektik materyalizm açısından çözümlenmesi, onun çelişkiler arasındaki birlik ve savaşım olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Dünya ölçüsündeki çelişkiler arasındaki savaşım her şeyden önce birbirine karşıt olan ve aynı zamanda var oldukları halde toplumun ilerlemesinde, geçmişinde ve geleceğinde nitel bakımdan farklı olan iki toplumsal sistemin birbiriyale yarışması biçiminde ortaya çıkmaktadır. İki toplumsal formasyondan her biri, dolaysız çelişkili yönde gelişmektedir. Bugünkü kapitalizm ayrı ayrı dönemlerde üretimin artması ve endüstriyel ülkelerde teknik ilerlemenin gerçekleşmesine karşıt başaşağı gitmektedir. Sosyalist sistem ise, varolan ve gelişmesi sırasında ortaya çıkan çelişkileri ortadan kaldırarak yükseliş yolunda ilerlemekte ve emperyalizme karşıt savaşımında güçlenmektedir.

Fakat dünya çapındaki gelişmenin tekyanlı şema haline getirilmesi doğru değildir. İniş ve çıkış çizgileri, hiçbir zaman birbirine eşit yükselişleri, ya da daimi alçalışları ortaya koymaz. Toplumsal ilerlemenin yükseliş çizgisinin kendine özgü güçlükleri, çelişkileri, geçici engelleri, dönemeçleri vardır. Dolayısıyla sosyalizmi «aradsız-arasız» bir gelişme, daha yüksek basamağa doğru engelsiz bir ilerleme olarak göremeyiz. İniş çizgisine gelince, sadece engeller, çöküşler, uçuruma doğru yuvarlanmalar değil, zaman zaman yükselmeler de tanınmaktadır. Bu nedenle çağdaş kapitalizmin iniş yönündeki gelişmesinin her bakımdan, hareketinin her anında değişmez ve kuşkusuz bir gerileme oluşturduğunu düşünmek doğru olmaz. Bu iniş karakterize eden yanlar, ekonominin şu veya bu alanında üretimin fazlalaşması olanaklarının azalması değil, kapitalist çelişkilerin sistemin temellerinin çürümesine yol açacak ölçüde artması, genellikle gelişmesinin çırpına çırpına olması ve bunun son derece derin bunalım, silâhlanma yarışı, askersel çatışmalar, toplumsal çelişkiler ve karşıtlıklar koşulları içinde gerçekleşmesidir. İşte SBKP'nin 26. Kongresi, çağımızı çokyanlı ve gerçek bir diyalektik yaklaşımla çözümlenmek, insanlığın ilerleme yolundaki kazanım ve başarılarını olduğu kadar güçlük ve çelişkilerini de ortaya koymak gerektiğini gösterdi.

Zamanımızın en başta gelen özelliklerinden biri kapitalist dünyada toplumsal güçlerin kutuplaşması sürecinin artmakta olmasıdır. Son yıllarda kapitalizmin genel bunalımı daha da derinleşti, emperyalist devletler arasındaki çelişkiler keskinleşti, birçok kapitalist ülkelerdeki yönetici çevreler sağa yöneldi. Tekelci devlet kapitalizminin ulusal olduğu kadar, uluslararası ekonomik konjonktürü canlandırmada ve toplumsal çelişkileri gidermede başarısız olduğu ortaya çıktı. Son on yıllar içinde tanık olunan

ekonomik bunalımlar devlet müdahalesinin çare olabileceği konusundaki inancı sarstı ve en tutucu güçler büyük sermayenin sınırsız egemenliği adına bu müdahalenin «gemlenmesi» isteğini gitgide daha büyük ısrarla ileri sürmeye başladı. Bu tipten gerici bir politika uluslarüstü (transnas-yonal) korporasyonlar tarafından geniş ölçüde desteklenmektedir. Ege-men sınıflar kapitalist dünyadaki çelişkilerin daha da artması koşulları içinde gerici güçleri sağlamlaştırmak, anti-komünizmi aşılacak, ırkçılığı ve uluslar arasında düşmanlığı körüklemek, neo-faşistleri desteklemek, terörizmi teşvik etmek çabalarını artırmakta, işçi hareketindeki bölünmeyi daha da genişletmeye, emekçilerin demokratik özgürlüklerini ve haklarını kısıtlamaya çalışmaktadırlar. ABD ile diğer emperyalist devletlerdeki ege-men çevreler ilerici değişikliklere engel olmak ve insanlığın yazgısını bel-irleme rolünü yeniden üslenebilmek için uluslararası yumuşama havasını zehirleme ve uluslararası ilişkilerde gerginliğe yol açma politikası yürüt-mektedirler. Bu çevreler silâhlanma yarışını hızlandırmakta, insanlara yı-ğınsal ölüm getirecek yeni silâhlar yapmakta, saldırgan blokları geniş-letmeye çalışmakta, kendi topraklarının çok uzaklarında yeni yeni asker-seî üsler meydana getirmekte ve koskoca bölgeleri «çıkarlarını savunma» bölgesi ilân etmektedir.

Birçok emperyalist devletlerde egemen çevreler gerici konumlarda yer alırken, militarizm ve saldırgan savaş politikası güderken, kendilerine karşı koyan devrimci demokratik güçler durmadan fazlalaşmaktadır. Em-peryalist çevrelerin saldırganlığının artmasına, işçi sınıfı ve bütün diğer demokratik ve ilerici katmanlar karşı koymakta, hep birlikte tekelci dev-let kapitalizminin ve güttüğü iç ve dış gerici politikanın karşısında ol-duklarını ilân etmektedirler.

Emperyalizmin karşısında reel sosyalizm devletlerinin artmakta olan gücü ve pekişen birliği yer almaktadır. Sovyetler Birliği ile diğer sos-yalist ülkeler barış koşulları içinde çalışmalarını sürdürmekte, ardıcıl ola-rak halklararası barışın güçlenmesi, yumuşamanın ve silâhsızlanmanın gerçekleşmesi için çabalar harcamakta, emperyalizmin saldırı politikasına karşı koymaktadırlar.

70'li yıllarda devrimci değişim eylemleri için yeni olanaklar ortaya çıktı, bu sürecin yeni toplumsal gruplar ve bütün halinde halklar için sosyal teme-li genişledi, tekellere karşı yürütülen savaşımın sosyal içeriği önemli ölçüde zenginleşti, dünya komünist hareketinin saygınlığı ve yığınsal demokratik akımların rolü arttı. Sömürgecilik sisteminin ortadan kaldırılması genel olarak tamamlandı, kapitalist olmayan gelişme yoluna koyulan ülkeler sayısının daha da artması eğilimleri ortaya çıktı. Son yıllarda sadece sos-yalist doğrultu sorununu ortaya koymakla kalmayarak, sosyalist gelişme yolunu tutma sorunuyla karşı karşıya bulunan bir devletler grubu oluştu.

Toplumsal ilerleme hiçbir zaman doğru bir çizgi üzerinde olmamıştır,

her dönemde içinde çelişkiler taşımıştır, yeni yeni sorunlarla, iniş ve çıkışlarla, zikzaklarla ve hattâ geriye doğru hareketlerle karşı karşıya kalmıştır. Lenin şöyle diyor: «... Yaşam çelişkileri ilerlemektedir ve canlı çelişkiler, insan aklının ilk anda kavrayabildiğinden çok daha zengin, çok daha çeşitlidir.»⁽²⁾

70'li yıllar toplumsal ilişkilerin karmaşıklığını da beraberinde getirdi; insanlığın sıçramalı hareketinin nesnel eğilimlerinin somut tarihsel biçimlerinin çeşitleri arttı; geniş ölçüde geleneksel olmayan ve çoğu kez tamamıyla yeni olgular ve sorunlar ortaya çıktı.

Günümüzdeki sosyalizm dünyasına, diyalektik konumlardan bir göz atalım. 70'li yıllarda dünya sosyalizmi ekonominin ve kültürün gelişmesi ve toplumsal ilişkilerin ve sosyalist demokrasinin yetkinleşmesi başta olmak üzere, toplumsal yaşamın bütün alanlarında ilerlemeyi sürdürdü. Her ne kadar son yıllar birçok sosyalist devletler halk ekonomileri için çok elverişli olmasa da, EYK üyesi devletlerin ekonomilerindeki artış temposu, son on yıl içinde, endüstrileşmiş kapitalist ülkelere kıyasla iki kat fazla oldu. Sosyalist ülkeler topluluğu dünyada en dinamik biçimde gelişmekte olan devletler grubunu oluşturmakta ve emekçilerin maddesel ve kültürel yaşam düzeyini yükseltmede büyük başarılar elde etmektedir. Geçen on yıl içinde, karşılıklı yarara dayalı işbirliğinin geliştirilmesi alanında da önemli başarılar elde edildi.

Fakat biz, sosyalist toplumun ileriyle doğru gelişmesindeki çelişkileri görmez ve anlamazsak, diyalektik konumlardan hareket edemeyiz; dogmatik görüşü benimsemiş oluruz. Her canlı organizm gibi sosyalist toplum da, büyümenin yeni sorunları, yeni uyumsuzlukları doğarken ve bunlar çözüm beklerken, yeni yeni çelişkilerin ortaya çıkması ve yokedilmesi koşulları içinde gelişmektedir.

Burada sadece Sovyet halkının başarılarını belirtmek için değil, aynı zamanda bu yolda ortaya çıkan ödevlerin hacmini vurgulamak için bazı verilere başvuracağız. Beşyıllıklar süresi içinde sosyalist endüstri kat kat büyümüş oldu, işçi sınıfı da sayı bakımından arttı. İlk beşyıllığın başlangıcında Sovyetler Birliği'ndeki işçilerin sayısı 8,7 milyon iken, şimdi bu sayı yaklaşık 80 milyonu buldu. Bunun yanısıra işçilerin emeğinin nitelik ve içeriğinde nitel değişimler oldu. Başka sözlerle belirtecek olursak, sosyalist topluluğun yönetici gücü olan işçi sınıfı gitgide güçlenmekte ve daha büyük etkiye sahip olmaktadır. Bilimsel teknik ilerlemenin, öğretimin ve sağlığı koruma hizmetlerinin gereksinimleri, aydınlar sayısının muazzam ölçüde artmasına yol açmaktadır. Bugün SSCB'de, her şeyden önce kafa emeği alanındaki uzmanların sayısı, 1926 yılına kıyasla 13 kattan fazla artmıştır ki, bu veri, ülkenin aydın potansiyelinin artış oranını göstermektedir.

(2) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 47, s. 219.

Bütün bu süreçlerin etkisiyle, Sovyet egemenliği boyunca kentlerdeki nüfus oranı yüzde 18'den yüzde 63'e ulaştı, mutlak artış ise 140 milyon kişiyi buldu. Bunun sonucunda konut, yiyecek maddeleri sağlama vb. gibi alanlarda toplumsal sorunların çapı geniş ölçüler aldı. Kentlerdeki emekçilerin konut gereksinimlerini gözönüne getirebilmek için şunu belirtmeliyiz ki, Sovyetler Birliği'nde bu alandaki artış İngiltere, Fransa, İtalya, İsveç ve Danimarka'nın kentlerde yaşayan bugünkü nüfusuna eşittir. Her ne kadar Sovyetler Birliği'nde kurulan konutların tümü 3,5 milyar metrekareyi buluyorsa da (bunun 500 milyon metrekaresi geçen beşyillik (1976–1980) döneminde gerçekleştirilmiştir) konforlu konut gereksinimi çözüme bağlanmaktan henüz uzaktır. Bu beşyillik dönemde yeniden 530–540 milyon metrekare konut kurulması plânlanmıştır.

Yiyecek maddeleri sağlama sorununa gelince, burada durum başkadır. Her ne kadar beşyillikler dönemlerinde tarım ürünleri üretiminde genel artış 3,6 katı bulduysa da, halka yüksek kaliteli yiyecek maddeleri sağlanması sorunu en önemli ödevlerden biri olarak kalmaktadır. Şurasını belirtmek yerinde olur ki, tarım alanlarında çalışanların oranı yüzde 75'ten $\frac{1}{10}$ 21'e inmiştir.

Başlangıçta tarımda çalışan bir kimsenin 2 kişi için üretimde bulunması gerekirken şimdi bu oran 11'e yükselmiştir. Bu ise, tarıma yapılan yatırımların ve emek verimliliğinin önemli derecede artırılmasını gerektirmiştir. Sovyet toplumunun bugünkü gelişmesinin diyalektikindeki temel özelliklerden birini, daha önce ortaya çıkmış, ya da ekonomide, toplumsal ve kültürel yaşamda hızla yapısal değişiklikler sırasında başgöstermiş olan uyumsuzlukların ortadan kaldırılması oluşturmaktadır. Lenin, tekparça, bütünsel sosyalizmin geleceğin toplumu ⁽³⁾ olduğunu, belirtmiştir. Bu ise, gelişmiş sosyalist toplumda komünizme geçiş aşaması diyalektikinin özelliklerinin kavranması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Tekparça, bütünsel sosyalizmden söz ederken çokyanlılığı, belirli uyumluluğu, her açıdan uygunluğu, bir bakıma da sosyalist toplumun en gelişkin biçimini gözönünde bulunduruyoruz. Şu halde burada söz konusu olan, altyapı ile üstyapı, politika ile ekonomi, santralizm ile demokrasi, kişisel ile toplumsal çıkarlar, ideoloji ile toplumun yaşamsal maddesel koşulları arasındaki uygunluk ve hepsinden önce üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki uyumluluk derecesi sözkonusudur.

Sovyetler Birliği'nde Ekim Devrimi'nin gerçekleşmesinden sonra ileri, sosyalist üretim ilişkileri, daha önce örneği görülmemiş plânlama ve yönetim biçimleri yaratılırken, üretim güçleri önemli ölçüde geri kalıyordu. Sosyalist üretim biçimleri, üretim güçlerinin önünde geniş alanlar yarattı ve ekonomiye geniş çevrenler açtı. Üretim güçlerinin üretim ilişkilerindeki yeni niteliklere uyacak düzeye yükseltilmesi tarih bakımından kısa

⁽³⁾ Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 36, s. 306.

süreler içinde en büyük ekonomik ödevlerin devrimci tempolarla çözüme bağlanmasına, ülkenin tüm maddesel temelinin değiştirilmesine olanaklar sağladı.

Ne var ki, artık başta yönetim ve plânlama biçimleri ve bu arada dağıtım biçimleri olmak üzere üretim ilişkilerinin üretim güçleri düzeyine kıyasla geride kaldığı ortaya çıkmaktadır. Tek sözle söyleyecek olursak, kısmen de olsa, yine de belirli bir ölçüde üretimin iki ögesi arasında çelişkiler ortaya çıkmıştır; bu ise, yenilmesi gereken güçlükleri ve sorunları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle üretim ilişkilerinin, ekonomik mekanizmanın, her şeyden önce yönetimin, plânlamanın ve denetimin etkinleştirilmesi için gerekli yolların ve önlemlerin bilimsel olarak hazırlanması büyük bir önem kazanmaktadır, çünkü, gelişmiş sosyalizmin üretim güçlerine uygun bir düzeye varması ancak bu yolla sağlanabilecektir.

Yukarda belirtilen çelişkilerle toplumsal üretimin temel kolları dahil, yeniden üretimin bir dereceye kadar dengesizliği arasında sıkı bağlar vardır. Ne yazık ki, bu durumun teorik olarak saptanmasında da, pratikte uygulanmasında da yanlışlıklar yapıldı, tek yanlışlığa meydan verildi. Yani nerdeyse komünist formasyonun tüm aşamalarında üretim araçları üretiminin geliştirilmesinin tüketim malları üretiminden üstün tutulması gerektiği görüşü dayatıldı. Bu nedenle çoğu kez yersiz olarak yeni işletmeler kuruluyor, savunganlığa gidiliyor, yeraltı zenginliklerinin çıkarılması alanlarında ekstanziv büyümeye meydan veriliyordu. Bu, metal, enerji, yakıt vb. gibi maddelerin hesapsızca kullanılmasına yolaçtı.

Tüketim malları üreten kolların küçümsenmesi genişletilmiş sosyalist yeniden üretimle ilgili Marksist-Leninist teori ile çelişmektedir. Tüketim maddeleri üretimi genişletilmedikçe üretim araçları dahil, genişletilmiş yeniden üretim söz konusu olamaz. Bunu sadece teori değil, halk ekonomisinin tüm gelişmesi ortaya koymaktadır. Teori gibi, deneyimler de sosyalizm kuruculuğunun tüm aşamalarında üretimin her iki kolu arasındaki ilişkilerin toplumsal tüketime ve ekonomik gelişmenin olanaklarına uygun olması gerektiğini, genişletilmiş yeniden üretimin genel yasalarının sosyalizm kuruculuğunun çeşitli aşamalarında, özellikle çağdaş bilimsel-teknik devrim koşullarında çeşitli biçimlerde ortaya çıktığını kanıtlamaktadır.

Böylelikle yeni toplumun büyümesi ile ilgili doğal güçlükler başka nitelik taşıyan güçlükler de eklenmektedir. Sosyalist ülkeler alınan karar ve önlemlerle, gelişmenin nesnel yasaları ve reel koşullar arasındaki uygunsuzluklara, yani nesnel ve öznelin diyalektiğinin çığnemesi sonucunda ortaya çıkacak yanlışlık ve kusurlara karşı güvenceye sahip değildirler. Bu gibi güçlükler sosyalizmin plânlama ve ekonomiyi yönetme alanlarındaki üstünlüklerinden yeterli derecede yararlanılmamasından ileri gelmektedir.

Son olarak şunun da gözönünde bulundurulması gerekir, ki sosyalizm ileriye doğru atılmalarını, sosyalist dünyayı yıpratmak için ekonomik, askersel, politik ve ideolojik araçlar sistemleri ortaya atan emperyalizme çetin çatışmalar koşulları içinde gerçekleştirmektedir. Özellikle son zamanlarda emperyalizmin krediler ve ayrıcalıklar kaldırma araçlarından yararlanarak Avrupa'daki sosyalist ülkelerin dış ticaretlerini kapitalist ekonomiye doğru yönleltmeye uğraştığına ve sosyalist ülkeler arasından şuna veya buna yakınlık göstererek dünya ölçüsündeki sosyalist topluluğun birliğini sarsmaya çalıştığına tanık olmaktadır. Emperyalizmin bu politikası, ayrı ayrı sosyalist ülkelerle işbirliğini genişletmek gibi bir iyi niyet maskesi altında yürütülmektedir. Bu çabaların sonucu olarak, zaman zaman, döviz kredilerinin artırılması ve kapitalist ülkelerden teknik araçlar ve teknoloji satın alınmasının sancısız gerçekleştirilebileceği konusunda düşler kurulduğuna tanık olmaktadır.

Bu durumda L. İ. Brejnev yoldaşın SBKP'nin 26. Kongresi'nde belirttiği gibi, «... günümüzün sosyalist dünyasını yalnız pembe boyalarla boyamamız yerinde olmaz. Bizim ülkelerimizde de gelişmelerde karmaşık durumlar ortaya çıkmaktadır.»⁽¹⁾ Önemli olan, ortaya çıkan sorunları zamanında kavramak ve çözüme bağlamaktır. Böylelikle, üstüste yığılmaları, sancılı toplumsal olaylara ve bunalımlara ve en önemlisi toplumsal yaşamın bazı yanlarında, veya tüm toplumda deformasyonlara yol vermemeleri sağlanmış olur. Gerek sosyalist ülkelerin sürekli gelişmesini saptayan başarılarla ilgili tarihsel deneyimlerin, gerekse başta durmadan yinelenen ve sosyalist toplumun nesnel yasalarından başarıyla yararlanmamızı engelleyen güçlük ve noksanlıkların bilimsel açıdan çözümlenmesi ve genelleştirilmesi gereklidir. Durum böyle olunca sosyalist toplumun öğrenilmesinde ve onun yasalarının aydınlatılmasında diyalektik materyalizmin uygulanmasının önemi artmaktadır. Ne var ki, burada sosyalizmin gelişmesindeki, çelişkilerin özünü ve rolünü doğru olarak anlamak büyük bir önem taşımaktadır.

Şimdi Marksistler arasından hiç kimse sosyalist toplumdaki diyalektik çelişkilerin varlığından şüphe duymuyor. Böyle olsa da karşıtların bütünlüğü ve birbirleriyle savaşımı yasasının gerçekleşmesi özellikleriyle ilgili sorun aynı biçimde çözüme bağlanmıyor. Bazı Marksistler Lenin'in uzlaşmaz çelişkiler ile karşıtlıklar arasında fark gözetmenin zorunlu olduğu ve sosyalizmde uzlaşmaz çelişkilerin ortadan kalkmasına karşılık karşıtların varlığını sürdürdüğü görüşüne dayanarak, geçiş döneminin kapanması ve sosyalizmin temellerinin kurulmasından sonra toplumun antagonistik çelişkiler karşısında kalmayacağı görüşünü ileri sürmektedirler. Genel olarak bu görüş, sosyalizmin önde gelen diyalektik özelliğini saptasa da, bu yaklaşımda bazı noktaların da saptanması gereklidir. Sosyalizm yoluna

(1) SBKP'nin 26. Kongre materyalleri, s. 6.

girmiş bir toplumda bütün çelişkilerin her zaman ve her koşulda antagonistik olmadığını düşünmek metodolojik bakımdan sorunu basitleştirmek anlamını taşır. Tarihsel deneyimlerin gösterdiği gibi belirli koşullar içinde ekonominin örgütlenmesi, kültür kuruculuğu, toplumsal işlerin yönetilmesi vb. alanlarında uzun süre biriken büyük noksanlıklar antagonistik olmayan çelişkilerin antagonistik çelişkiler biçimine geçeceğini gözönünden kaçırmamak gerekir. Bunu, hattâ sadece kapitalizm varoldukça antagonist ve antagonist olmayan çelişkilerin birbirine bağlı olmaları bile gerektirmektedir. Sosyalist gelişme yolunda ortaya çıkan çelişkilerin birbirine karşıt olmaması, kendiliğinden biçimlenmiş ve önlenemez bir engel değildir. Öyle görülüyor ki, uzlaşmaz olmayan çelişkilerin uzlaşmaz çelişkiler halini almaması olanağı birbirine ancak gelişmiş sosyalist toplumun kurulması yani, kollektivist temellere dayanan toplumsal ilişkilerin tümünün tamamlanmasıyla sosyalist olgunluğa erişilmesi koşullarında mümkün olabileceği görüşü ileri sürülebilir.

Diyalektik çok yönlülük, çok anlamlılık bir bütün olarak dünya devrimci sürecine ve her şeyden önce yeni aşamasında ulusal kurtuluş hareketine özgüdür. Bu hareket 70'li yıllarda sadece utkuların sevinciyle değil, yenilgilerin acılarıyla da karşı karşıya kaldı. Sömürge ezgisinden kurtulan devletlerin sosyal-ekonomik ayrışmaları önemli ölçüde arttı. Birçok Asya ve Afrika devletlerinin sosyalist gelişme yolunu seçmelerine, diğer Asya, Afrika ülkelerinde kapitalist üretim biçiminin yaratılması, Latin Amerika ülkelerinde ise, ABD emperyalizmiyle uluslarüstü korporasyonların güçlü baskısı altında kapitalizmin geliştirilmesi eşlik etti. Görünüşte kalan hak eşitliği, «yardım» vb. biçimleri de dahil, yeni türden yeni-sömürgecilik bağımlılıkları tezgâhlandı. Gelişmekte olan ülkelerin artış halindeki politik rolleriyle, büyük çoğunluğunun zayıflığı ve ekonomideki geri kalışı arasındaki çelişkiler daha da arttı; endüstrileşmiş devletlerle gelişmekte olanlar arasındaki uçurum daha da genişledi. Böyle olsa da, henüz emperyalist politikanın izinde yürüyen ülkelerde kapitalist dayanakların oluşturulması, ulusal ve toplumsal gelişme sürecinin sona erdiği anlamına gelmez. Bu gibi ülkelerin kapitalist sisteme karışmış olmaları, sözkonusu sistemin istikrarsızlığını, kapitalist dünyanın tüm halinde ekonomik ve politik gelişmesindeki uyumsuzluğu artırmaktadır.

Günümüzde devrimci sürecin diyalektiğindeki başlıca özelliklerden birini, insanlığın sosyalizm yolunda daha çeşitli biçimlerle karşı karşıya bulunması oluşturmaktadır. Bilindiği gibi bu gerçeğin saptanması için genel, özel ve tek arasındaki diyalektiği, biçim ve içerik arasındaki diyalektiğin derinlemesine işlenmesinde de bu alanda yüzyılımızın en yüce temsilcisi olan Lenin'in büyük bir payı vardır. Haklı olarak denilebilir ki, Lenin'in bu kategoriler arasındaki diyalektik karşılıklı etkilenmeleri, aralarındaki karşıtlık ve bütünlüğü ortaya çıkarması sadece önemli bir fel-

sefe sorunu değil, aynı zamanda çağımızın en önemli gereksinimlerine yanıt veren bilimsel düşüncenin önemli bir ögesidir. Lenin'in felsefe alanında genel, özel ve tek arasındaki karşılıklı bağları ve birinin diğerine dönüşmesi çıkarsamaları, biçim ile içeriğin diyalektikliğini ortaya koyduğu bir sırada, politik strateji ve taktik alanında, sosyalist devrimin aynı ayrı ülkelerde başarı kazanabileceğini ve sosyalizme geçişte biçim farklarının kaçınılmazlığını belirtmesinin bir rastlantı olduğunu düşünemeyiz. Diyalektik materyalizm ile politikanın bilimsel temelleri arasındaki kopmaz bağların varlığını bilmemiz, Lenin'in sosyalizme doğru hareket biçimlerindeki tek içerik ve çeşitli biçimler tezinin derin diyalektik anlamını kavramamıza yardım etmektedir.

Kuşkusuz kapitalizmin ekonomik ve politik gelişmesindeki dengesizlikler ve dünyanın çeşitli bölgelerinden yüz milyonlaca insanın kurtuluş savaşımı hareketine çekilmesi sonucunda itici güçlerin ve devrimci savaşım koşullarının durumunun gitgide karmaşık bir hal aldığı doğrudur. Ama tarihin diyalektikliği öyle bir nitelik taşımaktadır ki, aynı zamanda devrim için gerekli nesnel ve öznel önkoşullar süreci de aynı düzeye ulaşmaktadır. Yirminci yüzyılın başlarında, geri kalmış Asya ve Afrika ülkelerinde ezgi altında bulunan halkların sömürgecilikten kurtulduktan sonra sosyalist gelişme programını benimseyecekleri ve kapitalist aşama dönemini atlayarak sosyalizme geçiş yoluna koyulacaklarını düşünmek bile olağan değildi. Fakat günümüzde dünyanın bütün ülkelerinde kökten devrimci değişimlerle ilgili nesnel önkoşulların olgunlaştığı gitgide daha açık olarak ortaya çıkmaktadır.

Durum böyle olunca dünyanın çeşitli ülkelerinde, koşulların çeşitlenmesi dolayısıyla, devrimci sürecin genel yasalarının eylem alanı daralmamakta, tam tersine genişlemekte ve bu yasalar hem dünya çapında, hem ayrı ayrı ülkelerde gitgide daha egemen duruma gelmektedirler. Sosyalizm uğrunda savaşımda somut deneyimlerin ve gerçek eğilimlerin genelleştirilmesi temelinde, değişik ülkelerde sınıf savaşımının ve devrimci sürecin, sosyalist temellerin sağlamlştırılmasının ve sosyalist toplumun kurulmasının genel yasallıklarının gerçekleşmesindeki özellikleri ortaya koymak en gerçekçi diyalektik yaklaşımdır.

Günümüzde dünyadaki tüm sosyal antagonistik çelişkiler çağımızın baş çelişkisi olan sosyalizm ile kapitalizm arasındaki savaşıma bağlıdır. Bu ise, çeşitli ülkelerde toplumsal ilerlemenin sadece somut yol ve biçimlerine damgasını vurmamakla kalmamakta, aynı zamanda bizim, toplumun dünya ölçüsünde tarihsel bir süreç olarak gelişmesiyle ilgili anlayışlarımızı derinleştirmektedir. Her türlü «üçüncü», ya da «orta» yolu reddeden diyalektik materyalizm, savaşımın mutlaklaştırılmasına ve karşıtların bütünlüğü ve birbiriyle savaşımı yasasının metafizik açıdan yorumlanmasına karşıdır.

Çağımızın en önemli olgusunun, yani dünya çapındaki iki toplumsal-ekonomik sistem arasındaki çatışmanın dünyanın ve insanlığın iki özerk tarihsel akıma bölündüğü ve çeşitli tarih yasalarına bağlı bulunduğu görüşünün tersine, diyalektik materyalist yöntem, araştırmacıları iki sistem arasındaki çatışmada sadece karşıtlıkları değil, aynı zamanda çağdaş tarihin içsel birliğini de görmeye yöneltmektedir.

İnsanlığın bugünkü yaşamında uluslararası gerginliğin azalması, silâhsızlanmanın gerçekleştirilmesi, yeni sistem uluslararası ilişkilerin oluşturulması, bilimsel-teknik devrimin toplumsal sonuçlarının izlenmesi, çevrenin korunması, nüfus artışının, yiyecek maddeleri sağlanmasının, enerji ve hammaddelerin durumu gibi önemli rol oynayan sorunların aldığı yer, diyalektik yöntemin araştırmacıların çağımızın toplumsal-tarihsel süreçlerini anlamada dogmatik öznelci ve metafizik görüşlere düşmemesi için ne kadar büyük bir önem taşıdığını ve Lenin'in deyişiyle, «karşıtlıkları birleştirmesi»ne, yani iki sistem arasındaki savaşımlı ve ayrı ayrı toplumsal düzenlere bağlı devletlerin işbirliğini kavramasına yardımcı olmaktadır.

Çağımızın diyalektiğinin açıklanması bugünkü dünya ölçüsündeki gelişmenin savaş, barış ve devrim gibi temel sorunların çözüme bağlanmasına doğru yaklaşım olanaklarını sağlamaktadır. Dünyanın iki sisteme bölünmüş olması koşulları içinde yeryüzünde barışın korunmasının biricik yaşamsal ve gerçekçi yolu barış içinde yanyana yaşamadır. Böyle olsa da, uluslararası gerginliğin azaltılması, toplumun gelişmesindeki nesnel yasaları değiştirmez ve değiştiremez. Ve toplumsal statüko anlamını da taşımaz. Barış içinde yanyana yaşamının, halka karşı olan rejimlerin ve yeni-sömürgeciliğin korunmasıyla ve karşı-devrimin ihraç edilmesiyle hiç bir ilgisi yoktur.

Düşüncelerinde metafiziğe dayanan kimseler barış içinde yanyana yaşama teori ve politikasının sınıf savaşımı teori ve pratiğiyle nasıl uzlaşdırılabileceğini anlayamamaktadırlar, çünkü, onların gözünde sınıf savaşımı ve özellikle onun yüksek aşaması olan sosyal devrim, savaş anlamını taşımaktadır.

Gerçi bundan bir süre öncesine kadar geniş yığın hareketlerine bağlı devrimci eylemler savaş koşulları içinde gerçekleştiriliyor, ya da bu koşullardan hız alıyordu. Ama dogmatizme düşmek rizikosunu göze almadan, dünün somut gerçeklerine dayanarak düşünemeyiz. Çağımızın en önemli niteliklerinden biri savaşın devrimin önkoluşu olmaktan çıkmış olduğu gerçeğidir. Devrim, barış ve barış içinde yanyana yaşama koşulları içinde de utkuya ulaşabilir ve bu, diğerlerine yeğlenir. Bugün savaş serüvenleri ile ve yeni bir dünya savaşı ile ilgili tehlikelerin ardında devrimci değişimlerin yandaşları değil, emperyalizmin saldırgan güçleri, onların karşı-devrimi ihraç etme politikası yer almaktadır. Bu güçler tarihi geriye döndürmek, ellerinden geldiği yerde dünya sosyalizminin ve ulusal kurtuluş

hareketinin konularını yerle bir etmek ve gelişmelerini engellemek umundan vazgeçmemiştir. ABD ile NATO'nun belirli çevreleri, SSCB ile diğer sosyalist devletlere karşı askersel üstünlük sağlamak ve toplumsal ilerlemeyi geciktirmek amacıyla silâhlanma yarışını hızlandırmaktadırlar.

Sovyetler Birliği bütün barışçı güçlerin bir araya gelmesi, silâhlanma yarışının kısıtlanması, silâhsızlanmanın ve çokyanlı barışçı işbirliğinin sağlanması için gerçekçi yollar aranması seçeneğini ortaya atmaktadır. Sovyetler Birliği'nin geniş yankılar uyandıran barışçı niyetlerine SBKP'nin 26. Kongresinde ortaya atılan yeni barış önerileri tanıklık etmektedir.

Görüldüğü gibi sosyalizmin sürekli ve kalıcı bir barışın sağlanması yolunda yarattığı olanaklar, ilerlemenin ve eninde sonunda insanlığın varolmasının en önemli önkoşulunun korunmasıyla ilgili ardıcıl dış politika ile, emperyalist gericiğin sınıfsal çıkarlarını yansıtan militarist politika arasındaki savaşım süreci içinde gerçekleşmektedir. Dolayısıyla günümüzdeki uluslararası ilişkiler sistemi karmaşık ve iç çelişkilerle dolu bir bütündür. Ve bunun kapsamına barışçı konum ve eylemlerle birlikte saldırgan eğilimler de girmektedir. Bu nedenle uluslararası ilişkilerin gelişmesindeki düzenlilik yoktur ve olamaz: Yumuşama yönünde atılan adımların yerini emperyalizmin saldırgan özü dolayısıyla ortaya çıkan geriye doğru hareketler almaktadır. Bunun bir örneğini, günümüzde, «soğuk savaş»ın hortlamasında görmekteyiz.

Diyalektik, uluslararası ilişkilerin düzenlenmesinde partilerin politik girişimleri, yeni olanakların doğru değerlendirilmesi, barışa yönelik tehlikelerin zamanında görülmesi, karşı koyacak güçlerin seferber edilmesi gibi nesnel etkenin çok büyük ve vazgeçilmez bir rol oynadığını göstermektedir. Sovyetler Birliği'nin ileri sürdüğü yeni barış önerileri, gerçekçi ve somuttur, bunlar barışın ve insanlığın henüz olgunlaşmamış sorunlarının çözüme bağlanmasında uluslararası işbirliğinin pekiştirilmesine elverişli geniş çevreler açmaktadır.

Diyalektik çözümlemede en önemli öğeyi, gerçek yaşamsal süreçlere karşı yaklaşımın oluşturduğu söylenebilir. Dünya çapında ve sosyalist toplumdaki gelişmeler arasındaki çelişkilerin böyle bir yaklaşımla çözümlenmesi, bunlara çözüm yolu bulunmasıyla ilgili ödevleri, sorunları ve tutulacak yolları ortaya koymaktadır. Diyalektiğin ödevi, çelişkiler koleksiyonu yapmak ve onları sınıflandırmak değil, toplumsal gelişmenin temel gereksinimlerini saptamaktır. Diyalektik materyalizm, toplumsal pratiğin zenginleşmesine yarayan gerçek bir araç olması, insanın dünya görüşünün yönlenmesine yardımcı bulunması, dünyanın bilimsel açıdan tanınması sürecine etkin bir biçimde katkıda bulunması dolayısıyla düşünceyi önemli ölçüde desteklemekte, böylelikle de çağımızın en güncel ve en yaşamsal sorunlarının çözüme bağlanmasına yardım etmektedir.

Halkın savaşa karşı birliğı zorunludur

Hermann Gautier

Alman Komünist Partisi Başkan Yardımcısı

«HERŞEY BARIŞ İÇİN!» İşte Alman Komünist Partisi'nin 29-31 Mayıs 1981'de Hannover'de yapılan VI. Kongresi bu belge altında geçti ve Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki komünistlerin bugünkü koşullar altında barışın korunmasından daha önemli bir şey olamayacağı konusunda kanılarını yansıttı. Kongre hazırlıkları, onun çalışmaları ve sonuçları ülkemizde savaşa karşı hareketin büyüme olduğunu gösterdi. Bu hareket gitgide daha geniş halk katmanlarını birleştirmekte, bunların arasında çok çeşitli politik inanç ve dünya görüşü sahibi insanlar yer almaktadır.

Bugün barış yandaşları hareketinin başta gelen amacı, NATO üyesi Batı Avrupa ülkelerinin topraklarına, Sovyetler Birliğı'ne yönelik yeni roketler yerleştirilmesiyle ilgili kararın gerçekleştirilmesini engellemektir. Bütün barışsever güçlerin pratik ödevi, bu son derece tehlikeli plânların uygulanmasını önlemektir. Bu karara karşı tutum, ülkemizde çetin görüş ayrılıklarına, partilerde ve parlamentoda şiddetli tartışmalara yol açmakta ve bunlar bütün keskinliğiyle devam etmektedir. AKP'ne gelince, NATO'nun bu kararına karşı koyanların yanibaşında yer almaktadır.

Partimizin barış hareketinin gelişmesine tartışma götürmez biçimde katkıda bulunması, kongremize karşı ulusal çapta olduğu gibi uluslararası ölçüde de ilgi uyandırdı. Buna, kongremize 56 kardeş parti ve ulusal kurtuluş hareketinin delegasyonlar göndermesi ve aynı zamanda ülkemizdeki birçok ilerici örgütlerin ve tanınmış kişilerin katılmış olması tanıklık etmektedir. Hatta bu gibi durumlarda ses çıkarmamak taktiğini uygulayan burjuva iletişim araçları bile eski tutumlarından vazgeçmek zorunda kaldılar. Birçok yorumcular, alışılmış anti-komünist havanın dışına çıkmadıkları halde, AKP'nin başta barış savaşımı alanında olmak üzere, önemli bir politik etken olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar.

Parti Yönetim Kurulu'nun raporunda kongrenin gergin ve karmaşık bir zamanda, barış ve savaş sorunu etrafındaki savaşımın kızıştığı bir zamanda toplandığı belirtildi. Bu öyle bir zaman ki, barış, demokrasi, ulusal kurtuluş ve sosyalizm güçleri uluslararası alanda daha da kuvvetlenmekte, emperyalizmin saldırganlığı artmakta, çeşitli güçlükler ortaya çıkmakta ve zaman zaman ilerici güçler geriye doğru adımlar atmaktadır. Bu, kapitalist bunalımın keskinleştiğı, işçi sınıfı ile tüm demokratik güçlerin tekeli kapitalizmin yoğun saldırılarını püskürtmek, toplumsal-politik

kazanımlarını ve haklarını korumak zorunda kaldıkları dönemdir. Sınıf savaşımının daha da çetinleşmesi biz komünistleri daha büyük görevler yükümlenmeye zorlamaktadır. Bizim kahramanlık göstermemiz, günümüzün toplumsal hareketlerine daha etkin olarak katılmamız, zamanımızın yüce perspektiflerini daha açık olarak anlamamız gereklidir.

Partimizin VI. Kongresi, uluslararası durumu ayrıntılı olarak çözümledi ve özellikle ABD'nin dış politika doğrultusunun sonuçları üzerinde durdu. Kongre, Federal Almanya Cumhuriyeti vatandaşlarının barışı ve halkımızın güvenliğini kimin tehdit ettiğini daha iyi görmeye başladıklarını belirtti. «Dünyada barıştan daha önemli şeyler vardır» gibi akla sığmaz sözleri söyleyen ABD Dışişleri Bakanı Haig'in ta kendisiydi. Emperyalizmin askersel denge gibi bir şey aklından geçmiyordu. 70'li yıllarda imzalanan birçok Sovyet-Amerikan anlaşmalarında askersel strateji alanında eşitlik ilkesinin barışın korunması bakımından önemli bir koşul olduğu belirtilmiş olsa da, Amerika Birleşik Devletleri üstünlük elde etmekte ısrar ediyordu. ABD'nin askersel harcamaları artırmakla sosyalist ülkelere karşı askersel üstünlük sağlayacağını bizzat Reagan söylemişti.

Pratikte emperyalizmin politikası bu niyetlere tamamiyle uygundu, çünkü ABD'nin 1980–1986 dönemindeki silâhlanma harcamaları 1,5 trilyon dolar gibi astronomik bir rakama ulaşacaktır. Bu, FAC'nin genel toplumsal üretimine, yani Federal Almanya'nın 1979–1980 yıllarıyla 1981 yılının ilk üç ayındaki tüm üretimine eşittir. AKP Yönetim Kurulu'nun raporunda emperyalistlerin yeni yeni yığınsal kırım silâhları hazırladıkları, Basra Körfezi'ndeki petrol bölgelerine gönderilecek «çevik kuvvet»ler örgütledikleri, dünyanın her yerinde kanlı rejimleri, katilleri ve karşı-devrimci teröristleri destekledikleri, SALT-2 anlaşmasının onaylanmasını geciktirdikleri ve Sovyetler Birliği'nin silâhsızlanmayla ilgili tüm önerilerini kesinlikle geri çevirdikleri belirtiliyordu. Pentagon'daki strateji uzmanları her şeyden önce Batı Almanya topraklarından roket fırlatabilmeye bel bağlıyorlar. Böylelikle Sovyetlerin kıtalararası roketlerini safdışı ederek ABD'ni bunların etkisi dışında bırakabileceğini, dolayısıyla atom savaşının Washington için «kabul edilebilir» hale gelebileceğini hesaplamaktadırlar. Silâhlanma yarışını artırmakla sosyalist ülkeleri güçsüz düşürceklerine güvenmektedirler.

İnsanlığın doğrudan doğruya varlığını tehlikeye sokan emperyalizmin bu sorumsuz politikası karşısında sosyalizmin ardıcıl barışçı politikası yer almaktadır. Bunu, kongremizde yaptıkları konuşmalarda SBKP Merkez Komitesi Politik Bürosu aday üyesi ve MK Sekreteri B. N. Ponomyov ile Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK Sekreteri Kurt Hager dile getirdiler FAC komünistlerinin forumunda L. İ. Brejnev'in, SBKP'nin 26. Kongresi'ndeki şu sözleri yineleni: «Partimiz için, halkımız için ve yeryüzündeki bütün halklar için bugün barışın korunmasından daha önemli

uluslararası bir ödev yoktur» (1), «biz başka bir ülkeye karşı askersel üstünlük sağlamaya çalışmadık ve çalışmıyoruz.» (2)

Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist devletlerin politikası, bu sözleri bütün inandırıcılığıyla doğruluyor. Bunun kanıtını, 26. Kongrenin önerdiği 80'li yılları kapsayan Barış Programı'nda silâhların kısıtlanması, silâhsızlanmanın gerçekleşmesi, güvenliğin atırılması, uluslararası alanda gerginlik ocaklarının ortadan kaldırılmasıyla ilgili öneriler oluşturmaktadır. Bunu, Demokratik Almanya'daki Sovyet askerlerinden 20 bin kişinin ve 1.000 tankın tek yanlı olarak çekilmesi, SSCB Yüksek Sovyetinin 23 Haziran 1981'de «Dünya Parlamentolarına ve Halklarına» başlıklı çağrısı da doğrulamaktadır. Sosyalist devletlerin tüm dış politikaları, barış ile sosyalizmin birbirinden ayrı düşünülemediğini ortaya koymaktadır. Biz komünistler, bu devletlerin barışçı önerilerinin halkımızın ulusal güvenliğine, barış isteklerine de yanıt verdiğini durmadan anlatıyoruz. Sovyetler Birliği'nin görüşmelere hazır olduğunu sık sık yinelemesi de hiç kuşku yok ki, barış hareketinin güçlenmesine önemli katkılarda bulunmaktadır.

AKP'nin kongresinde bununla ilgili olarak şunlar belirtildi: «Görüldüğü gibi uluslararası politikada birbirinden kökten farklı iki doğrultuya tanık oluyoruz: Bunlardan birincisi, sosyalist ülkelerin barış, görüşmeler ve silâhsızlanmaya hazır olduklarını dile getiren doğrultu, ötekisi ise, emperyalizmin ciddi görüşmelere yanaşmama, silâhsızlanma yarışını tirmandırma ve fiilen savaşa hazırlanma doğrultusudur. Aynı ayrı kutuplarda yer alan bu tutumlar, sosyalizm ve emperyalizm dünyalarını karşı karşıya getirmektedir.» (3)

Kongre, ülkemizdeki yönetici çevrelerin savaş ve barış sorunları karşısındaki tutumlarını, NATO'nun Batı Avrupa ülkeleri topraklarına yeni roketler yerleştirme plânları karşısındaki konumlarını dikkatle gözden geçirdi. Bununla ilgili olarak yumuşama politikasının karşısında akılcı bir seçenek bulunmadığı, yumuşamayı sürdürmek isteyenlerin NATO plânlarının değiştirilmesi yönünde savaşım yürütmeleri gerektiği inandırıcı bir biçimde ortaya kondu. Bu arada NATO plânlarının gerçekleştirilmesinin savaş tehlikesini arttıracığı, on yıl boyunca uluslararası yumuşama ve barışı sağlamaya, sosyalist ülkelerle karşılıklı yardıma dayanan ekonomik ve kültürel bağlar kurmaya, insancıl sorunları çözüme bağlamaya yönelik tüm kazanımları ortadan kaldırabileceği vurgulandı. Bu plânların gerçekleşmesiyle silâhlanma yarışında yeni bir aşamaya geçileceği, Batı Avrupa ülkelerinin militaristleşmesinin hızlanacağı, sosyal-ekonomik ve bunun yanısıra demokratik hakların kısıtlanacağı belirtildi.

Kongre, tüm barışsever güçlerin, Federal hükümetin ulusal çıkarlara

(1) SBKP'nin 26. Kongre materyalleri, Moskova, 1981, s. 31.

(2) Agy. S. 22.

(3) «Unsere Zeit», 30 Mayıs 1981.

kökten aykırı olan eylemleri karşısında duydukları endişeyi dile getirerek, bu çıkarlara ancak uluslararası yumuşama sürecinin sürdürülmesinin yanıt verebileceğini belirtti. Ayrıca, Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki egemen çevrelerin kendi kendilerini yok etmek istemedikleri ve daha gerçekçi bir politika güdülmesi sonucunda meydana gelen dış politika olanaklarından ve sosyalist pazarla ekonomik bağlar kurmanın yararlarından vazgeçmeyi arzu etmedikleri de vurgulandı. Ama emperyalistler, emperyalist olarak kalmaktadır. Bu gibileri reel sosyalizmden, günümüzde toplumsal sürecin önde gelen gücü olması ve emperyalizmin halklarla istediği gibi oynaması olanaklarını kısıtlama gücünün gitgide artması nedeniyle nefret etmektedirler. Federal Almanya'daki emperyalistler, diğer ülkelerdekilerle birlikte, ilerici güçlerin daha da gelişmelerini engellemek, pazarları, kâr kaynaklarını ve hammaddeleri elden kaçırmamak için gerekli yolları ve araçları aramaktadır. Onların amacı, sosyalist ülkeler karşısında askersel üstünlük sağlamaktır. Raporda vurgulandığı gibi, FAC emperyalizminin bu eğilimini İkinci Dünya Savaşı'nın sonuçlarına razı olmamaları da ortaya koymaktadır.

Bu yıl Hitler Almanya'sının Sovyetler Birliği'ne saldırısının kırkinci yıldönümüydü. Bununla ilgili olarak AKP'nin VI. Kongresi, başbakan Helmut Schmidt'e uyarıda bulunarak, dünyanın yazgısıyla ilgilenen yurttaşlarımıza saldıracağı yerde aklın sesine kulak vermesini istedi. Bununla ilgili olarak: «Ulusal çıkarlarımıza, Avrupa'nın çıkarlarına yanıt verecek bir politika güdünüz!» çağrısında bulundu.

Kongrede, emperyalistlerin silâhlanma yarışını ve askersel harcamaları arttırmayı istedikleri zaman daima «doğudan gelen tehlike» yalanına başvurarak anti-sovyetizm yaptıkları gerçeği ortaya kondu. Federal hükümetin başbakanı, gerçeklere önem vermeden, Sovyetler Birliği'ni yumuşama döneminden askersel üstünlük sağlamak için silâh yığınağı yapmakla suçlamaktadır. Oysa 60'lı yıllarda «her büyük devlet, nerdeyse eşiğinin dibine yerleştirilen orta menzilli roketlerin kışkırtmadan başka bir şey olmadığını düşünür. Küba'ya orta menzilli Sovyet roketlerinin yerleştirilmesi olasılığı karşısında Amerikalıların tepkisinin ne olabileceğini bir gözönüne getiriniz!» (*) diye yazan kendisiydi.

AKP kongresi, ulusal çıkarlar ve Avrupa güvenliği karşısında gösterilen titizliğin anti-Amerikanizm olmadığını belirtti. Biz, birbirinden farklı iki Amerika bulunduğunu biliyoruz. Amerika'daki işçilere, barış ve yurttaşlık hakları uğrunda savaşım yürütenlere dayanışma bağlarıyla bağlıyız, ama, savaş çılgınlığı, çıkarıcı ve dünya jandarması rolünü oynama hevesi damgasını taşıyan politikayı izleyen, ülkelerinde yurttaşlık hakları savaşçılarını tutuklayan yönetici Amerikan çevreleriyle hiçbir bağımız yoktur.

(*) Helmut Schmidt, Verteidigung der Vergeltung, Stuttgart, 1961, s. 40.

Federal Almanya Cumhuriyeti için bu çevrelerle dayanışma kurmak, toplumsal-politik bir tehlikedir.

Ulusal çıkarlarımızın, güvenliğimizin ABD emperyalizmine bağımlı olması, ülkedeki barış hareketine karşı kaba saldırılarda bulunması, FAC başbakanının, roketlerle ilgili hükümet politikasının onaylanmaması halinde istifa edeceği konusundaki tehditleri, FAC'ndeki politik gerçeğin bir yanını oluşturmaktadır. Bunun öteki yanı, artık gerçek bir yığınsal niteliğe bürünen barış hareketinin durmadan güçlenmesidir. Kongrede vurgulandığı gibi, barışın korunması her şeyden önce tüm halkın davasıdır. Hükümetin, halkın tutumu karşısındaki umursamazlığı FAC anayasasının barışın sağlanmasına yönelik ruhuna aykırıdır ve emekçilerin karşısında bu yaşamsal amaç uğrunda kendi başına savaşım yürütme yolunu seçmekten başka olanak bırakmamaktadır.

Bize göre Federal Almanya Cumhuriyeti'nin yeni Amerikan roketleri için atış alanı haline gelmesinin önlenmesi için bütün olanaklar vardır. Bunun için ülkedeki barışçı ve gerçekçi kimselerin, dünya görüşlerini ve politik anlayışlarını bir yana bırakarak, halkımızın varolmasını tehlike altına sokan silâhlanma yarışını tırmandırmanın ve çatışmaya yol açma politikasının ortaya çıkardığı tehlikeye karşı ortak savaşımında birleşmeleri gereklidir. Kongremizin raporunda, egemen çevrelerin «roket bağılaşıklığı» politikasına halkın anti-roket bağılaşıklığıyla, ulusal çıkarları kurban etme politikasına ulusal akılcı politikayla karşı koyması istendi.

Kongrede öne sürülen görüşlerin inandırıcılığını ve doğruluğunu kanıtlayan birçok örnekler gösterilebilir. Bunlardan birkaçını sıralayalım.

FAC hükümetinin ülkemiz topraklarına «Pershing-2» ve «Cruise Missiles» roketleri yerleştirilmesinden vazgeçmesini isteyen Krefeld çağrısıyla ilgili hareket gitgide geniş ölçüler almaktadır ve bununla ilgili belgeyi bir milyondan fazla yurttaşımız imzalamıştır. Dortmund'ta Alman Sosyalist İşçi Gençliği ile «Spartakus» adlı Marksist öğrenci birliği tarafından düzenlenen festivale 210 bin genç katıldı, ve festival Federal Almanya Cumhuriyeti tarihinde barışın korunması için yapılan en büyük gösteri oldu.

Hamburg'ta evangelist kilisenin yıllık toplantısına çoğunluğunu genç hristiyanların oluşturduğu 150 bin kişi katıldı. Bu tören sırasında yapılan çeşitli görüşmelerde toplantının temel konusu şöyle biçimlendi: NATO'nun roketlerle ilgili kararının gerçekleştirilmesini önlemek için her çareye başvurulmalıdır.

Bu örnekler ülkemizde barış hareketinin ne kadar geniş ölçüler aldığını göstermektedir. Büyük burjuvazinin yığınsal iletişim araçları onu boşuna lekelemeye çalışıyorlar. Eski anti-komünist yöntemlere başvuran büyük burjuvazi, NATO'nun roketlerle ilgili kararına karşı hareketi AKP'nin yönettiği, Krefeld Çağrısı'nın «kulislerdeki örgütçüsünün» partimiz ol-

duğu konusunda saçma sapan savlarda bulunmaktadır. AKP Yönetim Kurulu'nun raporunda, biz komünistlerin bağlaşıklık politikası güderken namuslu ve dürüst partnörler olduğumuz belirtildi. Biz, politik ve dünya görüşü konularındaki farklara bakmadan, güvenilir ve eşit haklı işbirliğinden yanayız. Atom silâhlarının oluşturduğu ölüm tehlikesi herkesi ilgilendirmektedir. Nükleer tehlike şu veya bu partiye, şu veya bu dine bağlılığı gözönünde bulundurmadiğı için savaş tehlikesine karşı ortak eylemler yürütülmesi herkes için zorunludur. AKP Kongresi, diğer barışçı ve gerçekçi güçlerin konularını gözönünde bulundurarak aşağıdaki somut istekleri ortaya koydu:

- Federal hükümet, ülkemiz topraklarına «Pershing-2» roketleriyle kanatlı roketler yerleştirilmesinden yana kararından vazgeçmelidir;
- Avrupa'da orta menzilli nükleer silâhların sınırlandırılması ve azaltılması görüşmeleri hemen başlamalıdır. Görüşmeler sürdürülürken Avrupa'ya yeni orta menzilli nükleer araçlar yerleştirilmesi konusunda moratoryum ilân edilmelidir;
- ülkemiz topraklarındaki atom, biyolojik ve kimyasal silâhlar kaldırılmalıdır;
- ABD'nin nötron bombası yapma ve Batı Avrupa ülkeleri topraklarına yerleştirme plânları bozulmalıdır;
- askersel harcamaların arttırılmasına son verilmelidir, Silâh üretiminin genişletilmesine ve silâh dışsatımına izin verilmemelidir. «Tornado» tipinden savaş uçakları yapma programına ödenek ayrılmasından vazgeçilmelidir. Şili'ye, Türkiye'ye, Suudi Arabistan'a ve diğer gerici rejimlere silâh verilmemelidir.

Partimiz, 1978 yılında Mannheim'da yaptığı kongrede, «Alman Komünist Partisi Programını» kabul etti. Hannover Kongresi'nin ödevlerinden biri, partinin tezlerinin son olaylar ışığı altında gözden geçirilmesiydi. Kongrede, Mannheim'da kabul edilen programın bize güvenilir bir pusula olarak hizmet ettiği ve doğru yolu gösterdiği belirtildi. AKP başkanlığına yeniden seçilen Herbert Mies yoldaş kapanış konuşmasında programın şu bölümünü hatırlattı: «AKP, halkımızın büyük çoğunluğunu oluşturan ve büyük sermayeye ve onun kârlarını artırma yarışına karşı savaşım yürüten işçi sınıfının, köylülerin, aydınların ve diğer emekçilerin çıkarlarını savunmayı başlıca görevi saymaktadır. AKP her zaman «Her şey emek insanları için, her şey onlara sosyal güvenlik, demokrasi, özgürlük ve barış sağlanması için. Her şey, toplumsal ilerleme için» (3) ilkesini kılavuz edinmiştir.

VI. Kongre, günümüzün en önemli sorunlarına bu program temelinde yanıt verdi. Daha önceki forumları doğrultusunda ardıcıl olarak yürüyen

(3) «Unsere Zeit», 2 Haziran 1981.

kongre, parti programımızın doğru ve güncel olduğunu ortaya koydu. Ül-
kemiz komünistleri, barış savaşımında, çevrenin korunmasında, evsiz bark-
sızlara konut sağlanmasında ve kapitalizmin bütün kusurlarına, adaletsiz-
liğe karşı, demokratik ve toplumsal hakların kısıtlanmasına karşı sava-
şında bir gözlemci olarak kalmadı, eylemlerin içinde yer aldı.

VI. Kongre, işçi sınıfının bu hareketlerdeki rolünün saptanmasına
önemli katkıda bulundu, işçi sınıfının çözümleyici toplumsal güç olduğunu
ve öyle kalacağını, nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturması nedeniyle
bütün değerlerin yaratıcısı olduğunu bütün kesinliğiyle belirtti. Kongre
raporunda şu görüş özellikle vurgulandı: «İşçi sınıfının bir bölümünü di-
ğer bölümüyle karşı karşıya getirmek yanlışlıkların en büyüğü olur. Bizim
ödevimiz, işçi sınıfının gücüyle zamanımızın ilerici politik ve toplumsal
hareketlerini birleştirmektir. Bu ödevi çözüme bağlamak biz komünistlere
düşer.»⁽⁶⁾

Toplumsal hareket ve gruplara katılanların eylemleri parlamentoda
temsil edilen partiler için bir karabasan oldu. Bu partiler ülkenin politik
doğrultusunu otoriter bir biçimde oluşturma yetkisinin tehlikeye düştüğün-
den korkmakta haklıdırlar. Ve onlar artık bu hareketleri kolay kolay at-
latamayacaklardır. Biz komünistler, bu yeni durumda her şeyden önce
yurttaşların iradelerini dile getirmek, egemen çevrelerle parlamentodaki
partilerin politikasına demokratik bir anlayışla karşı koymak isteklerinin
çokyanlı yankısını görüyoruz. Biz bu yeni olguya anti-tekeli, demokratik
bir hareketin yaratılması yolunda atılmış ilk adım gözüyle bakıyoruz. Par-
timizin VI. Kongresi, komünistlerin bu hareketlerle işbirliği yapmaya hazır
olduklarını önemle belirtti.

Kongre çalışmalarında baş yeri alan savaş ve barış sorununun yanısıra
bunalımın getirdiği güçlüklerle ve silâhlanma yarışına karşı savaşımla,
emekçilerin sosyal haklarının korunmasıyla ilgili sorunlar da ele alındı.
Kongreye katılanlar silâhlanmayı tırmandırma politikasının sosyal etkile-
rini derinlemesine çözümlediler ve çok önemli bir sonuca vardılar: Bir
süre öncesine kadar Federal Almanya Cumhuriyeti'nde «hem tereyağı,
hem top» politikası güdülebildiği halde, artık buna olanak kalmamıştır.
Bugün ortaya «ya top, ya tereyağı» seçeneği çıkmıştır. Partinin progra-
mında Federal Almanya'da toplumsal-demokratik ilerlemenin başlıca
koşulunun barış ve silâhsızlanma uğrunda savaşım olduğu belirtiliyor.
Gerçekten de yığınlara barış ve ekonomik güvenlik sağlanması birbirin-
den ayrılmaz. Son zamanlarda ülkemizdeki emekçiler ABD'deki yönetici
çevrelerin çıkarlarına boyun egmeye ve silâhlanma yarışının artırılması
masraflarının yükünü sırtlarında taşımaya zorlandıklarını gitgide daha iyi
anlamaya başladılar. Bu süreç, FAC'de kapitalist bunalımının derinleş-

⁽⁶⁾ «Unsere Zeit», 30 Mayıs 1981.

mesine yol açmaktadır. Ülkenin 1978 yılında dengeli olan ödeme bilân-çosu kötüleşmiş, şimdi yaklaşık 30 milyar mark açık vermeye başlamıştır. Federal Cumhuriyetin, eyaletlerin ve belediyelerin borçları bu yıl 500 milyar markı aşmıştır.

Tekelci sermayenin, kârları artırma yarışında açıktan açığa veya gizlice tezgâhlanan stratejisi apaçık ortaya çıkmıştır. Bu strateji reel işçi ücretlerinin azaltılması, emekçilerin işten çıkarılması, fiyatların durmadan artması, toplumsal ve kültürel amaçlı devlet ödeneklerinin kısıtlanması biçiminde kendini göstermiştir. Kongre'de belirtildiği gibi bugünkü bunalım koşulları içinde tekelci devlet kapitalizmi sisteminin gerçek özü her zamankinden fazla ortaya çıkmaktadır. Tekeller ve devlet elele yürüyerek bunalımın ve silâhlanma yarışının artmakta olan yükünü emekçilerin omuzlarına yükletmeye, tekellerin kârlarını onların sırtından çıkarmaya ve artan silâhlanma harcamalarını finanse etmeye çalışmaktadırlar.

Sendikaların ve özellikle Alman Sendikalar Birliği'nin «İşyerleri Bunalımı Karşısında Savaşımın Ödevleri» başlığı altında ortaya koyduğu görevi gözönüne alan kongre, partinin 80'li yıllarda ekonomik ve sosyal alanda izleyeceği politikayı saptadı. Bu politika, yığınların satınalma gücünün yükseltilmesi, reel işçi ücretlerinin korunması ve artırılması, işyerlerinin korunması ve yeni işyerlerinin açılması, iş saatlerinin azaltılması, ücretlere dokunulmadan 35 saatlik iş haftasının kabulü, emekçilerin kapitalist rasyonalizasyonun sonuçlarından korunması savaşımına yöneliktir. Komünistler ucuz konut yapımının genişletilmesi, öğretimin ve özellikle meslek öğretiminin iyileştirilmesi, çevrenin korunması, yeterli enerji sağlanması için, konutların zenginleşme aracı haline getirilmesine ve devletin toplumsal ve kültürel gereksinimlere yönelik ödenekleri kısıtlamasına karşı da savaşım yürütmektedirler.

İşte kongrenin sosyal-ekonomik alanda ortaya koyduğu başlıca ödevler bunlardır. Bu ödevlerin yerine getirilmesi uğrunda savaşım yürüten AKP, işçi sınıfı ile geniş demokratik birlikler arasında eylem birliği sağlama politikası izlemektedir. Partinin başarılı çalışmalarının sonuçlarını genelleştiren VI. Kongre, AKP'nin daha karmaşık bir hal alan koşullar içinde de kendi doğrultusundan sapmadığını belirtmiştir. Partimiz, zamanın istemlerine, politik, sosyal ve ideolojik savaşımın gereksinimlerine yanıt vermeye çalışmaktadır. AKP ileri doğru adımlar atmış, etkinliği, gücü ve saygınlığı artmıştır. Bugün AKP'nin sıralarında 48 bin komünist toplanmıştır. Mannheim Kongresi'nden bu yana partiye 5 bini aşkın yeni üye kabul edilmiştir. Böyle olsa da VI. Kongre bunu yeterli bulmamış, partiyi güçlendirmek için, üç aşamada gelişecek ve 1982 yılının sonlarında bitecek olan geniş bir kampanya açılması kararlaştırılmıştır. Bununla ilgili olarak raporda yeniye doğru yönelmek zorunda olduğumuz, bunu istediğimiz ve o yönde yürüdüğümüz belirtilmiştir. Partimizin üyelerinin

artması, onu destekliyen yeni savaşıçılar kazanma perspektifini görmeyenler, parti sıralarının genişlemesiyle ilgili olanaklardan yararlanmıyor demektir. Bugünkü durum, toplumsal hareketteki gelişmeler partiye yeni militan ve sempatanlar kazanma çalışmalarımda dürtücü etken olmalıdır.

VI. Kongre'nin sonuçları, oybirliğiyle kabul edilen kararları, oturlardaki özgürce tartışmalar, partinin yönetici organlarının seçilmesindeki oybirliği AKP'nin daha da pekişmesi için gerekli temelleri oluşturmaktadır. Şimdi bütün il ve ilçelerde, bütün taban örgütlerinde kongrenin kararları incelenmekte ve bunların gerçekleştirilmesiyle ilgili yollar saptanmaktadır. Birçok yerlerde parti sıralarının güçlendirilmesi için yarışlar yapılmaktadır. Bu yarışlar süreci içinde partiye başta endüstri işçileri olmak üzere yeni üyeler kazanılması, «Unsere Zeit» gazetesine abone olanların sayısının ve gazete satışının artırılması, tüm parti üyelerinin ödenimleri düzenli ödemesi gibi üç sorun çözüme bağlanmaktadır. Bu kampanyada en önemli evreleri partimizin kuruluş yıldönümünün, 1 Mayıs'ın, «Unsere Zeit» gazetesi bayramının kutlanması, AKP haftasının örgütlenmesi ve gelecek yıl sonunda yeniden üye kartlarının verilmesi olacaktır.

Sonuç olarak şunları belirtebiliriz: Partimizin VI. Kongresi zamanımızın en önemli toplumsal hareketleri üzerinde durmuş, raporda, tartışmalarda ve kongre kararlarında günümüzün başta gelen sorunlarına en doğru yanıt verilmiştir. Bunun yanısıra kongre demokratik, solcu güçleri diyaloga, ortak çözüm yolları aramak için görüşmelere davet etmiştir. Kongre AKP'nin Federal Almanya Cumhuriyeti'nin en iyi örgütlenmiş solcu gücü olduğunu kanıtlamıştır. Bu forumda işçi sınıfının sesi güçlü yankılar uyardırılmış, partinin çeşitli kuşaklarını temsil eden üyeler arasındaki birliğin sarsılmazlığı görülmüştür. Bu arada yenilikçiler partisinin gençlerin partisi olması gerektiği gerçeği de ortaya çıkmıştır. Kongre, partinin birliğini, irade ve eylemdeki beraberliğini, seçilmiş organlara karşı beslenen güveni ortaya koymuştur. Genel olarak kongrenin başarılı olduğunu, doğrultusunun, saptadığı ödevlerin bütün partice benimsendiğini söyleyebiliriz. Kongrenin öne sürdüğü «Her Şey Barış İçin» belgisi bize büyük sorumluluklar yüklemektedir. AKP için, ülkemizin topraklarında yeniden savaş patlamaması uğrunda her çabayı harcamaktan daha önemli bir şey yoktur. Halkımız barışçı bir geleceğe hak kazanmıştır ve bu hakkın savunulması gereklidir.

İşçi hareketinde uluslararası ve ulusal etkenler

«İşçi hareketinde ulusal ve uluslararası etkenlerin diyalektiği; çağdaş koşullarda işçi sınıfının enternasyonal ve ulusal bilincinin oluşması ve çağdaş koşullarda işçi sınıfının davranış tarzı; komünistlerin savaşım yolları ve edinilen deneyimi» konulu (*) uluslararası bilimsel-teorik konferansa ilişkin materyallerden yaptığımız derlemenin ikinci bölümünü yayımlıyoruz. Konferans, geçen sayımızda belirttiğimiz gibi, MSİP MK ile «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi Yazı Kurulu tarafından elbirliğiyle örgütlenmiş ve 5-7 Mayıs 1981 günlerinde Macaristan'da yapılmıştı.

DEVİRİMCİ PRATİK VE ENTERNASYONALİZM ANLAYIŞI

Konferans'ta, işçi sınıfının enternasyonalist bilincini oluşturmanın, yığın-lara doğru yönelim vermenin koşullarından biri olarak, komünistlerin, devrimci deneyimi genelleme yoluyla enternasyonalizmin çağdaş içeriğini bulup ortaya çıkarmayı amaçlayan bir teorik çalışma yapmalarını gerektirdiği belirtildi. Tartışma, daha çok, uluslararası sınıf savaşımının şimdiki aşamasında enternasyonalizmin gelişmesinde ortaya çıkan yeni sorunlar üzerinde, bunları açıklama çabalarında yoğunlaştı.

Konferansa katılanların yaptıkları konuşmaların ve yazılı sunuların birçoğunda, enternasyonalist dayanışma, zamanımızın bütün devrimci güçlerinin girişkenlik ve etkinlik göstermelerini gerektiren karşılıklı destekleme ilişkileri olarak tanımlandı ve temellendirildi. Vietnam Komünist Partisi MK organı «Cong San» dergisinin başredaktör yardımcısı Chuong Hong, konuşmasında, Ho Şi Min'in, sömürgelerde ulusal kurtuluş devrimleri ile metropollerde proletarya devrimlerini bir kuşun kanatlarına benzettiğini anımsattı. Ve şöyle devam etti: Ortak düşmanımız emperyalizmin yenilgiye uğratılması için, sömürgelerin ezilen halkları ve metropollerdeki işçi sınıfı elbirliğiyle hareket etmelidirler. Ne var ki, ezgi altındaki halklar, metropollerde kendilerine kurtuluş getirecek olan proletarya devriminin gerçekleşmesini pasif olarak bekleyemezler; onların her şeyden önce kendi güçlerini seferber etmeleri ve kurtuluşa yönelmeleri gereklidir. Partimiz, bu konuda, zamanımızda, elverişli koşullar altında, ulusal-kurtuluş devriminin ilkönce sömürgelerde utkuya ulaşabileceği ve emperyalist merkezlerde proletarya devrimleri için çok büyük ve esinleyici bir destek oluşturabileceği görüşünden yola çıkıyordu.

Hiç bir halk, ıssız adada Robenson gibi, öteki halklardan izole durum-

(*) Derlemenin devamı. Birinci bölüm için bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», Sayı 8, 1981.

da yaşamıyor. Enternasyonal dayanışma ve ekonomik işbirliği, özellikle yakın geçmişte sömürgeci bağımlılıktan kurtulmuş olan bir ülkede, sosyalizm kuruluşunun en önemli koşullarıdır.

Bir yandan, enternasyonal dayanışma Vietnam devrimine bütün dünyada devrimci ve ilerici güçlerin sempati ve desteğine dayanma olanağı veriyor; öte yandan halkımız da, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğrunda genel savaşıma katkıda bulunuyor.

Emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşımında hiç bir halkın enternasyonal dayanışma olmadan başarılı olamayacağı düşüncesini Portekiz Komünist Partisi MK'nde görevli *Alvaro Riberio Mateus* da destekledi. Konuşmacı, özetle şöyle dedi: Dayanışma, biz Portekizliler için, diktatörlüğe karşı savaşım verdiğimiz uzun ve ağır yıllarda çok gerekliydi. Biz 25 Nisan devriminden sonra koyduğumuz özgürlük ve sosyal ilerleme savaşımında da aynı dayanışmayı aynı ölçüde gerektiriyoruz.

Devrimci sürecin gelişmesiyle, proletarya enternasyonalizmi ilkeleri git-gide daha geniş ölçüde uygulanıyor ve karşılıklı ilişkilerde günden güne daha değişik alanları kapsıyor. Çeşitli ülkelerde sermaye tarafından ezilen ve sömürülen proleterler arasındaki ilişkilere, bugün, işçi sınıfının sosyalist devletlerle ilişkileri ve aralarındaki ilişkiler ekleniyor; işçi sınıfının ezgi altındaki halklarla ilişkileri çokuluslu sosyalist devletlerde uluslar ve halk grupları arasındaki ilişkilerle ve sosyalist ülkelerle ulusal kurtuluş hareketi arasındaki ilişkilerle bütünleşiyor. Enternasyonalizm, çağımızın üç ana devrimci kolunun – sosyalist sistem, kapitalist ülkeler işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketi – birliği uğrunda savaşımdan ayrılmaz. Kanımca, uluslararası komünist hareketi, anti-emperyalist cephenin bir parçası olsa bile, bunun içinde eritilip dağıtılamaz. Hareketimizin sınıfsal iç niteliği ve hedefleri, kendisini diğer sosyal ve politik güçlerden ayırdeden bireyselliğinin korunmasını gerektiriyor. Bugünkü durum ve koşullar, üstümüze gelen emperyalizme ve gericiliğe karşı ortak bir direniş gösterilmesini istiyor; destek ve dayanışmanın en büyük çarpışmaların alevlendiği yerde, konularımızı tehdit eden tehlikelerin belirdiği yerde yoğunlaştırılmasını koşulluyor.

FRELIMO Partisi'nde Şube Yönetmeni *Gideon Ndobe* şunları söyledi: Enternasyonalizm, Mozambik'in kurtuluşu uğrunda savaşım veren cephenin dolaysız pratiğinde ve politik teorisinde organik bir bölüm haline geldi. Biz ülkemizi kurtuluşa kavuşturarak ve Afrika'nın bu kesiminde emperyalizmi zayıf düşürerek, kurtuluş hareketlerinin açındırılmasına ve dünya anti-emperyalist cephesinin güçlendirilmesine elverişli koşullar yaratmış olduk.

Doğal bağlaşıklarımız olarak sosyalist devletlerle ilişkilerimiz apaçık nedenlerden kaynaklanıyor. Öyle ki, biz, uluslararası alanda ortak düş-

mana karşı savaşım veriyoruz; ve ülkemizde aynı amacı, sömürüye son verme ve hakça bir toplum kurma amacını gerçekleştirmek için çalışıyoruz.

İrkçılık ve aparteyd rejiminin sürmekte olduğu ülkelerle sınırdaş bulunan Mozambik'in coğrafi durumu, savaşımında birleşik sürecin iki önemli ögesi olarak, bir yandan ulaştığımız kazanımları pekiştirme ve öte yandan diğer halkların kurtuluşuna da yardımcı olma gerekliliği sorununu kendiliğinden kavramaya götürüyor. Bağımsızlığımızı elde etmemizden sonraki ilk yıllar, Solsberi ve Pretoria'daki yönetici azınlık rejimlerinin, Mozambik için, ülkemizde başladığımız sosyalizm kuruluşu için daimi bir tehlike oluşturduğunu göstermiş bulunuyor.

FRELİMO'nun program hedeflerinden biri, diğer halkların ve ezilen sınıfların savaşımına yardım edebilmek ve böylelikle dünya anti-emperyalist cephesinin durmaksızın sağlamlaşmasına katkıda bulunabilmek için, ülkeyi devrimin sağlam bir temeli haline getirmektir. Partimiz, ulusal ve uluslararası alanda sınıf savaşımının diyalektiği anlayışından yola çıkarak, şu ilkeyi açıkladı: «Mozambik emekçilerinin davası, tüm dünya emekçilerinin davasından ayrılmaz.» Bugün, Mozambik Halk Cumhuriyeti'nde, proletarya enternasyonalizmi, halkın ulusal bilinciyle, yaşamı, kültürü ve tinsel çehresiyle kaynaşıktır.

Romanya Komünist Partisi Merkez Teftiş Komisyonu üyesi *Barbu Zaharescu*, kapitalist toplum koşullarında proletarya enternasyonalizmi kavramının kendine özgü bir tarihsel kategori oluşturduğunu belirtti. Ve şöyle devam etti: Enternasyonalist düşünce, ancak, işçi sınıfı politik örgütünün, bu sınıfın devrimci partisinin ortaya çıkmasıyla bilinçli bir politik güce dönüşmüş oluyor.

İkinci Dünya Savaşından sonra, enternasyonalizm sorunu yeni bir biçimde ele alındı ve kendini gösterdi. Sosyalist ülkelerde, uluslararası dayanışma, yeni toplum düzenini kurmayı amaçlayan bir işbirliği ve yardımlaşma karakteri kazandı. Romanya Komünist Partisi Genel Sekreteri N. Ceauşescu yoldaş bunu şöylece genişleterek belirledi: «Bizim için, enternasyonalizm, geniş ve çokyanlı bir kavramdır. Öyle ki, bu kavram, dünyada oluşan değişiklikler gereğince, bütün ilerici ve anti-emperyalist güçleri kapsamına alıyor.» (!) Doğaldır ki, tüm ilerici ve anti-emperyalist güçlerin uluslararası dayanışması, kendiliğinden – gelme olarak ve güçlüklerle karşılaşmadan gerçekleşmiyor.

Bugün komünistlerin ödevleri proletaryanın sınıfsal çıkarlarını savunmaya indirgenemez. İnsanlık, şimdi, gitgide artan faşizm tehlikesi karşısında demokrasi ve özgürlüğü savunmak ve her şeyden önce barışı koru-

(!) N. Ceauşescu, *Romania pe drumul construirii societatii socialiste multilaterale dezvoltate*, Bukareşt, 1977, s. 125.

mak gibi olağanüstü karmaşık diğer sorunlarla karşılaşılıyor ve boğuşuyor. Bu açıdan, enternasyonalizm sorunu daha geniş bir anlam taşıyor. Öyle ki, barışın ve demokrasinin, özgürlük ve ulusal bağımsızlığın yazgısıyla ilgilenen, bunların varlığında yarar gören, kaba kuvvete ve diktaya dayalı emperyalist politikaya karşı, halkların güvenliği ve işbirliği uğrunda savaşım veren bütün sosyal katmanların düşünce beraberliği ve dayanışmasına ulaşılması sözkonusu oluyor. Romanya Komünist Partisi, yalnız bütün komünist partileriyle değil, aynı zamanda birçok ülkede nice sosyalist, sosyal-demokrat veya ilerici demokratik partilerle, eşitlik ve içişlere karışmazlık ilkeleri temeli üzerinde dostluk ilişkileri kuruyor ve sürdürüyor. Gerçi bir burjuva veya küçük burjuva politik partisinden ülkesinde politik erkin proletaryanın eline geçmesi için savaşım yürütmesi istenemez ve beklenemez, ama biz böyle partilerle, barışı savunma, devletler arasında iyi ilişkiler kurma ve sürdürme savaşımında çaba birliği yapabiliriz.

Çekoslovakya Komünist Partisi MK'nin teorik dergisi olan «Nova mıs!» (Yeni Düşün)ün başredaktörü *Jaroslav Kaše*, günümüzde proletarya enternasyonalizminin, kuşkusuz, eskisinden çok daha geniş ve daha çokyanlı olduğunu söyledi. Ve konuşmasını şöyle sürdürdü: Proletarya enternasyonalizmi, içeriği, biçimleri ve yöntemleriyle durmadan zenginleşiyor; dünyada devrimci sürecin beraberinde getirdiği yeni ve edimli ne varsa hepsini özüne sindiriyor, eskiden varolmayan ve varolma olanağı da bulunmayan nice ilişki, olgu ve kavramları kapsıyor. Ne ki, proletarya enternasyonalizminin zenginleşme ve gelişmesi, ne onun devrimci ilkelerini, ne de sınıfsal özünü değiştiriyor.

Sosyalist enternasyonalizm, sosyalizmi kurmada ve savunmada işbirliği biçimleriyle, devrimci ve ilerici güçlere yardım etme biçimleriyle proletarya enternasyonalizmini epeyce zenginleştirdi.

Proletarya enternasyonalizmi sırf iç sınıfsal nitelikli, sırf işçi dâvası değildir. Bu enternasyonalizm, işçi sınıfının kendi bağlaşıklarıyla – daimi ve geçici bağlaşıklar –, ulusal kurtuluş hareketiyle, dünyanın bütün demokratik güçleriyle işbirliği yapmasını da gerektirir. Böyle bir geniş anti-emperyalist cephe, yalnız komünist hareketinin yüksek bir ideolojik-politik düzeyde bulunması ve birliğini güçlendirmesi halinde, yeterince etkili olabilir. Bu bağlaşma, doğallıkla, proletarya enternasyonalizmi üzerinde, onun komünist olmıyan güçlerle işbirliği yöntemlerini zenginleştirerek, etki yapar.

Sözcü, daha öteye, uluslararası dayanışmanın optimal biçimleri aranması gereğinden söz etti ve kendisine göre bunların daha fazla yetkinleştirilmesine elverişli birçok yönler gösterdi. Somut olarak, bunlar, Marksist-Leninist partiler ve sosyalizm ülkeleri arasında karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi, komünist ve işçi partilerinin demokratik ve anti-emperyalist hareketlerle ilişkilerinin genişletilmesi, bir bütün olarak

uluslararası komünist ve işçi hareketinin devrimci etkinliğinin artırılmasıdır.

Polonya Birleşik İşçi Partisi temsilcisi ve «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi Yazı Kurulu üyesi *Wieslaw Klimczak*, proletarya enternasyonalizminin çağdaş içeriği üzerindeki çözümlemenin şu sonuçların çıkarılmasına olanak verdiğini söyledi: Marks ve Lenin'in tanımladıkları enternasyonalizm ilkeleri işçi sınıfının uluslararası savaşımında bugün de geçerli ve edimseldir. Dünya devrimci sürecinde enternasyonalizm zenginleşiyor, uygulama alanı genişliyor. Devrimci harekette ilişkilerin biçimlerini hareketin kendi durumu ve boyutları belirliyor. Sınıf savaşımı enternasyonalleşiyor. Bu gelişme, kardeş partilerin, uluslararası komünist ve işçi güçlerinin dayanışmayı artırmalarını gerektiriyor. Dünya ölçüsünde ve tek tek ülkelerde devrimci sürecin yazgısı, proletarya enternasyonalizmi ilkelerini pratikte doğru biçimde uygulama beceriğine büyük ölçüde bağlıdır.

Bulgaristan Komünist Partisi MK'ne bağlı «Dış politika ve uluslararası ilişkiler» şubesi yönetmen yardımcısı *Hristo Maleev*, proletarya enternasyonalizminin gelişmesinde bir özelliğe, yani bunun politik pratikte düzara ve pürüzsüz değil, sıçramalı ve düzensiz geçtiğine, bu arada bazan şu veya bu bakımdan geri geri çeken hareketler de görüldüğüne dikkati çekti.

Finlandiya Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi *Erkki Kauppila*'ya göre, devrimci hareket için enternasyonalizmin kendiliğinden anlaşılan, âdeta doğuştan oluşuvermiş bir şey olduğunu, işçi sınıfının enternasyonalizm ve uluslararası dayanışma konumlarını kolayca ve hiç bir sorunla karşılaşmadan aliverdiğini düşünmek doğru olamaz. Tam tersine, işçi sınıfının enternasyonalizmi devrimci hareketin enternasyonalist pratiğiyle birlikte ve sosyalist ideolojinin benimsenmesiyle sınıksız bağlı olarak doğmakta ve gelişmektedir.

İspanya Komünist Partisi MK Yürütme Komitesi üyesi *Armando Lopez Salinas* özetle şunları söyledi: Partimiz, endüstrice gelişmiş Avrupa devletlerinde işçi sınıfının çeşitli birlikleriyle, «üçüncü dünya» denilen ülkelerle yeni temaslar arıyor. Yeni uluslararası ekonomik düzen için biz de savaşım veriyoruz, bağlantısız ülkeler hareketini destekliyoruz; bir başka deyişle, bunalımın somut koşullarında proletarya enternasyonalizminin geleneksel olarak gerektirdiğinden daha geniş bir desteğin gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Arjantin Komünist Partisi MK aday üyesi *Leonardo Paso*'nun kanısınca, proletarya enternasyonalizmi sekterlik belirtisi sayılamaz. Pratiğin gösterdiği üzere, bu enternasyonalizm, işçilerin, sosyalist güçlerin karşılıklı dayanışmasıdır ve aynı zamanda bağımsızlık ve ulusal kurtuluş uğrunda savaşımın bütün belirtileriyle dayanışmadır.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinde Yazı Kurulu üyesi, Büyük Britanya Komünist Partisi temsilcisi *Bert Ramelson* şöyle konuştu: Ben bazılarına göre semantikle (anlam bilimi) ilgili görünen bir soruna değinmek istiyorum. Bana kalırsa işin semantikle ilişiği yok. Bence, «proletarya enternasyonalizmi» deyimini yerine «işçi sınıfının enternasyonal dayanışması» deyiminin kullanılması daha uygun ve iyi olur. Niçin? Bir kere, üretimsel süreçlerin karakterindeki değişimler «işçi sınıfı» kavramını genişletti. Bunlar artık yalnız eskiden kendilerine proleterler denilen kol emeği kişileri değildir. Üstelik, birçok ülkede proletarya sözcüğü güç anlaşıyor. Ülkemizde «proletarya enternasyonalizmi» teriminin kullanılmasındaki ikircimler, bir yandan, bunun, çoğu kez, uluslararası işçi sınıfının bir bölümünün her aksiyonunu kesinlikle desteklemeye ilişkin bir kot işareti, bir şifre gibi yorumlanmasından da ileri geliyor. Oysa, gerçekte, işçi dayanışması görüş ve anlayışı bir hayli daha geniştir.

SSCB Bilimler Akademisi'ne bağlı Dünya Ekonomisi ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nde şube yönetmeni *prof. G. G. Diligenski*, B. Ramelson'un konuşmasıyla ilgili olarak şunları belirtti: Doğal olarak, sözcükler önemli değildir. Önemli olan, bunlara nasıl bir içerik verdiğimizdir. Bana kalırsa, «proletarya enternasyonalizmi» terimi tarihsel bir bağintiyla kuşaktan kuşağa geçişi yansıtıyor, yalnız bu kadar da değil, işçi sınıfının kolektif belleğini de yansıtıyor. Kaldı ki, tarihte her dönüm oluşurken bizim temel ideolojik-teorik kavramlar sistemimizin de değişmesinin bir anlamı olmasa gerektir. Bazılarının, proletarya enternasyonalizmini, komünist hareketinde tekyanlı yükümleri, boyun eğmeyi, eşitsizlik durumlarını belirliyen bir şey olarak yorumlamaları başka sorundur. Ama bu gibi anlayış ve savların hiç bir zaman reel duruma uymadığı da bir gerçektir. O halde, «proletarya enternasyonalizmi» teriminden ve kavramından vazgeçmeye böyle düşüncelerle gerekçe aramak doğru olabilir mi? En önemlisi, enternasyonalizmin gelişmesinde çağımızın ne gibi yeni sorunlar ortaya çıkardığını kavramaya çalışmaktır.

Lüksemburg Komünist Partisi MK yardımcısı *Jean Rhein* şunları belirtti: Biz «proleter» kavramından vazgeçilmesi için bir neden görmüyoruz. Emeğin içeriğinde değişimler, emekçilerin kalifikasyonundaki gelişmeler ve buna göre ekonominin çeşitli alanlarına dağılımları, artık proleteryanın veya işçi sınıfının ortadan kalkmakta olduğu gibi bir sonuç çıkarılmasını haklı gösteremez. Biz, «proletaryâ» kavramını yalnız işçi sınıfının bir bölümü için, örneğin belirli vasıflara sahip sanayi işçileri için kullanmanın da doğru olmadığını sanıyoruz.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi Yazı Kurulu üyesi ve İtalyan Komünist Partisi temsilcisi *Luciano Antonetti* şu düşüncüyü ileri sürdü. Yeni ortaya çıkan, eskiden bilmediğimiz sorunlar, çoğu kez kendilerine özgü veya başka yerden alınma milliyetçi geleneklerle hareket eden yeni sos-

yal güçler ve tarih yapıcıları, bütün bunların varlığı, önceki, bir yere kadar geçmişte kaldığını söyleyebileceğimiz enternasyonalizmden vazgeçilmesini değil, edimli ve etkin olabilmesi için bu anlayışın zenginleştirilmesini ve daha öte geliştirilmesini ısrarla gerektiriyor. Komünistlerin enternasyonalizminin karakteristik çizgisi, Lenin'in belirttiği üzere, emperyalizmle savaşım olduğu içindir ki, dünya emperyalist sistemindeki bunalım enternasyonalizmin içeriğine yansımaları olamazdı. İşte, burada birçoklarının, bu arada İtalyan komünistlerinin de istedikleri yeni enternasyonalizmin, yeni bir uluslararası politik ve ekonomik düzen kurulması isteğine dayanan enternasyonalizmin gerekliliği bundan ileri geliyor. Enternasyonalist olmak, her şeyden önce kendi ülkende, karşılıklı saygı, karşılıklı ayrımları tanıma temeline, aynı zamanda hak eşitliği, eşitlik temeline, somut ve reel demokrasi temeline dayalı yeni tipten uluslararası ilişkiler için savaşım vermek demektir. Emperyalizm ile kurtuluş hareketleri arasında her nerede bir anlaşmazlık ve çatışma çıkarsa çıksın, biz elbette kurtuluş hareketlerinden yana olacağız.

ABD Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi *James West*, yeni uluslararası ekonomik düzen için savaşım ile enternasyonalizm arasındaki bağlantı sorunu üzerinde neler düşündüğünü belirtti. Ve özetle şöyle konuştu: Kapitalist ülkelerde, işçi hareketi, proletarya enternasyonalizmini, genç egemen devletlerin ekonomik gelişmesine yardım alanına geçirme ve yayma durumundadır. Bu da, ancak, bu devletlere, çeşitli koşullara boğulmayan ekonomik, tekniksel ve bilimsel yardımlarda bulunulmasını amaçlayan savaşımı açındırma yollarından gidildiği takdirde, bu devletlerle karşılıklı yarara ve hak eşitliğine dayalı ticaret ilişkileri kurulduğu, emperyalizm ile gelişme halindeki ülkeler arasında ezgi ve baskı yöntemleriyle gerçekleşen tekyanlı sömürücülük ilişkilerine son verildiği takdirde, tek sözle, yeni ekonomik düzen için savaşım konusunda sınıfsal yaklaşım gerektiren ve bu savaşıma anti-emperyalist bir içerik kazandırmayı öngören yollardan yürüdüğü takdirde olanaklıdır.

Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi üyesi *Sarada Mitra*, «yeni enternasyonalizm» görüş ve anlayışının ulusal kurtuluş hareketlerinin temel çıkarlarını dikkate aldığından kuşkusu olduğunu, çünkü bu enternasyonalizmin görünüşte yeni bir dünya ekonomik düzeni isteği temeline dayandırıldığını söyledi. Ve şöyle devam etti: Gürülüyor ki, uluslararası ilişkilerde hak eşitliği, politik bağımsızlık ve giderek daha somut ve reel demokrasi sözkonusu oluyor. Bütün bu isteklerde, doğal olarak, anti-emperyalist açı vurgulanıyor, ama bunlar gelişme halindeki ülkelerde ulusal burjuvazinin de kabul edebileceğinden daha öteye gitmiyor. Burada, zamanımızda, ulusal kurtuluş hareketinin burjuva demokrasisi sınırları içinde kaldıkça kendi sorunlarını çözemeyeceği, on yıllarca önce Avrupa ülkelerinde olup bitenleri kopya edemeyeceği dikkate alınmıyor. Bu hareket, bir gereklik olarak, burjuva-demokratik çerçeveden çıkıyor ve kapi-

talist olmiyan gelişme yolundan daha öteye, sosyalizme doğru gidiyor. İşçi sınıfının enternasyonalizmi, elbette ki, yeni uluslararası ekonomik düzen isteğinin desteklenmesini gerektiriyor. Ama enternasyonalizmin böyle bir destekle sınırlı kalması doğru olmaz. Eğer İtalyan yoldaşımız yalnız bir tek sözcük katsaydı, yani enternasyonalizm dünyada yeni sosyal-ekonomik düzen için elbirliğiyle savaşım gerektiriyor deseydi, bununla da sosyalizmi ve bu sistemin gerçekleştirilmesini sağlayacak yol ve araçları kastetseydi, artık bu konuda tartışma gereksiz olurdu.

Daha öteye, proletarya enternasyonalizmini, devrimci savaşımında, barış, halkların özgürlüğü ve sosyalizm dâvasını savunmada bütün komünistlerin karşılıklı sorumluluğu olarak karakterize eden sözcü, A. Lopez Salinas'ın bildirisinde geçen enternasyonal dayanışma tanımını kabul edemeyeceğini söyledi. Bildiride şöyle deniliyordu: «... artık yıllardır dünyada bir sosyalist ülkeler topluluğu vardır. Bunun varlığı, emperyalizmin entrikalarına karşı savunulagelmıştır, güven altındadır. Burada sözkonusu olan, enternasyonalizm görüş ve anlayışının tartışılması değildir. Burada, zamanımızın çeşitli demokratik ve sosyalist güçlerinin yardımlaşmasında yeni gereksinim ve olanakların dikkate alınması, düşünülmesi gerekliliği sözkonusudur. Bizce, sözkonusu olan, sosyalist ülkelerin desteğinden ziyade, erkteki partilerin, henüz erke gelmemiş, ama erk için savaşım yürütmekte olanlara, ilerici ve devrimci güçlerin sosyal birliğinin yaratılması amacıyla karşılık gözetmez yardımlarda bulunmalarıdır.»

S. Mitra, bununla ilgili olarak, enternasyonalizmin esas itibariyle sosyalist topluluk tarafından henüz erkte olmayan işçi sınıfına ve devrimci hareketlere gösterilen yardım ve desteğe indirgenmesinin, «enternasyonal dayanışma» kavramının özünü boşalttığını belirtti. Ve şöyle dedi: Gerçekte, işçi sınıfına, ortak savaşım yürütmekte olan üç ana devrimci kola özgü edinim ve özellik bir yana atılmış oluyor. Dayanışma tekyanlı olmaz. Enternasyonalist olmak, üyelerinin bir vermekle yükümlü olanlar takımı, bir de yalnız almak isteyenler takımı olarak ikiye bölündüğü bir küllüp ilişkiliği demek değildir. İşte bu nedenle, sözkonusu tanımlama ve yorum, uluslararası sınıf savaşımının reel gereksinimlerinden bir hayli uzaklaşır görünüyor.

Danimarka Komünist Partisi MK Politik Büro ve Sekreteryası üyesi *İb Nörlund* da tartışmaya katıldı. Bazı yoldaşlar, dedi *İb Nörlund*, şimdi yalnız işçi sınıfının enternasyonal işbirliğiyle yetinilemeyeceğini söylüyorlar. Doğrudur. Ama, bu hiç de, artık komünist partileri arasındaki ilişkilerin özgül karakterini, proletarya enternasyonalizmi dediğimiz karşılıklı ilişkileri geliştirmenin gereği kalmadığı anlamına gelmez. Bu kavramlara ne ad verdiğimiz de önemli değildir. Genelde, enternasyonalizm sorununu, bugün artık işçi sınıfının geleneksel enternasyonalizmi değil, yeni enternasyonalizm gereklidir biçiminde ortaya koymak doğru mudur? Bence,

örneğin, sınıf savaşımının yalnız işçi sınıfının sınıf savaşımı olmadığı sav-landığı zaman da aynı hataya kolayca düşülebilir. Elbette, sınıf savaşımı yürüten yalnız işçi sınıfı değildir. Ama ortada sınıf savaşımı vardır ve bunun içinde işçi sınıfı başlıca rolü oynamaktadır. Ve bu yadsınamaz.

Fransız Komünist Partisi MK «Dış politika» yardımcı görevlisi, Marksist Araştırmalar Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi *Daniel Debatisse*, enternasyonel dayanışmanın buyruğu ile ilişkisi olmadığını ve birtakım hiyerarşik yasalara uyamayacağını söyledi. Bu dayanışma, dedi Debatisse, somut savaşım içinde doğar, herkes için birdir ve her durumda karşılıklı olur. Dayanışma uluslararası ve ulusal etkenin diyalektiği ile dolaysız olarak öylesine bağlıdır ki, etkinliği – sözde değil, eylemde etkinlik – daha güçlü, daha etkili bir savaşkan komünist partisi gerektirir. Buna, dünyada, bağımsız ve güçlü Fransa'nın aktif rolü de yardımcı olacaktır. Biz, Fransa'da köklü değişiklikler uğrunda, kendi ülkemiz için istediğimiz özyönetim demokratik sosyalizmi yolunun açılması uğrunda yürüttüğümüz savaşımın, şimdi, en önde gelen enternasyonel ödevimiz, emekçilerin ve halkların savaşımına en iyi katkımız olduğu sonucuna varmış bulunuyoruz.

Guyana İlerici Halk Partisi Merkez Yürütme Komitesi üyesi *Clement Rohee* şöyle dedi: Biz enternasyonel sorumluluğumuzdan söz ederken, her şeyden önce, ülkemizin ulusal ve sosyal kurtuluşunu amaçlayan çalışmalarını öngörüyoruz. Ne ki, diğer ülkelerdeki devrim sürecini desteklemek bu ödevden ayrılmak demek değildir. Bu destekleme, dünya emperyalizmine karşı ortak savaşımına yardımcı olmakla da kalmıyor. Sosyalist olmayan devletlerde birçok kardeş partinin deneyimini çözümlediğimiz zaman, bu partilerin genç komünist partilerine yaptıkları yardımın, örneğin kadro yetiştirme yardımlarının ve diğer alanlarda destek olmalarının, kendi ülkelerinin işçileri arasında komünistlerin saygınlığını yükselttiğini ve etkilerini artırdığını görebiliriz.

Alman Sosyalist Birlik Partisi MK üyesi *Roland Bauer* şunları söyledi: Komünist ve işçi partilerinin ödevlerinin daha karmaşıklaştığı, çoğaldığı ve çeşitlendiği günümüz koşullarında, somut ulusal koşullara bağlı olmayan veya ulusal çıkarların üstünde bir soyut enternasyonelizm yoktur. Sosyalizme götüren, ama uluslararası etkenlere ve etkilere bağlı olmayan bir ulusal yol da yoktur. Her partinin güttüğü politikanın, daima ulusal durum ve sonuçları olduğu kadar, enternasyonel durum ve sonuçları da vardır.

B. Ramelson, konferansa katılanlara, dayanışma gösterilirken, somut durumlarda, örneğin devletin işçi sınıfından uzaklaştığı hallerde, işçi sınıfı ile devlet arasında fark gözetilip gözetilmeceğini sordu. Ve şöyle devam etti: Bu gibi hallerde uluslararası işçi sınıfının sorumluluğu nedir? Bu takdirde, kimi ve neyi gözönünde tutarak, kavramın kapsamına giren işçi sınıfını mı, yoksa bazı devlet kurumlarını mı dikkate alarak dayanışma

gösterilmesi gerekecektir? Kuşkusuz, sosyalist devlet işçi sınıfının çıkarlarını edimli olarak yansıttıkça ve gerçekleştirdikçe, böyle bir soru ortaya çıkmıyor.

MSİP MK üyesi ve MK'ne bağlı «Uluslararası ilişkiler» şubesi yönetmeni Janoş Berecz söz aldı: Ramelson yoldaşın sorusu, yani sosyalist devletle mi, işçi sınıfıyla mi dayanışmalı olacağımız sorusu, 1956 yılında bizde de ortaya çıktı. O günlerden çıkardığımız ibret derslerine dayanarak söyleyebilirim ki, o zaman, sosyalist devletin bazı kurumlarının eylemde değil, yalnız görünüşte işçi sınıfından uzaklaşmaları vardı. Biz, 1956 olayları içinde, sosyalist devletin, işçi sınıfı çıkarlarını gerçekleştirmeye araç olan bir daireler ve kurumlar sistemi olduğu, bu daire ve kurumların durağan olamayacakları, dinamik olmaları, gelişme göstermeleri gerektiği sonucuna vardık. Öyle ki, kimi daire ve kurumlar gerekliliğini yitirmişti, değiştirilmeliydi; kimilerinde toplumun nesnel gelişmesine ayak uydurabilecek biçimde reformlar yapılmalıydı. Bir de şunu öğrendik: Yeni olan, yenilik, belgilerin rüzgârına ve dış görünüşün parlaklığına karşın, her zaman işçi sınıfının çıkarlarını dile getirmiyor. Bizde 1956'da ortaya çıkan «İşçi kurulları» bu türdendi. Bunlar görünüşte işçilerin çıkarlarını dile getiriyor, gerçekteyse işçilere karşı çalışıyorlardı. Daha sonraki gelişmeler, sosyalizm koşullarında işçi sınıfının bütün kurumları için, aynı zamanda devletin ve sendikaların kurumları için sürekli ve kesintisiz işbirliğinin tipik olduğunu gösterdi.

Çekoslovakya Komünist Partisi MK üyesi, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi sorumlu sekreteri *Pavel Auersperg* sordu: Peki, kiminle, devletle, ya da sınıfla mı dayanışacağımız sorusu nasıl yanıtlanacak? Bence, enternasyonal dayanışmadan söz edilirken, işçi sınıfı ile sosyalist devletin karşı karşıya konulmaları teorik bakımdan doğru değildir. Bu karşı karşıya koyma, kendi başına, sosyalist devletin özünün sınıfsal açıdan çarpıtılması, bu devletin işçi sınıfının, tüm halkın çıkarlarını savunan bir özü değil de başka bir özü olabileceği anlamına geliyor. Bu elbette doğru değildir. Çünkü sosyalist devlet eğer işçi sınıfının erki değilse, asıl bu sınıfın çıkarlarını, tüm emekçilerin çıkarlarını dile getiren bir erk değilse, başkaca ne olabilir? Sonra, böyle karşı karşıya koyma, ülkenin devletini tutmadan işçi sınıfıyla «dayanışma yapılabilmesi»ni ve giderek o devlete karşı hareket edilebileceğini öngörüyor. Ama sınıf savaşımında çözücü ve belirleyici olan şey erk sorunu değil midir? Enternasyonal dayanışmada da çözücü ve belirleyici olan, başka şey değil, yine aynı erk sorunudur. Sosyalist ülkenin işçi sınıfıyla beraber olmak, her şeyden önce onun erkini ve devletini desteklemek demektir.

Burada sosyalist devlet düzeninin deformasyonlarından söz edildi. Ama, bu takdirde, biz bambaşka bir sorunla, ya işçi sınıfı, ya sosyalist devlet gibi bir seçimle değil, bu gibi deformasyonlar konusunda nasıl tavır alınacağı sorunuyla karşı karşıya bulunuyoruz demektir. Ortada defor-

masyonlarla dayanışma çağrısında bulunan yoktur. Tersine, biz, sosyalist devlet yapısını, bozma ve çarpıtma (deformasyon) yönlü her türlü yeltenişe karşı koruyor, savunuyoruz. Ama öte yandan, işçi sınıfıyla dayanışma yerine, bazı deformasyonlarını giderme bahanesiyle sosyalist devleti sarsma ve baltalama çabalarını desteklemeye gidilmesini de kabul edemeyiz.

J. Rhein şunları ekledi: İşçi sınıfının elde ettiği ve karşı-devrimci sinsi plânlara karşı savunmada becerikle kullanmak zorunda olduğu devlet erki, uluslararası işçi hareketinin güçlü silâhıdır. İşçilerin, köylülerin ve aydınların devleti, ne sosyalist ülkelerde işçi sınıfının çıkarlarıyla, ne de uluslararası işçi sınıfının çıkarlarıyla çelişkilidir. Devlet erki, bu âlet, dünya arenasında tekeli sermayenin keyfi davranışlarını, tüm işçi hareketi ve demokratik hareket yararına, devrimci süreç ve barış yararına sınırlamak için kullanılıyor.

Bizim için çözücü ve belirleyici olan, işçi sınıfı devlet erkinin, dünya politikası sorunlarının çözümünde etkinlikle yer almakta olmasıdır. Uluslararası işçi sınıfı şimdi sosyalist devletlerin gücüne dayanıyor. Ve bu, politik savaşımında, ekonomide, sendika hareketinde yeni olanaklar açıyor. Devletsel enternasyonalist yardımın önemini gerektiği gibi değerlendirmek de zordur.

SBKP MK aday üyesi, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi başredaktörü *K. İ. Zarodov* da tartışmaya katılarak şunları söyledi: Devrimci anti-emperyalist güçler arasında enternasyonal dayanışma boyutlarının durmaksızın büyüdüğünü herkes elle tutarcasına görüyor. Enternasyonal birlik ve işbirliğinin hem sosyal sınırları, hem politik sınırları genişliyor. Bundan başka, bir bütün oluşturan anti-emperyalist güçlerin bileşimini daha öte artırma olanakları hiç de tükenmiş değildir. Sosyal ve politik bakımdan özdeş olmaları yığınları böyle bir işbirliğine iten açık neden, ortak düşman karşısında bulunmalarıdır. Evet, öyle oluyor ki, emperyalizm kendisine karşı duran güçlerin enternasyonal dayanışmasını âdeta kendisi örgütüyor. Bu durum çok önemlidir. Ama bunu dikkate alırken, bence, bir başka noktayı da unutmamalıyız. Şu veya bu politik hareket, ulusal olsun, enternasyonal olsun, sınıfsal belirginlik ve ilişkinlikten yoksunsa, kaçınılmazlıkla az yararlı ve herhalde kısa ömürlü olacaktır.

Demek oluyor ki, enternasyonal dayanışmayı güçlendirme ve geliştirme sorunu, özellikle dayanışma bayrağı altında gitgide daha geniş halk güçlerinin toplanmakta olmaları dolayısıyla, bu dayanışmaya yönlendirici bir sınıfsal temel kazandırılması ve bunda en aktif biçimde hareket edilmesi gerektiğini içeriyor. Pratik olarak, bu sorunu anti-emperyalist savaşçıların birleşik saflarında, bağlaşımlar meydana getirilmesinde yönetmenlik rolünü uluslararası çapta birleşmiş bulunan işçi sınıfının ve enternasyonalizm ruhuyla dolup taşan dünya komünist hareketinin oynamakta olması çözüme kavuşturuyor.

Bu da gösteriyor ki, çağımızın başı çeken sınıfının öncüsü olan komünistler, aralarındaki enternasyonal birliği güçlendirerek, emperyalizme karşı, emperyalizmin yarattığı savaş tehlikesine karşı, halkların egemenliğine kasteden, demokrasiye kasteden yeni müdahalelere karşı, tümüyle emperyalist politikaya karşı ortak eylemlere katılmaya hazır olan bütün parti ve hareketlerle sağlam bağlaşımlar için de gereken koşulları yaratıyorlar.

Bir zamanlar tanınmış Avusturyalı Marksist Otto Bauer, sınıf savaşımının gelişmesinde devrimci eğilimlerin güçlenmesinin sosyal-demokraside oportünist kanadın konumlarını sarsmakta olduğunu hissettikçe, şöyle bağıyordu: «Bizi eski enternasyonalizm artık tatmin etmiyor!»⁽²⁾ Peki, Lenin buna nasıl yanıt veriyordu? Lenin şunu belirtiyordu: Marks ve Engels'in fikir ve ilkeleri temeline dayanan işçi sınıfı enternasyonalizminin eskidiğini söylemeye başladıkları ve bunu bir başka görüşle, yeni bir anlayışla değiştirmeye kalktıkları zaman, bütün bunların gerçekte ince bir milliyetçilik belirtisi olduğu görülüyor.⁽³⁾ İşte, hemen hemen yüz yılımızın başlarında uç veren bu tartışmada, önemini bugün de yitirmiyen belirli bir teorik-metodolojik içerik bulunduğunu sanıyorum.

ENTERNASYONALİST YARDIM

Daha öte görüşmelerde, enternasyonalizmin, yalnız moral-politik destek ve ideolojik alanda dayanışmada değil, aynı zamanda devrimci güçlerin savaşımına maddesel yardımda, halkların sosyal kazanımlarının savunulmasında ifadesini bulan bir enternasyonal yardımcı gerektirdiği belirtildi. Konferansa katılanlar, enternasyonalist yardımın karakterine, devrimci süreçler içindeki rolüne ve yerine ilişkin sorunları görüştüler ve görüşmeler boyunca, emperyalist karşı-devrim ihracına karşı konulması, diğer halkların içişlerine karışılmaması, devrim «ihracı»nın olanaksızlığı gibi sorunlara değindiler, bunların içeriğini ortaya koydular.

Etyopya'da Emekçiler Partisi'ni Örgütleme Komisyonu MK organı «Meskerem» teorik dergisi başredaktörü *Amha Dagnev*, Etyopya devriminde çağdaş enternasyonal dayanışmanın çokyanlı belirtilerinin görüldüğünü söyledi. Ve şunları belirtti: Etyopya devriminin, sosyalizm uğrunda dünya ölçüsündeki savaşımın bileşen bir bölümü olarak oynadığı rolü uzun uzun ve ayrıntılı biçimde anlatmanın gereği olmadığını sanıyorum. Emperyalizme yumruğunu indiren ve ülkemizin önünde sosyalist gelişme yolunu açan devrimimiz, yükümlü olduğu enternasyonal ödevini yerine getiriyor. Halk yığınlarının, Etyopya'nın toprak bütünlüğünü ve devrimci kazanımlarını korumayı başaramamış olmaları, ulusal egemenliğimizin başarıyla savunulmasına olanak vermekle kalmadı, dünyada güçler dengesinin sos-

(2) Bak: O. Bauer, Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie. Wien, 1907, s. 455.

(3) Bak: V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 24, s. 386–387.

yalızım yararına daha öte değışmesine de yardım etti. Devrimimiz, halkın ekonomik, politik ve kültürel yaşamına kesin değışiklikler getirdi; kurtuluş savaşımında diğer halklar için de esin kaynağı oldu. Emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı, ırkçılığa karşı, Güney Afrika'nın kurtuluşu uğrunda doğuşen savaşçılardan yana sürekli ve kesintisiz bir eylem gösteren devrimimiz, içeriğini, gerçek karakterini gitgide daha dolgun biçimde gösteriyor. Zimbabve halkına yapılan maddesel ve moral yardım da, bu cümleden olarak, burada sözü edilmeye değer büyük bir önem taşıyor.

Olanakları sınırlı olsa da, enternasyonal yükümlerini yerine getirmeye çalışan Etyopya devrimi, sosyalist ülkelerin ve devrimci demokrasinin desteğinden yararlanıyor. Devrimimiz sosyalist topluluğun yardımları sayesinde başarıya ulaştı. Bu askersel, ekonomik, sosyal ve kültürel yardım, yeni toplumu kurma savaşımında bizim yalnız olmadığımızı, devrimimizin de sosyalist güçlerin ve tüm ilerici güçlerin yürüttükleri uluslararası savaşım-dan ayrılamıyacağını gösterdi ve kanıtladı.

Angola Halk Kurtuluş Hareketi – Emek Partisi'nde «Politik ve İdeolojik Eğitim» şubesi yöneticisi *Luis Pizarro* şunları söyledi: Kendi deneyimimize dayanarak diyebiliriz ki, enternasyonalist destek, Portekiz sömürgecilerinin yenilgiye uğratılmasında, Zaire ve Güney Afrika'nın saldırılarının püskürtülmesinde, devrimimizin ve yeni yaşamı kurma çalışmalarımızın savunulmasında olağanüstü büyük bir rol oynadı. Angola, proletarya enternasyonalizminin etkinliğinin, moral, maddesel ve politik olarak en değışik belirtileriyle etkinliğinin parlak bir örneğidir.

Angola devrimine yapılan yardımın bizim politik konularımıza dokunmadığı apaçık ortadadır. MPLA'nın diğer ülkeler komünist partileriyle ilişkileri, tam hak eşitliğine, karşılıklı anlayışa, içişlere karışmazlık ve bağımsızlığa saygı ilkeleri temeline dayanıyor. Komünist hareketi bizim savaşımımızı destekliyor, çünkü insanın insanı sömürmesine son veren bir toplumu kurmak için çalışmaya girişmiş bulunuyoruz. Biz, belirli bir ülkedeki ve dünya çapındaki devrimci hareketin çıkarları arasında uzlaşmaz çelişki olmadığını ve olamayacağına inanıyoruz.

MPLA'nın anti-emperyalist eylemi, yalnız Angola'nın politik-ekonomik bağımsızlığını savunmayı değil, sömürgeci, yeni-sömürgeci ve ırkçı sömürden kurtulmak için savaşım veren diğer halklara destek olmayı da gerektiriyor. Parti, Güney-Afrika sömürgecilik ve ırkçılığına karşı savaşımaya yardımcı olmayı yaşamsal önem taşıyan ödevlerinden biri sayıyor. İnsanlığın geleceği bir yere kadar da bizim kıtamızda çözülüyor. Angola'da sosyalizmin kurulması, Afrika'da sosyalist düzenin sınırlarının genişlemesine yardım edecek, dünyada anti-emperyalist güçlerin konumlarının sağlamlaşmasına olanak verecektir. Proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin Angola emekçileri tarafından benimsenmesi, ülkemizde yeni toplum kuruluşunda başarının güvencesidir.

G. Ndobe, Mozambik halkının kurtuluş savaşımının, kendisine yapılan enternasyonalist yardımın durmadan artması ölçüsünde açılıp genişlediğine işaret ettikten sonra, FRELIMO'nun ideolojik-politik çalışmalarının bu yardımı daha etkin ve yararlı hale getirdiğini belirtti. Ve şöyle devam etti: Enternasyonal destek ortak dâvadır. Öyle ki, biz yalnız yardım almakla kalmıyoruz; Mozambik halkının ve partisinin dünyaya neler verdikleri de görülmelidir. Yürüttüğümüz savaşım, ülke içindeki çalışmamız ve dış yardım arasında bağıntı olmazsa, sözkonusu yardım etkisiz ve sonuçsuz kalır. Enternasyonalist destek, halkın da, kendisine yapılan yardımla güdülen amaçları ve gözetilen çıkarları benimsemesi halinde, değerli ve semereli olur.

Söz alanlar, konuşmalarında, bilinen Marksist-Leninist hükmü, yani devrim «ihracı» fikrinin, halkların içişlerine başka biçimlerde de karışılması fikrinin, emperyalist propagandanın yaygaralar kopararak enternasyonalist yardımı gözden düşürmeye çalıştığı fikrin komünistlerce kesinlikle reddedildiğini belirttiler. Bununla birlikte, karşı-devrim ihracına, halk devrimlerine karşı emperyalizmin giriştiği ilân edilmedik savaşlara ve hertürlü emperyalist müdahaleye karşı konulması gerekliliğine de önemle işaret ettiler.

Alman Komünist Partisi üyesi ve Frankfurt-Main Marksist Araştırmalar Enstitüsü yardımcı görevlisi doktor Johannes Henrich Haiseler şunları belirtti: Çağdaş koşullarda, emperyalizm, karşı-devrim stratejisinde yeni biçimler arıyor. Bu strateji, dünyada durum değiştiği anlayışını da, artık bir sosyalist devleti zor kullanarak yoketmeye kalkışmanın ciddi sonuçlar gizlediği anlayışını da içeriyor ve yansıtır. Ama, bana kalırsa, bazı burjuva ideologları ve politikacılarının yeğlenmeyi uygun buldukları bu karşı-devrim «barışçı» yolları, eski «klâsik» karşı-devrim türlerinden, askersel müdahaleyle yapılan karşı-devrimlerden tamamen vazgeçildiği anlamı taşıyor. Burada çeşitli geçiş biçimleri sözkonusudur. Bir soruna daha dikkati çekmek isterim: «Geleneksel» karşı-devrim türleriyle savaşımında deneyim edinmiş bulunuyoruz, ve bu sorun Marksist literatürde de epey geniş ölçüde çözümlendi. Ama karşı-devrimde yeni türlere ve bunun ihracına gelince, durum başkadır. Sınıf düşmanının eylemlerini ve stratejisini daha geniş ölçüde ve vakitlice çözümlenememesi gerektiğini sanıyorum.

Salvador Komünist Partisi MK üyesi Jaime Barrios, kardeş partinin yaptığı her tavsiyeyi, verdiği her öğüdü diğer partinin işlerine karışma sayan görüşü dikkate almanın hata olduğunu düşündüğünü söyledi. Kendi ülkesinde sol güçlerin aralarında birlik yaratmak için nice karmaşık ve zorluklarla dolu bir yol geçtiklerini anlatarak, kendi sorunlarını kendileri çözecek olan bu güçleri birbirine yaklaştırmada Küba komünistlerinin ne kadar değerli bir katkısı olduğunu belirtti.

Ulusal özgürlüğü amaçlayan hakça savaşta proletarya enternasyonalizmi önemli bir rol oynuyor. Örneğin, şimdi, bizde devrimi ayakta tutma biçimleri sorunu büyük bir önem kazanıyor. Biz, ülkemizdeki çatışmaya başka ülkeleri sürüklemekten kaçınma düşüncesiyle gayet temkinli davranıyoruz. Ve çatışmanın uluslararası boyutlar almasını istemiyoruz. Bilindiği gibi, emperyalizm, Salvador halkının içişlerine her bakımdan karışarak, komşu devletlere de karşı-devrim ihracına girişmek için bahane arıyor. Biz, enternasyonalistler olarak, bütün bölgemizde barışın yazgısı konusunda umursuz kalamayız.

Japonya Komünist Partisi MK Prezidyumu Daimi Bürosu üyesi *Hiroyüki Okamoto* şöyle dedi: Sosyalizm yolunu tutmuş olan her ülke, sosyalizm kuruluşu sürecinde, gerici ve anti-sosyalist elemanların baltalama eylemlerine karşı savaşımından kaçınamaz. Ne var ki, buna karşı direnme eylemi sorunu belirli ülkenin kendi halkı tarafından çözümlenmelidir. Bu soruna çözüm getirme yöntemleriyle ilişkili olarak dışarıdan karışma kabul edilemez.

P. Auesperg, Japonya KP sözcüsü *Okamoto*'ya sordu:

– Peki, devrimci hareketlere maddesel yardım konusunda ne düşünüyorsunuz?

Bizce, dedi *Okamoto*, emperyalizme karşı savaşımında gereken biçimiyle halka yapılan maddesel yardım bütün komünistlerin boyun borcudur. Saldırgan Amerikan emperyalizmine karşı yürüttüğü savaşımında Vietnam halkına partimiz yardımında bulundu, Vietnam'ı politik bakımdan desteklemek üzere Japonya toplumunun geniş katmanlarını örgütledi. Kanımızca, yardım, verildiği ülkenin egemenliğine tam saygı gösterilerek yapılmalıdır. Yoksa, bu, Engels'in dediği gibi «mutlu kılmayı dayatmak» olur.

J. Berecz söz alarak şunları söyledi: Kuşkusuz ki, sosyalizmin somut gelişmesi vakitlice çözümünü gereken çelişkilerle doludur. Aksi halde, gerginlik doğar, daha da öteye, Macaristan'da 1956'da olduğu gibi, sosyalist ülke bazan kritik duruma düşebilir. Biz, düşmanlarımızın o zaman Macaristan halkına karşı, sosyalizme karşı saldırıda bulduklarını ve hemen hemen isteklerine ulaştıklarını hiç bir zaman inkâr etmedik; tam tersine, altını çize çize belirttik. Bu her şeyden önce tarafımızdan yer verilen ve yığınca bir hoşnutsuzluk uyandıran kaba hataların sonucu olarak meydana geldi. Gericilik bundan yararlandı ve uluslararası emperyalizmden yardım aldıktan sonra, işçi sınıfı erkine karşı silâhli isyana kalktı. Komünistler, böylece, çok güç bir karar almak durumunda kaldılar. İki olanak vardı. Birincisi, olanca güçleri bir iç savaş için seferber etmektir. Bu takdirde karşı-devrimin ezileceğine inanıyorduk. Ama bu pek çok kurbanla malolacaktı. İkincisi, yani seçtiğimiz ve gerçekleştirdiğimiz olanak, karşı-devrimi bozguna uğratmak üzere enternasyonalist yardıma başvurmak, uluslararası alanda devrimci güçlerin ağır basmakta olmasından ileri gelen durum-

lardan yararlanmaktı. Bu adım doğruydı. Peki, bunun doğruluğunu hangi gerçekler kanıtlıyordu?

Ortada, kanıt olarak, her şeyden önce bugün sosyalist Macaristan'da yaşamakta olduğumuz gerçek var. Sonra, yeni devrimci yönetim, kısa zaman içinde, işçi sınıfının politik desteğini sağlamayı başardı ve işçilerin, köylülerin çıkarlarını dile getirerek, halk erkinin tekrar oturma ve sağlanmasını sağladı; bu yöndeki adımı Macaristan tarihinde en yaratımlı, en yapıcı gelişmenin başlangıcı oldu. Ve ensonu, sosyalist topluluğun desteği ve bu arada egemenliğimizi sınırlamayan veya zedelemiyen askersel yardımı, bunalımda seçtiğimiz çıkış yolunun doğruluğunu gösterdi.

Enternasyonal yardımın rolü sorunu ilkesel sorundur. Somut olarak Macaristan'a yapılan yardım, emperyalist karşı-devrimci müdahalenin genişlemesine engel oldu ve sonunda müdahaleyi suya düşürdü. Bu yardım, Macar komünistlerine, güçlerini toparlama ve gerek toplumsal-politik, gerekse ekonomik alanda sosyalizmin düşmanlarını geriletme üzere karşı-hücumla geçme olanağı verdi; yürüttüğümüz savaşımın başarıya ulaşacağına olan moral-politik inancımızı pekiştirdi. Ne var ki, ülkenin iç gelişmesine ilişkin temel toplumsal sorunları yalnız kendi partilerinin yönetmenliği altında Macaristan emekçileri, işçi sınıfı çözebilirlerdi.

Halkımız, 1956 yılında Sovyetler Birliği'nin Macaristan'a yaptığı enternasyonalist yardımını ikinci kurtuluş olarak niteledi. Biz, o zamandan beri, kendi yolumuzdan, sosyalizm ilkelerini özgül biçimde, Macaristan'a özgü biçimde uyguladığımız yoldan yürüyoruz. Halkımız diğer sosyalist ülkeler halklarıyla gitgide artan bir birlik ve dayanışma içindedir.

D. Debatisse değinilen sorunla ilgili düşüncelerini şöyle belirtti: Fransız komünistleri, dünyanın bağımsız devletlerden oluşmasını, yeryüzünde yabancı müdahale ve başkalarının topraklarına saldırıların kökünün kazınmasını istiyorlar. Devrim ihracını da, karşı-devrim ihracını da reddediyoruz ve bunlara yol vermiyen eylemleri yasal sayıyoruz. Bu nedenle, iki kavramı, bir yanda karışmazlığı, öte yanda kurtuluşu uğrunda savaşım veren ve emperyalizmin hücumuna uğrayan halklara yardım etmemeyi birbirine karıştırıyoruz.

L. Antonetti'nin bildirisinde İtalyan Komünist Partisi'nin bu soruna ilişkin konumu açıklanıyordu. Ve şöyle deniliyordu: Farkların ve hak eşitliğinin tanınması, şu veya bu rejimleri savunma bahanesiyle müdahale gerekliliğini, giderek ilke olarak bile, dışlamaktadır. Biz İKP XV. Kongresi'nde şöyle dedik: «Gerici rejimleri destekleme amacıyla devletlerin bütünlük ve egemenliğini zedelemek kabul edilir şey değildir. Ama böyle bir şey, devrim ihracı, ibret dersi vermeye kalkışma, şu veya bu ölçüde varsayımaya dayanan tehlikeleri giderme bahaneleriyle yapıldığı zaman da

kabul edilemez. Bu ilkenin bozulması, çığnenmesi, zamanımızda, dünya ölçüsünde bir yangına yol açabilecek zincirleme tepkilerin başlangıcı demek olur. (4)

Burada, hepimiz, dedi *B. Ramelson*, başka halkların içişlerine karışıl-maması gerektiğini kabul ediyoruz. Ama bu, bir başka partinin politikası hakkında, özellikle bu politikanın ülke dışında sonuçları olduğu zaman, kendi fikrini dile getirme yasağı anlamı taşıyor mu? Sanıyorum ki, böyle bir anlayışı kabullenmek, başka bir halkın işine bu anlamda karışmazlık, dünya komünistlerinin kolektif deney zenginliğini hiçe saymak demek olur.

Sözcü şöyle devam etti: Geleneksel olarak, uluslararası işçi sınıfının tüm tarihi boyunca, emperyalist devlet tarafından köle durumuna düşürülmeye karşı, açık emperyalist müdahalesi tehlikesi altında bulunan devrim için savaşım veren bir halka destek olmak, maddesel, moral, ideolojik vb. yardımlarda bulunmak her komünistin sorumluluğu ve boyun borcuydu. Böyle bir desteğin hakça olduğunu kabul etmeyen bir kimse bulunacağını sanmıyorum. Bu konuda ancak devrimci güçlerin yerli gericilikle başa çıkabilecekleri açıkça belli olmadığı zaman kuşkular doğabilir. Emperyalizm, doğal olarak, daima şu veya bu biçimde müdahalede bulunmaya, karşı-devrime yardım etmeye çalışacaktır. Daha öteye, bence, bir yanda maddesel yardım ve giderek silâh yardımı, öte yanda askersel yardım, silâhlı güçlerin yaptıkları yardım arasında fark yapılmalıdır.

Güney Afrika Komünist Partisi Başkanı *Ahmet Azad* şöyle itiraz etti: Burada, maddesel ve askersel yardımın ayırılması gerekçesi ileri sürüldü. Doğaldır ki, yardımın hangi tarzda ve hangi biçimlerde, ne zaman ve niçin yapılacağı sorunu somut olarak çözülür. Ama biz burada bunu konuşmuyoruz. Enternasyonalist yardım sorununu, şu veya bu ülkeye somut bir durumda askersel yardım yapılıp yapılamayacağına indirgemek olmaz. Böyle sorunlar, genellikle, bilimsel-teknik konferansımızın konusu değildir. Burada teorik konuma ilişkin ilke sözkonusudur. Enternasyonalist yardım, moral-politik, diplomatik, ekonomik, parasal ve askersel destek olarak bütün yardım türlerini kapsar. Bir başka deyişle, enternasyonalist yardım konusunda tavır alışımız, bunun askersel yardım da olabileceği anlamını taşıyor. Tavırımızı belirlerken, yardım kavramının bölümlere ayrılabilirliğinden söze başlamamız doğru değildir. Böyle olursa, yardım anlayışımızın içeriği bulanıklaşmaya başlar.

Askersel desteğin (ki bu, silâhlı güçlerle yapılan yardımı da kapsar) anlam ve önemini belirlerken, hiç de bunun durum ve koşullara bağlı olmadığını söylemek ve öteki dayanışma türlerini şu veya bu tarzda küçümsemek istemiyoruz. Kuşkusuz, başka biçimlerde dayanışma da çok

(4) «L'Unita», 31 Mart 1979.

önemlidir. Ama bunun ilke olarak dolaysız maddesel destekten, belirli durumlarda emperyalist saldırı ve müdahaleyi geriletmek için herhalde gerekli ve zorunlu olan askersel yardımdan ayrılması, ayrı irdelenmesi doğru olur mu?

Eğer ideal bir dünyada, her ülkenin kendi halkının arzu ettiği gibi gelişme olanağına sahip olduğu bir dünyada yaşasaydık, bu görüştüğümüz sorun ortaya çıkmıyabilirdi. Ama reel dünyada, halkların kendi seçtikleri yolda ilerlemelerine olanak vermek emperyalizmin işine gelmiyor.

Afrika ülkelerinde sınıf savaşımı yalnız iç gericiğe karşı yürütülüyor; halkımızın başdüşmanı emperyalizmdir, tekelci sermayedir. Dış düşman, işin kötüsü, bazan yerli devrim güçlerinin dışarıdan gelen saldırıya karşı direniş olanaklarından kat kat büyük kaynak ve yedeklere sahip bulunuyor. Ve bu takdirde, bu güçler politik veya ekonomik desteğin de ötesinde yardım ricasında buldukları zaman, ilke olarak, bizim konumuz nedir? Teori açısından, halkın bilinçlilik düzeyini bir an için söze katmıyalım, daha başlangıçta, enternasyonal dayanışma ve desteklemenin bazı biçimlerinden ciddi olarak vazgeçebilir miyiz? Devrimci savaşımımızı şu veya bu tarzda sınırlıyabilir miyiz? Sanırım, böylesi büsbütün yanlış olur. Hem enternasyonal dayanışmada bu gibi sınırlamaları pratik olarak nasıl anlamak gerekir? Öyle ya, Angola'yı Güney Afrika ırkçılarının merhametine avuç açmaya mı bırakacağız?

Eğer başlangıçta ellerimizi böyle bağlamış olsaydık, her türden emperyalist müdahaleler karşısında kapıları öylece açmış olacaktık. Kanımca bunun tersini vurgulamak gerekiyor: Emperyalizm istediği gibi başıboş hareket edemez; emperyalist devletler artık diğer halklara eskiden olduğu gibi kendi iradelerini dayatamazlar, çünkü şimdi bir Sovyetler Birliği ve sosyalist devletler topluluğu vardır. Bu bir politik gerçekliktir; emperyalizm bunu dikkate almadan edemez.

Küba Komünist Partisi MK üyesi *Raul Valdes Vivo* şöyle dedi: Konferansımız teorik konferanstır, ama ben zamanımızda bu gibi toplantılarda haklı olarak hem fikirlerden, hem de tanklardan söz edebileceğimiz kanısındayım. İşte, örneğin Küba Angola'ya orada Angolalılara nasıl kullanılabileceğini öğretecek uzmanlar yollamadan, diyelim ki, tank gönderseydi, bu takdirde o tanklar neye yarardı?

Sözgelişi, halkın olanakları yetmedi ve yardım istendi. Peki, bu yardımın yapılıp yapılmıyacağını kim kararlaştıracak? Öyle ya, bir merkezimiz yok. Her somut olayda, karar vermek için, bütün komünist partilerinin, hele bazı arkadaşların ölçülerine göre tüm demokratik güçlerin, bir toplantıya çağırılması olanaksızdır. Böyle bir toplantı yapılabilmesi için de önceden görüşmeler yapılması gerekir. İyi ama, vakit yoktur, bir an önce eyleme geçilmelidir. Kaldı ki, askersel sırrı açıklamaya da gelmez ...

Ne var ki, ben sorunun moral yanına da değinmek istiyorum. Mademki, gerektiği zaman, yerini yurdunu, ailesini bırakarak Okyanus ötesine gitmeyi, uzak ülkelerde emperyalizme karşı döğüşmeyi göze alabilecek insanlar yetiştirmişiz, böyle bir halk, doğal olarak, kendi anayurdunu daha büyük bir güçle savunabilecektir. ABD emperyalizminin Küba'ya saldırmayı göze alamayışının nedenleri açıklanmak istenirken, bu nokta da unutulmalıdır.

İrlanda Komünist Partisi Ulusal Yürütme Komitesi üyesi *Eddie Glackin* şunları söyledi: Bence, «*Kimin kararlaştıracağı*» sorusu çok yerindedir. Gerçekten de, halkın oylaması istenirken % 51 çoğunluk mu aranacaktır şu veya bu ülke halkına yardım edilmek için? İyi veya kötü, politik savaşım bu kadar rahat ve kesin koşullarla yürütülmüyor. Örneğin, Angola halkına yardım edilip edilmeyeceğini kararlaştırmak için, önceden *Savimbi'ye başvurulacağını* veya bir anket düzenlenerek FNLA'ya da UNİTA'ya ülkede nasıl bir düzen istediklerinin sorulacağını düşünmek saçma olur. Önemli olan, politik teori ser'i içinde kapanıp kalmadan, emperyalizm ve gericilikle savaşımın gerçekliklerini görebilmektir.

Düşmanın, bizim savaşımımıza, ne ulusal, ne de uluslararası düzeyde kısıtlar ve sınırlamalar koymasına olanak veremeyiz. Devrimci savaşım da yeni başarılarla ulaşılması için, durum ve koşulların gerektirdiği her şeyi yapmalı, işçi hareketinin gelişmesine elimizden geldiğince yardımcı olmalıyız.

K. İ. Zarodov şöyle dedi: Enternasyonalizm sorunları, tarihsel gelişme boyunca durmadan karmaşıklaşıyor. Hepimiz biliyoruz ki, enternasyonal dayanışma, devrimci güçlerin emrine, kendi ulusal olanaklarına ek olarak belirli yedekler veriyor. Uluslararası işçi hareketi tarihine bir baktığımızda, bu yedeklerin başlangıçta öncelikle ideolojik-teorik nitelikte olduğunu görüyoruz. Sonradan bunlar daha çok politik bir karakter, Rusya'da Büyük Ekimbr Sosyalist Devrimi'nin etkisiyle bir yere kadar da devletsel-politik bir karakter kazandı. Şimdi, dünyada sosyalist devletler topluluğunun varolduğu ve gitgide güçlendiği, uluslararası olayların gidişinde bu topluluğun güçlü bir etki yapabildiği günümüzde, devrimciler arasındaki dayanışma bağları, onların önünde, enternasyonal birliğin, karşılıklı dostluk ve yardımlaşmanın içerdiği çok büyük yedeklere, yalnız ideolojik-teorik ve moral değil, yalnız politik de değil, aynı zamanda ekonomik, bilimsel-teknik ve askersel yedeklere doğru açılma olanağı yarattı.

Bununla ilgili olarak, düşmanlarımıza, küstahça konuşan (bu elbette kendi sınıfsal konumlarına özgü bir küstahlık) ve dünyada iki sosyal sistemi oluşturan ülkelerin temelde aynı biçimde hareket ettiklerini, yalnız birilerinin karşı-devrim, birilerinin de devrim ihracı yaptıklarını söyleyen

düşmanlarımıza burada kesinlikle yanıt vermek isterim. Gerçi, bu gibi düşüncelere temel olan ve çoktan yalanlanmış bulunan iftirayı, öteden beri devrimci güçlere yöneltilen iftirayı yanıtlamak gereksizdir belki de. Ama yine de önemli bir noktaya dikkati çekmek istiyorum.

Devrimin ihraç edilemeyeceği tezi bizim için ilkedir. Evet, açık bir gerçektir. Buna yol verilemez, uluslararası hukuk kurullarıyla moral bakımdan yasaktır. Asıl önemlisi, devrim ihracı toplumsal gelişme yasaları gereğince «yasak»tır. Öyle ki, dışarıdan taşıma devrim yapılamaz. Devrimin ulusal tabandan başka tabanı olamaz. Bunu kimse biz Marksistlerden daha iyi bilemez.

Ama karşı-devrim konusunda bu gibi savlarda bulunmak yanlış olur. Karşı-devrim nesnel yasalara kulak asmaz, morali de, toplumsal hukuk normlarını da dikkate almaz. Amacı, gelişmenin ilerici seyrini durdurma-ktır. Bu amaçla, halkların kölelikten kurtulma, ulusal ve sosyal kurtuluş hakkını, kendi yazgısına buyrukluk hakkını çiğner.

Bu nedenle, bence, sanki halkların ulusal haklarına sahiplik kaygısının, hem emperyalist karşı-devrim ihracına, hem de birçok devrimcilerin alabildiğine gereksindikleri enternasyonalist yardıma aynı derecede set çekmelerini gerektirdiği yollu düşünceler, politik açı bir yana, bilimsel açıdan da kesinlikle temelsiz ve tutarsızdır.

Biz ulusal haklara ve ulusal geleneklere değer veriyoruz. Ulusun çıkarlarını gerçek yurtseverler olarak komünistlerin, devrimcilerin en iyi savunduklarını, bu alanda onları kimsenin geçemeyeceğini gösteren olaylar ve örnekler sayısızdır. Ama biz, sınıfsal, iki kutuplu bir dünyada yaşıyoruz. Ve yaşamımızın bütün ulusal elemanları, isteyelim veya istemeyelim, son çözümde, sınıfsal ilişkiler ölçütleriyle değerlendiriliyor ve tartılıyor. Kanımca, emekçileri bu ruhta eğitmek, komünistlerin en önemli ödevlerinden biridir.

BARIŞ İÇİNDE YANYANA YAŞAMA VE DAYANIŞMA

Konferansa katılanların birçok konuşmalarında, komünistlerin uluslararası dayanışmasının tüm barışsever güçlerin birliği ve beraberliği bakımından ne denli önem taşıdığı belirtildi; savaşı bertaraf etmenin ve uluslararası gerginliği azaltma sürecini yenilemenin günümüzün belirleyici enternasyonal sorunu olduğu vurgulandı. Barış içinde yanyana yaşamının enternasyonalizm üzerindeki etkisiyle bağlı, uluslararası yaşamdaki olguları değerlendirmede sınıfsal yaklaşım gerekliliğiyle bağlı sorunlar görüldü.

J. Barrios şöyle dedi: Barış içinde yanyana yaşama politikası, komünist hareketinin temelini oluşturan sosyalizm ideolojisinden, proletarya

enternasyonalizminden ayrılamaz. Barış içinde yanyana yaşama, Ekim Devrimi'nin etkisinden günümüze dek tüm tarihsel akışın gösterdiği üzere, emperyalizme karşı duran bir politikadır; sosyalist düzenin pekişme ve gelişmesine, dünya devrimci sürecinin başarıyla ilerlemesine yardım eden bir politikadır. Genel barışın korunması, her halkın kendi ülkesinde devrimini yapabilmesinin, ilerleme yollarını belirlemesinin en önemli koşulu ve en önemli koşulu olarak kalmaktadır.

Avusturya Komünist Partisi MK üyesi *Franz Parteder* şunları belirtti: Gericiliğe ve savaşa karşı savaşım vermekte olan güçlerin uluslararası geniş bağlaşmasının sağlanması ne denli zorunlu oluyorsa, proletarya enternasyonalizmi de o denli büyük bir önem kazanıyor. Tarihimiz boyunca edindiğimiz deneyim, işçi sınıfı ve partisinin, sayıca ne kadar büyük olursa olsun, oportünizmin baskısı karşısında gerilediği ve enternasyonalizm sorunlarında ödün verdiği takdirde, emekçilerin çıkarlarına sadece zararlar getirebileceğini gösteriyor.

Emperyalizm, dedi *D. Debatisse*, geniş kapsamlı bir karşı-taarruza geçti. Bu taarruz, atlantizmin canlandırılmasıyla, yumuşamayı baltalama, silâhlanma yarışını kızıştırma, halkların işlerine ekonomik, parasal, politik ve askersel karışmaları artırma çabalarıyla atbaşı gidiyor. Bu karşı-taarruza koşut olarak da, ABD'nin koruyuculuğu altında emperyalistler-arası ilişkileri sağlamlaştırma çabaları, gerçek ideolojik savaş diyebileceğimiz bir temel üzerinde aralıksız sürdürülüyor. Ve bu ideolojik savaş, yığınların bilinçlenmesini, bu alandaki yükselişi durdurmayı ve yığınları en önemli yönelimden, sosyal değişimleri öngören fikirlere yönelmekten saptırmayı amaçlıyor. Bu ideolojik savaşın namlusu, ilerlemeyi belirleyen ana güçlere karşı, sosyalizme karşı, ülkelerin bağımsızlığına karşı, halkları kurtuluşlarına kavuşturma hareketine karşı, tek sözle nesnel bilgiye, bilime, Marksizme karşı yöneltilmiş bulunuyor. Bu durum ve koşullar altında, devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları döneminde gelişme gösteren uluslararası dayanışmanın gerekliliği bir kat daha artıyor.

Sosyalist ülkelerin öteki devrimci güçler tarafından da desteklenerek emperyalizme dayattıkları barış içinde yanyana yaşama, açıkça belirgin bir evrensel karakter taşıyor. Nükleer silâh yedeklerinin çok büyük ölçülere vardığı günümüzde barış içinde yanyana yaşama politikası ve uygulaması kesinlikle gereklidir. Ne var ki, barış içinde yanyana yaşamının tümel karakterli olması, ne sosyal-politik statükonun korunmasını, ne de sınıfsal ve ideolojik savaşımın gevşetilmesini gerektirir. Barış içinde yanyana yaşama sınıf savaşımı için elverişli koşullar yaratıyor, ama bunun böyle olması, sözkonusu savaşımın gelişmenin her ülkede birtakım tümel istemlere bağlı kılınması anlamına gelmiyor. Komünist partisinin birinci enternasyonal ödevi, ülkede kendi konumlarını pekiştirmek ve emperyalizmi daha öte zayıflatmak için gereken her şeyi yapmaktır.

Uluslararası sorunların geniş boyutlara ulaşması, aynı zamanda devrimsel hareketin başarılarından doğan yeni olanaklar, dayanışmanın, öncelikle komünist partileriyle dayanışmanın, halkları barış ve silâhsızlanma için savaşıma kaldırma amacıyla 1980'de Paris'te yapılan toplantı gibi ortak eylemlerin artırılmasını gerektiriyor. Bütün bunlar, sosyalist ülkeler konusunda uluslararası dayanışmanın güçlendirilmesini gerektiriyor. Ama bu dediğimiz, dayanışmada, sarsılmaz dogmalar ve öznel duygularla hareket etmemiz gerektiği anlamı taşıyor. Bizim dayanışmamız yalnız komünist partilerini veya sosyalist ülkeleri kapsamakla kalmaz. Biz, hele kendi halklarının bağımsızlık, sosyal adalet, ilerici gelişme amaçlı savaşımını yöneten ulusal-demokratik hareketler ve partilerle – her birinin özlüğüne ve karakterine göre bir yaklaşımla – dayanışmayı güçlendirmeyi olağanüstü önemli sayıyoruz.

Türkiye Komünist Partisi temsilcisi, Avrupa'da ve tüm dünyada barışın korunması ve yumuşamanın daha ileri götürülmesinin, uluslararası ve ulusal alanda sınıf savaşımını açındırmak için elverişli koşullar yarattığını söyledi. Ve şöyle devam etti: Bu dediğimiz, Türkiye gibi emperyalizme bağımlı ve aynı zamanda NATO üyesi bir ülkede ulusal bağımsızlığı amaçlayan anti-emperyalist savaşım için de aynı derecede geçerlidir. ABD emperyalizmi ve NATO'nun, Yakındoğu'daki saldırgan politikalarına, Türkiye'yi, daha etkin biçimde katılmaya, sosyalizm ülkeleriyle, bölgemizdeki ulusal kurtuluş hareketleriyle cepheleşme politikasını desteklemeye zorladıkları günümüzde, barış savaşımı ile ulusal bağımsızlık savaşımının karşılıklı bağlantısı daha da açıklıkla beliriyor.

Ne var ki, Türkiye işçi sınıfının önemli bir bölümü arasında, barışı savunma yolunda etkin eylemlerin son derece gerekli olduğu anlayışı henüz iyice yer etmiş değildir. Bunun nedenlerinden biri, derin ekonomik bunalımın, büyük bir enflasyon ve faşist terörle atbaşı giden sosyal ve politik bunalımın felâkete eşit sonuçlarıdır. Bu durum, emekçilerin, kendi sorunları ile emperyalizmin barışı tehdit eden politikası arasındaki bağıntıyı kavramalarını güçleştirdi ve güçleştiriyor. İftiralara, barış dâvasını balatalayan düşmanca propagandaya dayanan «Sovyet tehlikesi» teraneleri de, emekçilerin bilinci üzerinde, kuşkusuz, olumsuz etkiler yapıyor. Türkiye'de onyıllar boyunca sistemli olarak yürütülen bu propaganda son zamanlarda hızlandırıldı. Bugünkü koşullarda, kanımızca, barış savaşımının önemini küçümsemek çok tehlikelidir; bu savaşım, anti-sovyetik propagandayı içyüzüyle açığa vurma ve geriletme çabalarıyla sınıksız örülmelidir.

Venezüellâ Komünist Partisi MK üyesi *Jeronimo Carrera*, enternasyonalizm anlayışını proletarya ideolojisinin işleyip oluşturduğunu ve bu anlayışın bütün ülkelerde, emekçileri, ulusal veya diğer ayrımlara bakılmaksızın, sınıfsal ilişkileri temeli üzerinde birleştirmekte olduğunu belirtti. Ve şöyle dedi: Enternasyonalizm, yalnız insanları sömürüye karşı sava-

şıma çağırıldığı için değil, aynı zamanda halkları ayıran engellerin yok edilmesini öngördüğü için, ilerici bir içerik taşımaktadır. Gerçekten, devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları, ancak anlaşmazlık sorunlarının olağan insanların çıkarları ve sempatiyi gözetilerek çözümüne yol veren enternasyonalist ilkeler temeli üzerinde olanaklıdır. Savaş çıkmasına, bu arada sözümona küçük halklar arasında da savaşlar patlak vermesine set çekilmesi gerekliliği, dünyada yığınların enternasyonalizm ruhunda eğitimi sürecini çabuklaştırıyor ve bu eğitim gerçek ulusal bilincin yerleşme ve pekişmesiyle tamamen bağdaştırılıyor.

İsrail Komünist Partisi MK üyesi *İbrahim Malik* konuşmasında şunları belirtti: Ülkemizde emekçilerin sınıfsal bilincini oluşturma çabaları, Filistin halkına ve diğer Arap halklarına karşı girişilen saldırı savaşları yüzünden köstekleniyordu. Yakın-Doğu'da son 33 yıldır barış olamadı. Hakça ve kalıcı bir barışın kurulması – içinde bulunduğumuz evrede yürüttüğümüz savaşımın ana stratejik hedefi – başlıbaşına önemlidir, ama aynı zamanda sınıf savaşımını açındıran ve bölgemiz halklarının anti-emperyalist hedeflerinin kavranması bakımından geniş perspektifler açabilecek olmasından ötürü de önem taşımaktadır.

L. Antonetti şunları belirtti: Sosyalizm doğrultusunda, doğal olarak politik savaşım, aynı zamanda bunun en zorlusunu dışlamayan demokratik dönüşümleri gerçekleştirmede barış gerekli bir koşuldur. İşte, bizce, yeni enternasyonalizmin yönelme noktası da budur. 1935'te Komünist Enternasyonalî'nin VII. Kongresi'nde, Palmiro Togliatti, yeni bir emperyalist savaşın patlak vermesi olasılığının belirli koşullarda önlenmesi olanağı üstüne bir tez ileri sürdü. ⁽²⁾ Togliatti, İkinci Dünya Savaşından sonra da bu konuya defalarca dönüyordu, ama sadece tekrarlarla sınırlı kalmıyor, komünist geleneğini sürdürerek, yığınla insan kırımı araçlarının yapımıyla ilişkili olarak ortaya çıkan yeni sorunlar üzerinde ayrıntılı biçimde duruyordu. Ve sonunda, Togliatti, «uygarlığı kurtarma» adına birleşmeleri için, halka, emekçilere, politik yönelim ve dinsel inançları ayrı demokratlara bir çağrıda bulundu. *Bizim yeni enternasyonalizm görüşümüz, aynı zamanda tarihsel deneyimin desteklediği kaniya, günümüzün sorunlarının savaşla çözülemeyeceği kanısına dayanıyor.*

İtalyan Komünist Partisi'nin XV. Kongresi'nde şunlar belirtilmişti: «Yeni enternasyonalizm, çoktandır savladığımız gibi, her komünist partisinin ve bütün devrimci ve ilerici güçlerin özelliklerini gözönünde bulundurmaya, bağımsızlıklarını tamamen tanımayı temel edinmelidir. Ne var ki, biz, artık bir ileri adım atılması gereken ânın, yani bütün devrimci ve ilerici güçlerin – komünistlerin, sosyalistlerin, lâik ve hıristiyan karakterli demok-

(2) Bak: Erkoli, emperyalistlerin yeni bir dünya savaşı hazırlığıyla ilgili olarak Komünist Enternasyonal'in ödevleri. Rapor ve kapanış konuşması. Moskova, 1935, s. 116.

ratik örgütler temsilcilerinin, kurtuluş hareketlerinin – ortak girişimlere başlangıç olacak, bir barış ve gelişme stratejisinin ana ilkelerini, doğrultusunu ve hedeflerini belirlemek üzere de çabalar göstermeleri gereken anın geldiği kanısındayız.»⁽⁶⁾

İşte, kongre tarafından ileri sürülen öneri, bir «barış ve gelişme hartası» hazırlanması önerisi de bu görüş ve düşünceden doğuyordu. Bu hartaya temel olması gereken fikirler, çeşitli düzeylerde toplantıların görüş alışverişi ve tartışma konusudur. Ve gerçekten, bize göre, barış ve gelişme savaşımında, komünistlerden başka, ülkemizin ve Avrupa'nın – hem de yalnız Batı Avrupa'nın değil – bütün demokratik güçleri, gelişme halindeki ülkelerin tüm ulusal ve ilerici güçleri yer almalıydılar.

Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi MK aday üyesi *Agamemnon Stavrou* şöyle konuştu: Proletarya enternasyonalizminin yerine «yeni enternasyonalizm»in kabul edilmesini isteyen görüşlerin tutarsızlığı burada yeterince belirtildi. Bence, proletarya enternasyonalizminin artık zamanımızın istemlerine uymadığının savlanması ve bunun şimdi emperyalizmin diğer halklara kendi iradesini dayatabilecek ve yayılıcı amaçlarını gerçekleştirebilecek durumda olmadığı düşüncesiyle gerekçelenmek istenmesi kaba bir hata olur. Bugünkü gerçeklikler emperyalizmin saldırganlığının azalmadığını gösteriyor. Bunun inandırıcı kanıtları var: ABD yeniden «kuvvet konumundan hareket etme politikası»na dönmüş, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı saldırı savaşları açmak ve diğer ülkelerin içişlerine karışmak için «çevik güçler» meydana getirmiş bulunuyor. Emperyalizmin yayılma politikası uluslararası gerginliğin azaltılması çabalarını baltalıyor, barış dâvasını, demokrasiyi ve sosyal ilerlemeyi tehdit ediyor. Bu politikada hegemonizm ruhu, dünya egemenliği hırsları ağır basıyor. Bundan ötürü, bu zor ve ağır dönemde, komünistlerin enternasyonal dayanışması, tüm barışsever ve anti-emperyalist güçlerin etkin eylemler için harekete getirilmesi bakımdan alabildiğine önem kazanıyor.

Şu da var ki, bugün, sosyalist topluluk ülkeleri halklarının barış içinde yanyana yaşamada ve yumuşamada yarar gördükleri, bunu canla-başla istedikleri belirtilmeden, barış probleminin sözkonusu edilmesi âdeta olanaksızdır. Bu konuda diğer hertürlü konum, barışsever güçlerin yönelimini bozmaktan, başka bir şeye yaramaz.

Bana kalırsa, dedi, *A. Lopez Salinas*, bizim gereksindiğimiz, bloklar politikası değil, bütün dünya demokratik güçlerinin karşılık gözetmez yardımıyla, her ülkede işçi sınıfının, halkın, ilerici çevrelerin savaşım yürütmeleleridir. Biz böylelikle yalnız sınıfsal çelişkileri gidermeyi başarmakla kalmıyacak, bazı ülkelerin dünya arenasında ekonomik ve politik hegemonya kurma eğilimlerine de set çekebileceğiz. Bunun dışındaki görüş ve anlayışlar, sınıf savaşımının yeni bir dünya savaşına neden olacağı veya

(6) «L'Unita», 31 Mart 1979.

bu savaşımın büyük askersel bloklar arasında anlaşmalarla dizginlenebileceği gibi bir sonuç çıkarılmasına götürebilir. İspanya işçi sınıfı ve tüm ulusu, sınıf çelişkilerine karşın, daha yüksek düzeyli bir ekonomik ve politik bağımsızlığa, hak eşitliğine ulaşılmasına, yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurulmasına olanak verecek olan bağlantısızlık hareketini tutuyor ve savunuyor.

Eylem halindeki askersel bloklardan ötürü sorumluluk, emperyalizme, öncelikle ABD emperyalizmine düşüyor. NATO'yu ve öteki saldırgan bağlaşımları yaratan odur. Sosyalist ülkeler, buna yanıt olarak Varşova Antlaşması Örgütü'nü kurdular. Ama o andan itibaren, askersel blokların varlığı ve güçlenmeleri, sosyal karakterleri farklı olsa da, barış için reel bir tehlike oluşturuyor. Bundan başka, bloklar politikası, bu bloklara giren ülkelerin toplumsal ve politik yaşamına olumsuz biçimde yansıyor, dünya politikasına çok kötü etkiler yapıyor. Kapitalist devletlerde, bu politika, otoritarizm ve özgürlükleri sınırlama eğilimlerini artırıyor, vergilerin yükselmesine, eğitim, sağlık vb. ödeneklerinin azalmasına yol açıyor. Sosyalist dünyada, savunma harcamalarının artırılması, yaşam düzeyinin yükseliş tempolarını yavaşlatıyor.

İKP İspanya'nın NATO'ya girmesine açıkça ve kesinlikle karşı çıkıyor. Parti, barışı ve halkın bağımsızlığını savunmanın, aynı zamanda özgürlük koşullarında sosyalizme doğru ilerlemenin, blokların dağıtılmasına ve kimin olursa olsun, sınır-ötesi askersel üslerin kaldırılmasına bağlı olduğunu düşünüyor.

J. Rhein şunları söyledi: Saldırgan Kuzey Atlantik Paketi ve Varşova Antlaşması ülkelerinin politikası hakkında sınıfsal açı dışında yapılan değerlendirmeler, emperyalist etki alanları görüşü ile sosyalist topluluğun ekonomik ve askersel yardımını bir tutmalar, silâhlanma yarışından ötürü ABD ile Sovyetler Birliği'nin sorumluluğunu eşitlemeler, hep yumuşama düşmanlarına karşı savaşımında işçi sınıfı konumlarından uzaklaşma anlamı taşıyor.

Emperyalist devletlerin iç ve dış politikalarında sağa kaymaları ve sınıf savaşımının şiddetlenmesiyle ilgili olarak, komünistlerin sorumluluk ve ödevleri, özellikle savaş tehlikesine karşı savaşım ödevleri arttıkça artıyor. Emperyalist saldırganlık ve cepheleşme politikası insanlık uygarlığı için ciddi bir tehlike oluşturuyor; yığınsal kırım silâhlarının şimdiki gelişme düzeyi koşullarında çıkabilecek her askersel çatışma yazgısal sonuçlar doğurabilir. Emperyalizm, karşı-saldırını genişleterek, açarak, dünyada güçler dengesini kendi yararına değiştirmeye, ulusal kurtuluş hareketine ve kapitalist ülkelerde işçi sınıfına karşı koyma savaşımında tekeli sermayenin konumlarını iyileştirmeye çalışıyor. Ama emperyalist saldırganlık politikasını dizginleme yeteneğine sahip güçlerin olanakları yeterince büyüktür.

S. Mitra şunları belirtti: Son zamanlarda, burjuva propagandası, bağlantısızlık hareketinin konumlarını çarpıtarak ve değiştirerek yorumlamaya, bu hareketi her iki sosyal sistemden aynı derecede uzaklaşma, her türlü askersel bloklara sırt çevirme ideoloji ve politikası olarak göstermeye yelteniyor. Bu gibi görüşlere direniş gösterilirken, çağdaş ulusal kurtuluş hareketinden doğan bağlantısızlık fikrinin Bandung'ta ortaya çıktığını belirtmek gerekiyor. Kurtuluşlarına kavuşan ülkeler, ABD'nin, kendilerini emperyalist saldırganlık bloklarına çekme eğilim ve çabalarına o zaman bu fikirle yanıt verdiler. Bu ülkeler, emperyalist paktlara girmekten kaçınmanın, bağımsızlıklarını güven altına alma koşulu olduğunu düşünüyordular.

Yunanistan Komünist Partisi MK yardımcı görevlisi *Dimitris Kasiouras*, ülkesindeki oportünistlerin kendilerine özgü bazı fikirleri «enternasyonalizm»le maskelemeye çalıştıklarını söyledi. Ve bunu şöyle örnekledi: Yunan revizyonistleri, Ortak Pazar yoluyla (bu birlik, emekçilerin yararına değil, tekellerin çıkarı için kurulmuş ve işlemekte olsa bile) sosyalizme gidilebileceğini savlıyorlar. Değişik politik güçlerin uluslararası işbirliğine karşı geliyorlar (oysa ki, bu işbirliği, doğallıkla, hele barışı savunmaya ilişkin sorunlarda çok gereklidir), dünya komünist hareketinin birliği için savaşım verilmesini benimsemiyorlar. Yunan komünistleri, bu ve benzeri görüşlerin içyüzünü açığa vurarak, kardeş komünist partileri arasında çeşitli ilişki biçimlerinin geliştirilmesi, eylemlerinin uyumlaştırılması fikrini savunuyorlar. Biz, bütün ülkelerde ve özellikle Akdeniz bölgesinde, dünyanın en ateşli kesimi olan Yakın ve Ortadoğu'da ulusal kurtuluş hareketleri ve ilerici akımlarla ilişkilerimizi güçlendiriyoruz. Çağımızın bütün devrimci güçlerinin ortak eylemi, yönetmenliğini komünist ve işçi partilerinin üstlendikleri eylem, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımında başlarının güvencesidir.

K. İ. Zarodov şunları söyledi: Bugün uluslararası arenada olup bitenler her zamankinden daha büyük ölçüde dikkatleri üzerinde topluyor. Dünyanın dört bucağında yüz milyonlarca insan, uluslararası ilişkilerin durumu ve karakteriyle ilgileniyor, bunların gelişmesinin dünyanın yazısına nasıl yansıtacağı sorunu üzerinde düşünüyor. NATO ve Varşova Antlaşması askersel-politik bloklarının cepheleşmesini çağdaş dünya gelişmesinin ana mihveri sayan düşüncelerin geniş ölçüde yaygınlaştığı herkesçe biliniyor. Bu düşünceleri çoğu kez burjuva ve reformist ideologlar tutuyorlar. Bu ideologlar, bugünkü dünyanın, sınıflar arasında olmaktan ziyade, bloklar arasında bölünmüş olduğunu savlamayı seviyorlar. Ve bundan da, ulusal toplumsal-politik güçler için karşıt sınıfsal konumlardan birini seçme sorunu diye bir şeyin ya hiç bulunmadığı, ya da ikinci derece önem taşıdığı, gerçekte şu veya bu bloka katılma arasında seçim yapmanın ve kendi bağımsızlığını korumanın gerekli olduğu sonucu çıkarılıyor.

Peki, biz buna ne diyebiliriz? Her şeyden önce şunu söylemeliyiz ki, bu düşüncelerde, gerek tarihsel bakımdan, gerekse bilimsel-teorik bakımdan, benzetmeli bir deyişle, araba atın önüne geçiriliyor. Ve onların kanısınca, sermaye ülkelerinde sınıf savaşımının itici gücü blokların çıkarlarıdır. Aslında, blokların kendileri, sınıf savaşımının uluslararası yaşama dalmasının sonucu olarak ortaya çıkmış ve eyleme geçmiş bulunuyor. Devrimci partilere gelince, bu partilerin NATO'ya karşı çıkmaları hiç de Varşova Antlaşması'nın çıkarlarına bağlı olduklarından ileri gelmiyor. Devrimci partiler için NATO'ya karşı savaşım en isabetli sınıfsal seçimin mantıksal bir sonucudur ve bu seçimin mantığı gereğince NATO ile Varşova Antlaşması'nı bu partiler hiç bir halde aynı tahtaya koymuyorlar. Blokların hep birden dağıtılmasını isteyen devrimci partiler, aynı zamanda kendileri ve halkları için reel tehlikenin genellikle bloklardan değil, yalnız kendilerine düşman sınıfsal çıkarları dile getiren bloklardan geldiğini açıkça görüyorlar.

Ve kardeş partiler bu durumun özünü yeterince açıklama beceriği gösterdikleri zaman, yığınların enternasyonal eğitimine büyük bir katkıda bulunmuş oluyorlar. Çünkü «blok politikası»ndan her nasılsa «sıyrılma»nın emekçiler için nerdeyse başlıca kaygı olması gerektiği düşüncelerin ortamında hiç de enternasyonalizm yeşermez ve yetişmez. Enternasyonalizm ruhuna ve ilkelerine uygun bilinç, ancak, Ekim Devrimi'nden sonra sınıf savaşımının uluslararası alana çıktığı anlayışı, karşıt sosyal sistemler arasında, yani son çözümde emek ile sermayenin uzlaşmaz çelişkili çıkarları arasındaki savaşımın işte böylece uluslararası yaşamın ortadireği olduğu anlayışı oluşup yerleştiği zaman gelişecektir. Bu karşıtlığı yalnız, bilerek veya bilmiyerek, sınıf sezzgisini yitirmiş olanlar görmeyiz.

Birçok konuşmada, barış içinde yanyana yaşama ile proletarya dayanışması arasındaki bağıntı sorunu devletler-arası ve partiler-arası ilişkiler açısından ele alınarak irdelendi. C. Rohee, kendi ülkesini sözkonusu ederek sorunu şöyle koydu: Dünya sosyalist topluluğu, seçtikleri anti-emperyalist yolda ilerlemeleri için gelişme halindeki ülkelere yardım ediyor. Sosyalist ülkeler ile kurtuluşlarına kavuşan ülkeler arasında, bu amaçla, yalnız devletlerarası ilişkiler değil, bu devletlerde erkte bulunan partiler arasında (komünist, küçük burjuva ve milliyetçi partiler) ilişkiler kuruluyor. Güyana'da da böyle oldu. Ama ülkede erkteki parti, bu partilerarası ilişkilerden Güyana komünistlerine karşı iç politik savaşımında yararlanmaya çalışıyor.

J. Carrera, sorunun kendi içindeki çelişkiye, diğer sözcüler tarafından da belirtilen iç çelişkiye dikkati çekti. Ve şöyle dedi: Sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında ilişkilerin ve aynı zamanda bu ülkelerde erkteki partiler arasında dolaysız temasların etkinleşmesi gerekliliği ve bunun genellikle olumlu sonuçları söz götürmez. Doğal olarak, hepimiz biliyoruz

ki, komünistler, bu gibi partilerarası temaslar dolayısıyla, öncelikle gelişme halindeki ülkelerde, bazan, daha çok kendi ülkemizdeki erk partisi konusunda aldığımız tavrın karakterinden ileri gelen, somut sorunlarla karşılaşılıyorlar. Ama burada, bence, şu veya bu partinin ve ülkenin özel somut sorunları sözkonusudur, ilke sorunu değil. Belki, C. Rohee yoldaş, bu konuda ne düşündüğünü lütfen kendisi açıklayacaktır.

K. Rohee'den önce, Malta Komünist Partisi MK üyesi *Mario Vella* söz olarak şöyle konuştu: Kanımca, sorun biraz basite indirgenerek ortaya konuyor ve sanki parti çizgisinde enternasyonal ilişkiler üzerinde her hangi bir tekel varmış gibi çıkıyor. Ama bu böyle değildir. Kaldı ki, böyle bir tekel kurma çabası, işçi sınıfının enternasyonal bilincinin gelişmesine, ülkede komünist partisinin etkisinin artmasına hiç de yardım etmez. Nitekim, özellikle bizim deneyimimizden böyle bir sonuç çıkıyor. Biz, sosyalist ülkeler ve azgelişmiş ülkeler erk partileri arasındaki ilişkilerin gelişmesine, uluslararası emperyalizme karşı yürütülen eylemleri uyumlaştırma aracı gözüyle bakıyoruz. Dayanışma ile partilerarası ilişkilerin bağıntısına gelince, ben, her zaman somut olan bu soruna soyut bir çözüm aramanın doğru olmayacağını düşünüyorum.

C. Rohee soruyu ve bu son konuşmayı şöyle yanıtladı: Sorunun kendisi çok karmaşık. Ben bunun yalnız çerçevesini belirledim, yani sosyalist ülkeler partileri ile içinde komünistlerin de bulunduğu ve çalıştığı ülkelerin erkteki küçük burjuva partileri arasındaki ilişkileri söyledim: Bence, bu gibi ilişkilerin sonuçlarının olumsuz da olabileceğini dikkate almazlık edemeyiz, etmemeliyiz. Yoksa, biz elbette kendimiz için enternasyonal partilerarası ilişkiler üzerinde tekel istemiyoruz.

Yemen Sosyalist Partisi MK Sekreteryası'nda Ideolojik Şube «Propaganda ve Ajitasyon» Sektörü yönetmeni *Faruk Ali Ahmed* şunları belirtti: Bu sorun bir başka tabanda, sosyalist ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki işbirliğini anti-emperyalist temel üzerinde artırma ve güçlendirme gerekliliği açısından, ele alınmalı, devletlerarası ve partilerarası değişik biçimli veya düzeyli ilişkilerin birbirine karşı kurulmasından kaçınılmalıdır. Bana göre, burada, sorunun iki yanı vardır. Birincisi, hem devletin, hem yönetici partinin en çeşitli alanlardaki (ekonomik, uluslararası, sosyal) günlük pratiği üzerinde dolaysız etkisi olan politik yanıdır. İkincisi de ideolojik yanı. Deneyimin gösterdiği gibi, bizim deneyimimiz olsun, diğer kardeş partilerin deneyimi olsun, devlet sektörünün kurulmasında, savunma yeteneğinin artırılmasında vb. sosyalist ülkeler komünistlerinin yardımı, insanların kafalarında ve kalplerinde olumlu bir etki yapıyor. Doğal olarak, olumsuz tepkiler de görülüyor. Vaktiyle bize soruyorlardı: Ülkede anti-komünist politika güttükleri görülüp dururken, böyle küçük burjuva partileriyle ne diye işbirliği kuruluyor? Bu gibi sorular, daha çok, yaklaşık olarak şöyle düşünceler ortamında doğuyordu: Ma-

demki partilerarası, öyleyse bizim komünistlerimize sırt çevirmişler demektir. Ne var ki, bu gibi tahminler tutarsız ve temelsizdir; yığınlara gerçeğin açıklanması gereklidir.

Irak Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi *Zeki Heyri*, görüşülen sorunla ilgili olarak, Irak erk partisine ilişkin görüşlerini açıkladı.

S. Mitra, partilerarası ilişkiler sorununa değinerek, şimdi, birçok ülkede komünist olarak anılan birçok parti bulunduğuna dikkati çekti. Ve şöyle devam etti: Bu durum, şu veya bu ülkede işçi hareketinde ayrımlar olduğunu yansıtıyor. Böyle bir olgu, kendi başına, pek de perspektifli sayılmaz. Ama diğer ülkeler komünistlerinin bu gibi partilerle ilişkiler kurmaları sorunu ortaya çıkıyor. Öyle görülüyor ki, en iyi çare, sorunu duruma göre somut olarak çözmek gerekse de, bunların hepsiyle ilişkiler kurmak ve sürdürmektir. Ve gerçekten de, değil mi ki sosyalist ülkeler komünistleri diğer ülkelerdeki demokratik ve yurtsever partilerle partilerarası ilişkiler kurmaktadırlar, o halde şu veya bu durumda ne diye ayrımlı işlem yapılınsın? Kuşkusuz, partilerarası ilişkilerin düzeyini ve içeriğini, şu veya bu sorunlar üzerinde ideolojik-politik görüş ve konuların benzerlik ve yakınlığı belirliyecektir.

Bulgaristan Komünist Partisi MK üyesi *Girgin Girginov* şunları belirtti: Enternasyonal dayanışma ile barış içinde yanyana yaşamamanın bağdaştırılması sorununu olağan bilinç açısından irdelemenin doğru olabileceğini sanmıyorum. Kendi ülkemde, bu sorunu açıklamaya çalışan bir propagandacı olarak, bir defasında bana şunu sordular: Mademki, yöneticilerimiz diplomatik görüşmelerde burjuvazinin temsilcileri olan politikacıların ellerini sıkıyorlar, o halde gençliği burjuvazi ile uzlaşmazlık ruhunda eğitmek zorlaşıyor. Görülüyor ki, bu tür düşüncelerde, olağan bilinçte klişe olarak yerleşmiş bulunan «kızıl diplomasi» görüşü rol oynuyor. Ve bence, dayanışmayı, sosyalist ülkelerin sosyalist olmayan devletlerle ilişkilerini (hem de yalnız diplomatik ilişkilerini değil) genişletmeleriyle bağdaşmaz bulan kanılar da aynı tabandan geliyor.

Somut olarak nedir bunun anlamı? Bu, uluslararası düzeyde partilerarası ilişkilerin tekyanlı olarak yorumlanması demektir. Biz böyle yorumlamalarla enternasyonal eğitim çalışmalarımızda her zaman karşılaşyoruz. Kanımca, bu gibi yorumları dikkate alarak, örneğin sosyalist olmayan bir devletin erk partisi ile temaslara girmenin onun programını ve pratiğini şu veya bu biçimde «onama» anlamına gelmediğini, bunun gibi, bir emperyalist ülke ile devletlerarası ilişkilerin bu ülkedeki sosyal ve politik düzeni «onaylama» demek olmadığını bir gerçek olarak açıklamamız gerekiyor. Genellikle, partilerarası ilişkilerin içeriğini çözümlemede her belirli olayda somut bir yaklaşımımız olmalıdır. Örneğin, devletlerarası ilişkiler kurmanın barış içinde yanyana yaşama olduğu, partilerarası ilişkilerin ise daima sınıfsal dayanışma olduğu yollu görüş de

olağan bilince özgü bir başka klişedir. Bu gibi görüş ve anlayışlar pek de temelden yoksun değildir; hele sözgelışı sosyalist ülkelerin kapitalist ülkelerle ilişkileri veya komünist partileri arasında ilişkiler sözkonusu olun-ken, böyle düşünenler de çıkması yersiz değildir. Ama ilişkilerin içeriğini biçimleri ile eşit anlamlı bağlantı halinde görmek ve göstermek hata olur. Bilindiği üzere, sosyalist ülkelerin uluslararası ilişkilerinde, sosyalist enter-nasyonalizm dediğimiz sınıfsal dayanışma kendini gösteriyor. Örneğin, barış içinde yanyana yaşamayı sağlama, güven altına alma arzusu da uluslararası düzeyde partilerarası ilişkilerin içeriği olabilir. Bence, partiler-arası ve devletlerarası ilişkilerde yeni olgu ve görünüşler, bunların daha öte incelenmesini gerektiriyor. Böyle incelemeler, enternasyonalist eğitim çalışmalarımızda bize yardımcı olacaktır. Doğal olarak, olağan bilinçte, hele devrimci harekete katılmış olanların bilincinde yerleşik klişelerin, yukarıda sözünü ettiğimize benzer klişelerin çıkarılıp atılması kolay de-ğildir.

Barış içinde yanyana yaşamının bütün devrimci güçlerin ve partilerin çalışmalarında olumlu etkileri olduğunu, bu politikanın proletarya enter-nasyonalizmi ilkeleri uygulamasını desteklemediğini, daha da kolaylaş-tırdığını burada kanıtlamaya kalkacak değiliz. Barış içinde yanyana ya-şama gerekliliğine gözlerimizi kapamak olur şey değildir, çünkü bunun seçeneği çok korkunçtur; insanlığın tümden yokolup gitmesi, yeryüzünden yaşamın kökünün kazınması tehlikesi sözkonusudur. Komünistlerin, şimdi, barışın sağlanmasından daha önemli bir başka uluslararası sorunu ve ödevi yoktur.

Bilimsel-teorik konferans materyallerinden yapılan derlemenin son bölü-mü derginin gelecek sayısında yayımlanacak.

Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Todor Jivkov yoldaş'a

Çok değerli Todor Jivkov yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına ve kendi adıma 70. doğum yıldönümünüzü candan kutlar, Türkiye işçi sınıfının devrimci selamlarını iletirim.

Ülkemiz komünistleri, ilerici güçleri Sizi Bulgaristan işçi sınıfının ve uluslararası komünist hareketin seçkin bir savaşeri olarak tanıyor. Devrim öncesi, Bulgaristan'da sınıf savaşımındaki değerli katkılarınızı, faşist salgıncılara ve yerli işbirlikçilerine karşı savastaki yiğitliğinizi, 9 Eylül anti-faşist halk ayaklanmasındaki sorumlu görevinizi, Bulgaristan'da sosyalizm kuruculuğunu yöneten Bulgaristan Komünist Partisi'nin ön sıralarındaki, sorumlu görevlerinizdeki başarılarınızı yakından biliyor.

Ülkemiz kamuoyu, sosyalist Bulgaristan'ın Balkanlarda ve dünyada barışın ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesi yönündeki etkinliklerine büyük önem veriyor. Özellikle Sizin komşu iki ülke olan Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi doğrultusundaki çabalarınıza büyük bir değer biçiyor.

Çok değerli Todor Jivkov yoldaş,

70. doğum yıldönümünüz nedeniyle sorumlu görevinizde Size yeni yeni başarılar, sağlık, esenlik dolu uzun bir yaşam dileriz.

*Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

7 Eylül 1981

Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Luis Corvalan yoldaş'a

Değerli Luis Corvalan yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına ve kendi adıma 65. doğum yıldönümünüzü kutlar, ülkemiz işçi sınıfını, tüm Türkiye komünistlerinin devrimci savaş selamlarını iletirim.

Ülkemiz komünistleri, Sizi, Şili işçi sınıfının ve uluslararası komünist hareketin yiğit bir savaşeri olarak tanıyor. Uzun yıllar boyunca, Şili Komünist Partisi saflarında sorumlu görevler aldınız. En zor koşullarda bile, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerini elden bırakmadınız. Türkiye komünistleri, Türkiye işçi sınıfı, Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri olarak Şili'de halk güçlerinin birliği yolundaki çabalarına büyük değer biçiyor. 12 Eylül 1980'den bu yana gerici bir askersel diktatörlüğün baskılarıyla karşı karşıya bulunan ülkemizin ilerici ve yurtsever güçleri, kardeş Şili halkıyla dayanışmayı hiçbir zaman elden bırakmadı, bırakmıyor.

Değerli Corvalan yoldaş,

65. doğum yıldönümünüzde Size, sorumlu görevinizde başarılar, sağlık ve esenlik, Şili'li komünistlere ve Şili halkına aydınlık günler dileriz.

*Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

14 Eylül 1981

İsveç Komünistlerinin Sol Partisi'nin XXVI. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, İsveç Komünistleri Sol Partisi'nin 26. Kongresini en içten duygularla selamlar.

Kongreniz, emperyalizmin, başta ABD yönetiminin, sosyalist ülkelerle çatışma politikasına geçtiği, halkların ulusal ve sosyal kurtuluş savaşımını en kaba yöntemlerle boğmaya çalıştığı, silahlanma yarışını tüm insanlığı tehdit edecek boyutlarda tırmandırdığı, nötron bombası üretimine geçtiği bir dönemde toplanıyor. Böylesi bir dönemde Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin ardıcıl barış politikası, tüm barış güçlerinin en sağlam güvencesidir.

Kongreniz, İsveç'te işçi ve emekçiler üzerindeki sömürünün daha da arttığı, bunalımın yükünün amansızca emekçilerin sırtına yüklendiği koşullarda toplanıyor. Tekellerin egemenliğini sınırlandırma savaşımında, İsveç Sol Komünistler Partisi etkin bir rol oynuyor.

12 Eylül 1980'den bu yana sağcı askersel bir diktatörlükle yönetilen ülkemizde, anti-komünist saldırı, ciddi boyutlarda sürüyor. Ordu içinde ve dışındaki en gerici, en Amerikancı, faşizm yanlısı güçlerin yoğun bir anti-Sovyet kampanyasıyla eş giden bu saldırı, ilerici ve yurtsever güçleri TKP üzerindeki yasak zincirine bağlamaya yöneliyor. Tüm bunlara paralel olarak, ABD yönetimi, NATO egemen çevreleri ülkemizi saldırgan ve serüvenci amaçlarına araç etmek için dayatmalarını arttırıyor. TKP terör koşulları altında, emperyalist dayatmalara karşı, tekellerin azgın sömürüne karşı tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesini örmek için savaşıyor.

Yoldaşlar,

İsveç'te ülkemiz demokrasi güçleriyle dayanışma hareketinin en ön sıralarında yer alan Sizlere, ülkemiz demokrasi güçlerinin teşekkürlerini iletmek isteriz. TKP, İsveç Komünistlerinin Sol Partisi ile ortak savaşım ülküleri ve enternasyonalist bağlarla bağlıdır.

XXVI. Kongrenize büyük başarılar dileriz.

*Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
I. Bilen*

24 Eylül 1981

Türkiye Demokratlarıyla Dayanışma Girişimi'ne

Değerli arkadaşlar,

Türkiye Komünist Partisi adına, Türkiye demokrasi güçleriyle gösterdikleri içten dayanışma için Federal Alman demokratlarına candan teşekkür ederiz. Bu arada Türkiye komünistleriyle, Türkiye işçi sınıfıyla proletarya enternasyonalizmi ilkeleri ışığında aktif dayanışmalarını hiç bir zaman esirgememiş olan Alman Komünist Partisi'ne de teşekkürlerimizi sunmamıza izin veriniz.

Bugün emekçilerin temel demokratik hak ve özgürlüklerinin yok edildiği, onbinlerce yurtseverin, bu arada partimizin üyelerinin zindanlara atıldığı, ağır işkencelerden geçtiği bir dönemde, halkımız için uluslararası dayanışmanın önemi çok daha artmıştır.

Geriçi askersel diktatörlüğün erkte olduğu bir yıl içinde generallerin süngüsü hiç bir ulusal sorunu çözemedi. ABD yönetimi insanlığı nükleer savaş tehlikesine sürüklemek istediği bir sırada, ülkemiz üstündeki baskılarını yoğunlaştırıyor. NATO'ya egemen çevreler, başta ABD ve FAC, ülkemizi emperyalist amaçları için bir ileri karakol olarak daha yoğun kullanmak istiyorlar.

Cunta, egemenliğini sürdürmekte demokrasi güçlerinin dağınkılığından yararlanıyor. Bu nedenle, en geniş ulusal, demokratik güçlerin tek cephesi yakıcı bir sorundur. 12 Eylül'ün yıldönümünde, yurt dışındaki ilerici güçlerin birlikte gerçekleştirdikleri bu yürüyüş ve miting, bu yolda birlikte elde edilmiş önemli bir kazanımdır. Türkiye Komünist Partisi, bu kazanımın korunup geliştirilmesi için vargüçle çalışacaktır.

Türkiye Komünist Partisi adına bu yürüyüş ve mitingin başarıyla gerçekleştirilmesinde katkısı olan tüm parti, örgüt ve kişileri kardeşçe selamlar, ortak savaşımızda bundan böyle de yeni başarılar dilerim.

Yaşasın demokratik eylem birliği!

12 Eylül 1981

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
I. Bilen

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğer yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» . . . . . 1,— DM
2. «Atılım» . . . . . 0,50 DM
3. L. İ. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» . . . . . 5,— DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) cildi . . . . . 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm . . . . . 7,— DM
6. Lenin (biyografisi) . . . . . 5,— DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı . . . . . 3,— DM
8. Büyük Ekim 50 yaşında . . . . . 3,— DM
9. S. Üstünel, «Savaş Yolu» . . . . . 10,— DM
10. S. Üstünel, «Günümüzde TKP» . . . . . 5,— DM
11. S. Üstünel, «Güneşli Dünya» . . . . . 5,— DM
12. S. Üstünel, «Türkiye Olayları – 1973» . . . . . 1,— DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» . . . . . 5,— DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» . . . . . 3,— DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» , , 3,— DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» . . . . . 2,— DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğer yayınlarını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku
Praha 6
Thakurova 3
Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitap-
cılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbster
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover
Hamburger Allee 37
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falckstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56
Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66
Karl-Liebnecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a
Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7
Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18
Buchhandlung Hornung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1
Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10
Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55–57

Değerli okurlar,

Dergimize ilişkin görüşlerinizi öğrenmeye büyük önem veriyoruz. Bize «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisini daha ilginç, daha çekici yapmada yardımcı olacağınıza inanıyoruz.

Sizden aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

1. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisini ne zamandan beri sürekli izliyorsunuz?

a) 1 yıl, b) 2–5 yıl, c) 5 yıldan fazla

2. Derginin hangi bölümlerini en ilginç buluyorsunuz?

- a) Özgün sorunların çözümlendiği yazılar
b) Görüş değiş-tokuşu
c) Komünist partilerinin eylemleri ve gelişmeleri üstüne yazılar
ç) Kitap eleştirileri, bibliyografya
d) Enformasyon, istatistik veriler

3. Aşağıdaki sorunlarla ilgili yazıların hangilerini daha ilginç buluyorsunuz?

- a) Ekonomi
b) Politika, dünya olayları
c) Marksizm-Leninizm teorisi
ç) Bilim ve kültür
d) Barış savaşı

4. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin içeriğine ilişkin özel bir görüş ve öneriniz var mı? Derginin hangi sorunları ele almasını öneriyorsunuz?

5. Yaşınız

a) 25'ten küçük, b) 26–40, c) 41–59, ç) 60'tan büyük

6. Mesleğiniz ...

7. Adresiniz Kent ... Ülke ...

Yanıtlarınızı şu adrese gönderiniz:

«Yeni Çağ» – Stredisko pro rozsirovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

xx: Tarihten çıkarılan güncel dersler	849
<i>Keyson Fonvihan</i>	
Sosyalizme geçiş stratejisi	881
<i>Fyotr Fedoseev</i>	
Toplumsal yaşamın diyalektiği	893
<i>Hermann Gautier</i>	
Halkın savaşa karşı birliği zorunludur	904
xx: İşçi hareketinde uluslararası ve ulusal etkenler	913

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	943
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın ŞKP MK Genel Sekreteri Luis Corvalan yoldaşa mesajı	944
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın İsveç Komünistlerinin Sol Partisi'nin 26. Kongresine mesajı	945
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Türkiye Demokratlarıyla Dayanışma Girişimi'ne mesajı	946